לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', ט"ז בשבט תשמ"ח, 4 בפברואר 1988 / שנה מ"ח מס' 13565 / המחיר 1.20 ש"ח כולל מע"מ

תקריות ברב־שיח על השטחים

תיגרה עם אנשי „כך" פרצה אמש ברב־שיח שערך העתון „חדשות" ב„בית לסין" בת"א, בהשתתפות שר העבודה והרווחה משה קצב ויו"ר ועדת חוץ ובטחון ח"כ אבא אבן. התיגרה פרצה כאשר זיאד אבו זיאד, עורך העתון „ג'יפר", דיבר על המצב בשטחים, ולפתע פרצו נגדו 3 נערים בקריאות נגד אש"ף.

לאחר מכן אירעה תקרית נוספת, כאשר אבו זיאד תיאר את ביקורו במחנה הפליטים שועפת. השר קצב ביקש מהמנחה להפסיק את דבריו, בטענה שהם שקר, אך המנחה ירון לונדון הגיב, שיש לאפשר לו לסיים את דבריו. בתגובה על כך קם השר קצב ויצא מהאולם. בעקבות זאת אמר אבא אבן שאין טעם להמשיך ברב־שיח.

(עתי"ם)

פעולות עונשין שעורכים המתנחלים העלו המתח בשטחים

צה"ל משבית מהבוקר כל בתי־הספר בגדה

800 בתי־ספר יישארו סגורים ו־250 אלף תלמידים לא ילמדו ● צעיר נהרג בטול־כרם מאש קצין צה"ל במהלך הפגנה סוערת בעקבות הופעת מתנחלים בעיר ● ממקומות שונים בגדה נמסר כי המתנחלים עורכים „מעצרים" ורודפים אחר מיידי אבנים ● האלוף מצנע לתושבים היהודים: הניחו לצה"ל לבצע משימותיו ואל תפריעו ● יו"ר מועצת יש"ע קורא לחבריו שלא לקחת החוק לידיהם ולשמור על איפוק

ישראלים מואשמים בסחר אברים להשתלה — עלילת דם אומרים בארץ

מאת שלמה סלוצקי כתב „על המשמר"

„עלילת דם", כך הגדירו אתמול גורמים מוסמכים בארץ את הידיעה שפורסמה בעיתונים שונים בעולם, כדבר מעצרם של בני הזוג הישראלי מיכל ויוסי (לואיס) רוייטמן בגווטמאלה, כ־ אשמת סחר בתינוקות לאימוץ ו־ כן למכירת אברים מגופם לצרכי השתלות.

תוצאות בדיקת „על המשמר", במשרד הפנים, משרד החוץ, שגרירות גווטמאלה בישראל ומ־ קורות נוספים, מחזקת את הדיעה שמדובר בעלילת דם, אך משאירה בעינה מספר שאלות ללא תשובה.

● עמוד 3

מאת כתבנו הצבאי אבי בניהו ופנחס ענברי כתב „על המשמר"

המינהל האזרחי ביהודה ושומרון החליט להשבית החל מהבוקר את כל מערכת החינוך בגדה המערבית, בשל גל התפרעויות והפרות־הסדר, שהתכמו הצעיר ערבי תרוג בטול־כרם ובכמה מצועים. החל מהבוקר, לא יפעלו 800 בתי־הספר בגדה ו־250 אלף התלמידים יישארו בבתיהם.

גם אתמול נמשכו התקריות בגדה, ובמהלכן נפצעו שישה תושבים, שלושה באזור הכפר דורירה ועוד שלושה בנפת ג'נין.

מתה מפצעיה

אתמול מתה מפצעיה תושבת הכפר ענתבא, שנפצעה מיריות ביום ב'.

בינתיים נמשך זה היום הרביעי העוצר בשכם ובמחנות הפליטים הסמוכים.

ישראלים פתחו אתמול באש באוויר לעבר מתפרעים, שרגמו אותם באבנים ליד קבר רחל.

נוסעת אוטובוס נפצעה אתמול מאבנים שיודו לעבר אוטובוס של „אגד" בקו 25, על־יד שועפת, מצפון לירושלים. הפצועה הועברה לבית־החולים הדסה בהר־הצופים.

ניסה לתקוף קצין

על מות הצעיר בטול כרם נמסר, כי במהלך פיזור הפגנה, ניסה הצעיר לתקוף קצין צה"ל, שירה בו ופצעו. הוא פונה לבית־החולים ושם מת מפצעיו. כוחות הבטחון עצמו מספר צעירים, ש ברשותם היו סיגיונות.

המדיניות נמשכת

צה"ל ממשיך לפעול על־פי מדיניות „היד החזקה" בשטחים וכל ההוראות שנתן שר הבטחון, בעניין מירת הכוח שיש להפעיל מול הפגנות, נשארו בתוקפן. צה"ל החל גם לאמן יחידות מילואים באופן מיוחד לקראת השירות בשטחים.

מתנחלים עורכים „מעצרים"

המתנחלים הגבירו אתמול את פעילותם בגדה וגררו הפגנות־נגד של ערבים. המקרה הבולט היה בשעות הערב בטול־כרם כאשר המתנחלים הויעו בשכונה המערבית והחלו לירות באוויר ולחבל ברכוש.

(סוף בעמוד 2)

„ספינת המגורשים" מיוצגת ע"י חב' ישראלית

הספינה „סילבר פאלומה" משייטת בקו פיראוס חיפה ומיוצגת ע"י חברת „מנו נתיבי ים"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

האוניה שמתכוון אש"ף לחכור ולהשיט בקרוב לחיפה, מיוצגת בישראל על־ידי חברת הספנות „מנו נתיבי ים". החברה משמשת כסוכנת של שתי אוניות יווניות „סלומה" ו„סילבר פלומה" (אותה מתכוון אש"ף לשלוח לישראל). שתי ספינות אלה עוברות בדרך כלל בקו קבוע בין ישראל ליוון. לחברת „מנו נתיבי ים" משרד גדול בחיפה, משרד בתל־אביב ומשרד באשדוד. „על המשמר" ניסה לשוחח אמש עם אחד ממנהלי החברה מרדכי מנו ולשאול אותו האם ידוע לו שהספינה אותה הוא מייצג, עומדת לשמש כ„ספינת המגורשים" אולם מביתו נמסר לאחר, שהחברה זהותו כעתונאי, כי „הוא לא בארץ". בן משפחה אחר, שמואל מנו, העובד גם הוא בחברה סירב להשיב לשאלותי ואמר: „תרדו מאיתנו עם הדברים האלו". האוניה „סילבר פלומה", שעשויה לנסות ולהיכנס עם המגורשים כ־10 בפברואר לנמל חיפה, הביאה לישראל בשנה האחרונה כ־26 אלף תיירים.

שתיל המדינה

רוה"מ שמיר בנטיעות ט"ו בשבט בהתנחלות גילי (צילום: פרטוש)

„אם תהיה נסיגה תהיה פה מלחמה" הכריזה גאולה כהן והכנסת סערה

● עמוד 3

ועד היוצרים הישראלים והפלשתינים קורא לקבל בברכה „ספינת המגורשים"

בגילוי דעת שפורסם אמש הוא קורא לממשלה לאפשר את שיבת המגורשים ● אתונה: הספינה אינה זקוקה לרשיון כדי להפליג ● כ־400 עיתונאים מכל העולם ומישראל יצטרפו למסע בלרנקה

מאת כתבי „על המשמר" ועתי"ם

קבוצת סופרים ישראליים ופלשתינים, שהתכנסו אמש ב„בית הסופר" בת"א, החליטו לערוך קבלת פנים ל„ספינת המגורשים" הפלשתינאים.

בגילוי דעת, שפורסם בתום הכנס נאמר:

„ביום ה', 11 בפברואר, עתידה להגיע לנמל חיפה הספינה „השיבה" ובה כמאה מהפלשתינים שגורשו ממולדתם ע"י ממשלות ישראל מאז 1967.

„ועד היוצרים הישראלים והפלשתינים החליט לקיים בחיפה, ביום שבו עתידה הספינה להגיע, קבלת פנים כדי לקדם בברכה את הגולים בשובם.

„כגוף של סופרים ואמנים המתנגדים לכיבוש, ולכל גירוש, ותומכים בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני במדינה משלו לצד מדינת ישראל, אנחנו מעוניינים בדו־שיח עם אלה מבין המגורשים המעוניינים בשלום עם ישראל על בסיס העקרונות הנ"ל.

„אנחנו פונים אל ציבור היוצרים במדינת ישראל להצטרף ליוזמתנו זו ולקחת חלק במיפגש, ובמיוחד אנחנו פונים אל ממשלת ישראל לאשר את שיבת המגורשים".

החותמים: פרופ' מנחם פרי, דליה רביקוביץ, א.ב. יהושע, אמיל חביבי (ח"כ) סמיח אל קאסם, נתן זך, שמעון באלס, יורם קניוק, סלמאן נאטור, ניסים קלדרון, יעקב בסר, יגאל תומרקין, יאיר גרבוז, דן קידר, סיאהם דאוד, שמעון צמרת, חוה אלברשטיין, נרב לויתן.

אתונה: לא דרוש אישור

באתונה אמר אתמול רב־החובל של האוניה היוונית „סילווד פאלומה", המיועדת להסיע אל חופי ישראל כ־100 מגורשים פלשתינאים, כי הוא ממתין לקבלת אישור־הפלגה מממשלת יוון.

„ממשלת יוון חייבת לאשר את ההפלגה, משום שזו אוניה יוונית ומשום שנפליג מנמל יווני. ברגע שנקבל את האישור — נצא לדרך," אמר רב־החובל, זאניס קולומביס, בשיחה עם כתב „אסושייטד פרס".

(סוף בעמוד 4)

יוון דוחה רשמית בקשת ישראל למנוע הפלגת „השיבה"

אתונה. — יוון הודיעה אמש, כי היא דוחה את בקשת ישראל למנוע בעד „אוניית המגורשים" היוונית להפליג לישראל, כשעל סיפונה פלשתינים שגורשו מהשטחים.

מרפי יוצא למזה"ת — אמר אתמול לשגריר ארד:

„יש התקדמות טובה בעניין יוזמת שולץ"

יגיע בשבוע הבא יפתח את סיורו בסוריה ● השגריר פיקרינג דיווח אתמול לשמיר כי חוסיין לא שלל ולא קיבל היוזמה האמריקנית ● חוסיין בפאריס: אני מצפה לראות מה ייצא מהיוזמה

מאת כתבנו המדיני דליה שחורי, כתבנו לענייני המזה"ת, אורי הורוביץ, כתבנו בצרפת, ואיטליה ארנון [illegible] ... [illegible] הבא למזרח התיכון כדי להמשיך לבדוק את תגובת המדינות הנוגעות בדבר על ההצעות האמריקניות לקידום תהליך השלום. [illegible] ופתח את סיורו בסוריה, ואחר־כך יבקר בסעודיה, ובמצרים — על כך מסר אמש שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקרינג לראש הממשלה יצחק שמיר.

פיקרינג נפגש עם שמיר כדי לדווח לו על תוצאות שליחותו של השליח האמריקני המיוחד פיליפ הביב בירדן. פיקרינג מסר, כי המלך חוסיין לא שלל את ההצעות האמריקניות החדשות, אך גם לא השיב עליהן בחיוב. בעקבות זאת, החליט שר החוץ ג'ורג' שולץ

(סוף בעמוד 4)

לא רק נטל בטחוני

גוש אמונים מגלה סימנים של עצבנות וחרדה. אנשי הגוש חשים שמפעלם, שנראה להם חלוצי וחשוב, הוא עתה שנוי במחלוקת, ומהווה מוקד של מתיחות וסכנה. אנשי הגוש קוראים גם נכון את התגובות על האירועים בשטחים. לא רק שהאירועים האלה לא הרחיבו את הקונסנזוס סביב מפעל ההתיישבות שלהם, אלא אף חידדו את הוויכוח סביבו. רבין, שאין לחשוד בו חיום בעמדות מתונות, רואה בהם נטל בטחוני, והוא נתן ביטוי לעמדתו בכך שמנע מהם את המפגן באלון־מורה. אבל עיקר העצבנות של אנשי הגוש נובעת מהפעילות המדינית בליכוד. ברור להם שפעילות מדינית לא תביא לתוצאה הרצויה להם. במקרה הטוב עבורם, יהוו אי יהודי במסגרת אוטונומיה ערבית, ובמקרה הגרוע עבורם תעבור השליטה בשטח לגורם ערבי.

החרדה והעצבנות מביאים את תושבי היישובים היהודיים בשטחים לנקוט לעמדות אלימות, לפעול באופן פרוע, ביישובים ערביים, ולהטיל ספק בסמכותו של צה"ל. השדולה הפוליטית של הגוש מונעת בידי החרדה והעצבנות של שולחיה, מקצינה את עמדותיה ואת אופן הביטוי שלה. גאולה כהן, בהופעה מחפירה בכנסת, דיברה על מלחמה במקרה שידובר בהחזרת שטחים. ח"כ גאולה הסבירה אחר־כך שמדובר במלחמה באמצעים דמוקרטיים, אך העוצמה והטון של דבריה מהווים אור אדום לגבי נטיות הגופים אותם מייצגת גאולה כהן לקבל הכרעה כזו. השר שפירא, בפעולת חדירה אישית לקבינט, הטיל דופי בצה"ל וביכולתו לשמור על בטחון המתנחלים. אנשי הגוש, ונציגיהם בזירה הפוליטית, מחזקים את הקביעה שהם אינם רק נטל על הביטחון, הם בראש ובראשונה נטל על האפשרות להגיע לשלום, ולעצור את חקו בו נסחפת המציאות הישראלית עתה, שהוא פירוש לאסון.

עמודאחורי „המשמר"

תמונת־מצב/בני־דודים

„לא ראיתי בדווי ממהר"

ביום שטוף שמש ודל בארועים, החלטנו, עמיתי [illegible] אמיר רוזנבליט, ואנוכי, לחפש את מזלנו בטרמפ [illegible] הסמוך לקיבוצים דביר ולהב. על הכביש המתפתל [illegible] יער האורנים, עמדו כמה נערים בדווים וחיכו לטרמפ. האטנו בכוונה לעצור, אבל אז הבחנו בטראנזיט [illegible] עוצרת סמוך לתחנה, ובנערים רצים אליה.

המשכנו לנסוע. עצרנו כעבור כמאה מטרים, כאשר [illegible] מן הטראנזיט קרא לנו לעצור, ואשה נחמדה [illegible] לעברנו, והתיישבה במושב האחורי. תודה, אמרה [illegible] נסענו משם, חסכתם לאיש ההוא נסיעה עד להב, [illegible] מיהר.

אולי נחזור וניקח אותם? אמרתי לרוזנבליט, [illegible] שהטרמפ ההוא סב על עקביו, ובמקום שכוזדאל [illegible] הנערים להמתין עוד הרבה זמן. „לא, לא צריך", [illegible] אלינו האישה בנועם. „אלה בני־דודים".

מה זאת אומרת בני־דודים?

— „אלה בדווים".

אז לא לעצור להם?

—„לא, לא צריך" (בחביבות ובביטול).

למה?

— כאן חשה הגברת שהאווירה בטרמפ שלה [illegible] במקצת. „למה?" היא אמרה בבדיחות־דעת [illegible] חשש, „אלה אף פעם לא ממהרים. תמיד יש [illegible] יש לי כמה חברים בדווים שהם אנשים מאוד [illegible] ולחוצים.

— „לא, לא, תאמיני לי. אני מכירה אותם. אף [illegible] ראיתי בדווי ממהר".

תגידי, זה לא גזעני קצת, מה שאת אומרת?

— „גזעני?! (בתדהמה) למה גזעני?"

מאיפה את?

— „מלהב. את מבינה. אנחנו פשוט מכירים אותם [illegible] שכנים".

כאן הסתיימה השיחה. רוזנבליט ואני החלפנו מבטים [illegible] והגברת נאטפה בשתיקה עוינת למחצה. לא, לא [illegible] אותה עד להב, שירות שהיינו עושים למען כל [illegible] אחר. יהודיות הלוא לא ממהרות לשום מקום. יש [illegible] זמן.

שלי יחימוביץ

ציורמצב

בשטח/ קו פתוח

אצבע על הדופק

הרפואה הציבורית גוועת והקו הפתוח של קופת־חולים הכללית משגשג. הטלפון — מכשיר רפואי פר־אקסלנס — עושה שירות למאות פונים, כשעל הפרק תכנון הילודה ומניעת הריון. הפונים, בעיקר פונות, או שיש להן בעייה קריטית אוטנטית, או שהן צעירות מאד, או שהחליטו לבדוק את הגניקולוג שלהן.

„...הלו, שלום, כאן קו פתוח... בת כמה את? נשואה... כן, כן,... לא, לא, את חייבת להבין שהסיכון הגדול ביותר בהוצאת ד־יאפרגמה הוא כניסה להריון ואת זה את הרי לא רוצה." בין אמצעי למניעה מוגשים קפה ועוגיות ויש גם רגע למנוחה.

והגלולה, הרי אי־אפשר בלעדיה, מותקפת מכל הזוויות האפשריות. האם היא מסרטנת? משמינה? עושה אולקוס, צרבת? כן, אולי, לפעמים. מה שבטוח, צרבת אפשר להעביר עם אלקא זלצר, ילדים לא.

אגב, מחקר אמריקני מלמד, כי אחוז התמותה משימוש בגלולה הוא אחד ל־63 אלף, מנהיגה על אופנוע, לעומת זאת, אחד ל־1000. לא ברור מה סבירות גורלן של אלה שגם רוכבות וגם נוטלות. מה שבטוח הן נהנות יותר וחופשיות מאלה שלא.

אלישבע איילון

כאן, בלשכת דובר קופ"ח, כן עובדים

עורך „עמודאחורי": אפי לנדאו

בשטח/ גן בהר הצופים

קמפוס בירוק

לפני שנים רבות ביקר בארץ ראש ממשלת בורמה, או נו. [illegible] רם המעלה נלקח אחר כבוד לסיור בנגב ולא חיל [illegible] „איזה אנשים נפלאים אתם. איך הצלחתם לחסל את כל [illegible] אנחנו עדיין נלחמים בהם והם צומחים ללא הרף". [illegible] היסטורי הלכה הארץ ונצבעה ירוק. צילומי לוויין [illegible] קילומטרים מעידים על כך.

אם יורדים ממרומי האטמוספירה ורוצים להתבונן [illegible] חרב־גוני של ארץ־ישראל, — אפשר למצוא מיוצג [illegible] בהר הצופים. כל חלקה מהווה בית גידול מסוים [illegible]

על פסגת הר הצופים...

„היבוא" היחידי — עצי ארזים שניטעו על־ידי [illegible] 1936 והובאו מלבנון. אתמול נחנך הגן זה. הפעם [illegible] הוא נוסד ב־1931.

הגן הוקם בהר הצופים בתוך שטח האוניברסיטה, אשר [illegible] מאד באותה תקופה. היה זה מקום מתאים ביותר לגן [illegible] והר הצופים, שגובהו 826 מ' מעל פני הים, נמצא על [illegible] יהודה וכך ניתן לגדל בו צמחים ים־תיכוניים [illegible] בין השנים 1948 — 1967, כאשר הר הצופים היה [illegible] מירושלים, נעזב הגן ונהרסו חלקים רבים בו. למעט [illegible] אחרי מלחמת ששת הימים עם איכלוסו מחדש של [illegible] הוחל בשיקומו של הגן הבוטני. הקוראים הרבים [illegible] לבוסס בשבילין הרטובים אלא להתכנס באולם [illegible] האוניברסיטה המוסק היטב.

בשטח/ „מפגשים"

יורדים על המורים

זה היה אמור להיות ערב חגיגי לפתיחת תערוכה ניידת של יצירות מקוריות ולוחות הפעלה לילדים על פי סדרת הספרים „מפגשים" — מקראה בסגנון שונה לכיתות א'־ו'. המקראה עצמה היא מהפכה בתחום הוראת הספרות בבית הספר היסודי, הן מבחינת הטקסטים המובאים בה והן מבחינת העיצוב הויזואלי האסתטי והעשיר. ספר שבהחלט נעים לקרוא בו ואפילו רק להחזיק בו, ולא רק לילדים.

לערב, בבית אריאלה בת"א, הוזמנו אמנים בתחום האמנות הפלסטית, אנשי חינוך ועיתונאים. שמעון זנדהאוז, המעצב הגרפי, ואדיר כהן, עורך הסדרה, סיפרו על העקרונות שמאחורי „מפגשים". אך העיקרון שהוביל לאורך הערב היה: ירידה על המורים ועל המיקראות המיושנות.

יאיר גרבוז, שציוריו מאיירים כמה מהטקסטים ב„מפגשים", שואל

גרבוז ויצירתו „מפגשים"

כפתיחה את זנדהאוז אם אפשר להמשיך את הפרויקט ולעצב כמה מהמורים מחדש... טליה שפירא מביאה כדוגמה את „בוא אלי פרפר נחמד" ואומרת, שאפשר לעשות את זה שיר סקסי. ואז היא לוחשת „בוא אלי..." וכרמית גיא, המנחה, מסמיקה.

גיא מעלה זכרונות פרטיים של „איחס" מבית הספר, והמורות שלידי מתפתלות עד שאינן מוכנות להתאפק יותר ומישהי מתפרצת: „בשביל מה הבאתם אותנו? לאורך כל הערב אתם משמיצים את המורים". היא מקבלת מחיאות כפיים מהקולגות, וגיא שוב מסמיקה ומתנצלת. לא חגיגי במיוחד...

דנית מורגנשטרן

מדף / סיפורת־תרגום

זונה ללא מוסר כפול

רומן גארי: „לידי ל'" מצרפתית: אביטל עינבר; עיצוב עטיפה: ציפי אלסטר ודגנית סלנט; ספרית מעריב; 1988; 162 עמודים.

על רומן גארי, להוותי או לבושתי, שמעתי כלבד ואילו לקרוא או לעיין באופן מעמיק מאחד מספריו לא נזדמן לי. לפיכך, לכשנתבקשתי לקרוא ולבקר את ספרו נמהלה סקרנותי בקורטוב של בושה בגין בורותי הספרותית הנוכחית. על אף רגשות מהולים אלה, מיד עם תחילת הקריאה בו נסחפתי ולמרות שהועדתי יומיים לשם עיון בו סיימתי את הקריאה בחטף, עם תחושות של התפעלות וצער על שהעונג בסתיים.

רומן גארי פורס בפנינו, באופן אירוני קליל ומלוטש, את דמותה של לידי ל' ביום הולדתה ה־80. דמותה מרהיבה, יופיה אף בגיל זה נשמר, הליכותיה אציליות, גימוסיה ללא רבב וחיוך מרמז מסתורי כביר משוך על שפתותיה. מעבר לדמות מקסימה מסתורית זו נפרשת בפני הקורא דמותה של נערה צרפתיה זונה, יפהפיה, מושחתת ללא מיצרים, ששמה ללעג ולקלס את המוסר הכפול ואת אורחות ההתנהגות הטיפוסית למעמדות הרמים של שלהי המאה ה־19.

הספר כולו כתוב בשפה אירונית, מבריקה, שוטפת ונהירה, עטור בתאורי גוף ופריטי חן יפהפיים, וככזה הותיר בי רושם עז ורצון להמשיך ולהתוודע ליצירות נוספות משל סופר מחונן זה.

ענת גורן־פאלח

תקרית חמורה בין שר מהמפד"ל לשר־הבטחון

שפירא: הצבא לא ממלא תפקידו רבין: המתנחלים נטל לבטחון

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

תקרית מביכה התפתחה אתמול בין השר יוסף שפירא מהמפד"ל לבין שר־הבטחון יצחק רבין בעקבות התפרצות שפירא כלפי רבין בטענות, שצה"ל לא ממלא את תפקידו ולא מגן על המתנחלים בשטחים. לאחר ישיבת הקבינט אתמול, כשרוב השרים כבר יצאו ובחדר הישיבות נותרו עוד שר הבטחון וכן ה רמטכ"ל, סגן הרמטכ"ל וראש אמ"ן — נכנס השר שפירא, שאינו חבר הקבינט, לחדר והחל לצעוק לעבר רבין:

„מתנחלים נרגמים באבנים והצבא לא עושה את מלאכתו. הצבא לא ממלא את משימתו. אין בכלל צבא נדרכים. מה אתם עושים בכלל?"

השר שפירא היה נסער לאחר שאתמול נזרקו אבנים על יועצו אבנר פוקסמן בבית־לחם.

רבין השיב: „אי־אפשר לשים חייל על כל מתנחל.

שפירא: „אתם צריכים לדאוג לבטחון כולם".

רבין: „זה יהווה נטל על מערכת הבטחון. שהמתנחלים ילמדו איך לעמוד עמידה איתנה מישובי קו העימות בצפון".

הקצינים, שהיו עדים לתקרית, עזבו את המקום במורת רוח. גורמי בטחון ציינו אמש, כי בפגישת רבין ביום ב' עם אנשי מועצת יש"ע, השמיעו חברי המועצה שבחים לצה"ל ולאופן תיפקודו עתה בשטחים.

המשכים

צה"ל משבית

(סוף מעמוד ראשון)

תושבים מטולי־כרם הזהירו את אנשי העיר ברמקולים של במסגד ובעיר פרצה הפגנה גדולה. כוח של צה"ל בא למקום והטיל עוצר על העיר.

במקומות שונים נמסר, שהמתנחלים עושים „מעצרים": הם רודפים אחרי מיידי אבנים, תופסים אותם ומביאים אותם לצבא או למשטרה. מקרה כזה קרה הפגנה המונית בכפר סילואן. צה"ל בא ונקלע למצב שבו נאלץ לפתוח באש חיה, ומן הירויות נפצעו קל שלושה צעירים. על „מעצרים" דומים נמסר באל־בירה, שם נכנסו המתנחלים לבית־ספר לבנות ותפסו שתי תלמידות. אחר־כך הוחזרו התלמידות למשפחותיהן בידי הצבא. גם מהיישה נמסר על פעילות של מתנחלים.

בבית־לחם יצאו להפגנה סוערת תושבי שני מחנות פליטים, שזכו בביקור המתנחלים לילה קודם לכן: אל־עזה, ועאידה. הם חסמו את הכביש הראשי ושברו שמשות של כלי־רכב ישראליים. צה"ל הטיל עוצר על שני המחנות.

מצנע: השאירו לצה"ל

מקורות צבאיים מכחישים שהיתה פעילות של מתנחלים בשני המחנות האלה ובטול־כרם, א כל מקורות ערביים עומדים על כך, כי אכן היתה שם פעילות של מתנחלים.

אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, המעיט בערך הפעילות של המתנחלים. אב ל אמר, כי טוב יעשו המתנחלים אם יותירו את שמירת הבטחון בידי צה"ל, שיגיב על כל חריגה, בין של ערבים ובין של יהודים.

אסיפות סוערות

כינוסי חירום ואסיפות חברים נערכו אמש בישובים יהודיים ביהודה ושומרון, בקריית־ארבע, אלון־שבות, פסגות, עופרה וישובים רבים אחרים נערכו אסיפות חברים, חלקן סוערות מאוד. בין התושבים נשמעו קריאות רבות לפעולות אבטחה עצמית של כלי־רכב בדרכי יש"ע ומעשי הרתעה בקרב האוכלוסיה הערבית.

חלק ניכר מהמנהיגים של המתנחלים פועל להרגעת הרוחות וקורא לתושבים להשאיר את הבטחון בידי הצבא, תוך אזהרה, שכל פעילות עצמאית תיגרום נזק לתושבים עצמם. היו"ר הפעיל של מועצת יש"ע, שילה גל, קרא לתושבי יהודה ושומרון לנהוג באיפוק מירבי ולא לפעול על דעת עצמם בכל הקשור לבטחון באזור.

ברצועת עזה שרר אתמול מתח רב, אך לא היו הפרות־סדר חמורות. ההערכה היא, שכל פעולה חריגה עלולה להצית שוב את גל המהומות האלימות. שביתת־המסחר בעזה היתה מלאה ושביתות מסחר חלקיות היו ביתר ערי הרצועה.

גורם צבאי בכיר מסר, כי בפיקוד הדרום נערכים לקראת צעדים נרחבים להקלת חייהם של תושבי הרצועה, כדי לבסס את השקט היחסי באזור, להרגיע את התסיסה ולמנוע התלקחות מחודשת. כך נודע ביום ד' מגורם צבאי בכיר.

ערב הזדהות עם „דרך הניצוץ" בנווה צדק

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

ערב הזדהות עם מאבקם של חברי מערכת העיתון השמאלי „דרך הניצוץ", שמשרד הפנים איים לסוגרו, התקיים אתמול בתיאטרון נווה צדק.

בערב, שהונחה ע"י רוני פיסקה, השתתפו יוסף שילוח, חברי להקת „זוויות", ורבים נוספים.

תזכורת

מרכז מפעל / מרכז יבוא

יום העיון בנושאי יבוא יתקיים ב־11 בפברואר, יום חמישי, בבית הקיבוץ הארצי, באולם הישיבות בשעה 08.00.

★ באותו יום קבלת תקהל תהיה רק משעה 13.00 ואילך

מפעלי תכן בע"מ

"על המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Chcma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex. 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 3—231161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבונר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

שמיר במצוקה — מדבר בשני קולות באוזני גוש־אמונים

הכריז מחד כי ישראל איננה אי בודד ומאידך אמר כי ההתנחלויות ימשכו

השתתף אתמול בטקס נטיעות ביישוב ניל"י ואמר כי אין כל מחלוקת בליכוד

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית, וירון זליג כתב „על המשמר"

„עם כל הכבוד להתיישבות, ההכרעות המדיניות הן שיקבעו את גורלה. בלי הצלחה בחזית המדינית, אי־אפשר להתקדם בשום חזית אחרת, כולל ההתיישבות, ויש לנו לשם כך אמצעי חשוב אחד והוא הסכמי קמפ דייוויד", דברים אלה אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר לראשי תנועת אמנה ומתנחלי הישוב ניל"י בשומרון, שם ביקר.

ישראל איננה אי בודד

שמיר אמר זאת בתגובה על דרישות המתנחלים בענייני בטחון והגברת ההתנחלויות בשטחים. שמיר הבטיח לבדוק את כל האפשרויות. עם זאת, בלטה בדבריו נימת איפוק ומתן עדיפות לתהליך המדיני על פני הקמת התנחלויות חדשות.

שמיר אמר: „אני בטוח במאה אחוז, שאנו עושים בימים אלה דברים חשובים והכרחיים. ישראל איננה אי בודד. ישראל נמצאת במציאות מסויימת, שיש בה הרבה קשיים ומכשולים".

דוחה הקפאה

בטקס הנטיעות עצמו שהתקיים לפנה"צ אמר שמיר דברים שונים: „הצעתו של הנשיא מובארק בדבר הקפאת ההתנחלויות איננה רלוונטית, איננה מקובלת עלינו ושייכת לעבר". בדברו עם עיתונאים, בתום הטקס, אמר שמיר בתשובה לשאלה האם בכוונת ישראל להקים התנחלויות נוספות, כי „אין בכך כל ספק".

לוי נשלח לחוסיין

רה"מ הכחיש את השמועות כדבר נסיעתו לפריס של מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין ואמר כי הוא לא נשלח על ידיו לפריס כדי לפגוש את המלך חוסיין. הוא הוסיף כי עמדתו של המלך חוסיין אינה ידועה עדיין לישראל ויש להניח כי זו תוודע בתוך ימים אחרים. באשר לבואו הצפוי של ריצ'רד מרפי למזרח התיכון אמר שמיר כי קשה לדבר היום על משא ומתן כלשהו. לדבריו בודקת כעת ממשלת ארה"ב רעיונות שונים ורסיסי תוכניות על מנת לגבש תוכנית פעולה לקירוב השלום במזרח התיכון. הוא חזר והדגיש כי ישראל לא תסכים לעולם להקמתה של מדינה פלשתינאית.

רק על־פי קמפ־דייוויד

בהתייחסו לרעיון בדבר הסדר ביניים בתוך חודשים ספורים ושיחות על הסדר קבע לקראת סוף השנה אמר שמיר כי אלו שמועות בלבד, וכי ישראל לא קיבלה כל הצעה כזו. הוא ציין כי להערכתו הדרך הטובה ביותר היא לנהל מו"מ על פי המסלול שנקבע בהסכמי קמפ־דייוויד.

שמיר הוסיף כי בידיו תוצאות סקר עדכני שנערך בארה"ב בימים האחרונים וממנו עולה לדבריו כי האהדה לישראל לא פחתה בשל האירועים האחרונים. „תוצאות הסקר" אמר שמיר מראות כי כל הידיעות שהתפרסמו עד היום בכלי התיקשורת שלנו בתחום זה היו בלתי נכונות".

הליכוד מאוחד

בתשובה לשאלה אחרת אמר שמיר כי בליכוד אין כל חילוקי דיעות על מעשיו ודבריו וכי הליכוד מאוחד בעמדתו כי יש לנהל מו"מ לשלום על פי קמפ־דייוויד. „אין חילוקי דיעות, יש תמימות דעים, יש שיתוף פעולה ויש עידכון חברים". בסיום דבריו אמר כי על המתנחלים להיות „חזקים" ועל הפלשתינים „שקטים".

בחירות ב„בליך": אמת — 46 אחוזים התחייה — 23 אחוזים

מאת דורית גפן
כתבתנו לענייני מפלגות

בבחירות שנערכו בבית־הספר התיכון בליך ברמת־גן, שבהם השתתפו 599 תלמידי כיתות י"א י"ב היו התוצאות הבאות: אמת – 46 אחוזים; „התחיה" – 23 אחוזים; מח"ל – 11 אחוזים; ר"צ – 10 אחוזים. לבחירות קדמו מפגשים ודיונים עם חברי הכנסת חיים רמון, גאולה כהן, אהוד אולמרט ורן כהן.

קוראים לחברי „שומריה" להפסיק את שביתת הרעב

מאת כתב „על המשמר"

בפגישת הזדהות שערכו אתמול חברי הדור הצעיר של מפ"ם עם חיים איסקוב, יובל רוזן ונטליו אקסרוד מקיבוץ „שומריה", המקיימים מתחילת השבוע שביתת רעב מול בית רה"מ בירושלים במחאה על מדיניותו בשטחים, הפציר אילן גילאון, מזכיר הדור הצעיר בשובתים להפסיק את שביתת הרעב.

„לנוכח אטימות הלב של שמיר, אמר גילאון לשובתים, עלינו לאחד את המאבק נגד מדיניותו ולצאת נגדו בכוחות מאוחדים".

ככל הנראה תאוחדנה בשבוע הבא משמרת המחאה של חברי שומריה בירושלים ומשמרת המחאה של צעירי מפ"ם שהתקיימה עד כה מול משרד הביטחון בתל אביב למשמרת אחת בירושלים.

שלושה מח"כ מפ"ם חייקה גרוסמן, אמירה סרטני ויאיר צבן ביקרו אתמול את שובתי הרעב מול בית רה"מ.

דובר משרד הבטחון: לרבין אין מדיניות של מכות

דובר משרד הבטחון מבקש להבהיר כי הפרסום ביום ג' בכלי תקשורת שונים כאילו אמר שר הבטחון שמדיניות המכות תימשך, אינו נכון. דברים אלה כלל לא נאמרו ע"י שר הבטחון לא בקרית שמונה ולא במקום אחר. הדובר ביקש להדגיש, כי שר הבטחון אמר אין מדיניות של מכות וכי הוא הינחה להגיב בעצמה ובכוח נגד הפרות סדר אלימות בלבד.

אמש במוקד

דורית גפן

אופוזיציה חצויה

לרב דרוקמן יש אמנם מוניטין של אופוזיציונר למהלכי השלום, אך הוא יושב בקואליציה. ספק רב אם צריך היה לתת לקואליציה בונוס נוסף על חשבון האופוזיציה הקטנה בכנסת. המחלוקת על הענין בשטחים ועל הפתרונות האפשריים חוצה כידוע הן האופוזיציה והן את הקואליציה. הדברים שהשמיעו ארבעת הח"כים שולמית אלוני, תופיק טובי, חיים דרוקמן ויובל נאמן לא חידשו הרבה. אותן עמדות שאנו שומעים הרבה בנסיבות האירועים של החודשיים האחרונים. הרעיון המתועב של הטרנספר, שקומם רבים כאשר הושמע ע"י כהנא, הופך כבר כמעט ללגיטימי. יובל נאמן לא מתנצל ולא מסתייג, אלא מסביר למה הוא מציע זאת. דרוקמן ונאמן מחזיקים בדעה כולה של ארץ ישראל, ומציעים בין היתר להרעיב את התושבים בשטחים, לא חלילה עד שימותו מרעב, אלא עד שיפשטו את הרגל ויהגרו לעמן. אלוני וטובי, בניואנסים שונים למדי, ומנקודת מבט שונה, זו יהודית וזו ערבית — מציעים יחלוקו, קרי, פתרון מדיני שיש בו ויתורים. את ארבעת הח"כים ראיין יורם רונן.

מזכיר מרכז מפ"ם נגד השיחות עם דראושה על מפלגה חדשה

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

מזכיר מרכז מפ"ם, חנן ארז, הגיב אתמול בחריפות על היוזמה של קבוצת חברים ממפ"ם והקיבוץ־הארצי, שלדבריו קיימו דיון ללא סמכות וללא אישור מוסדות המפלגה עם ח"כ דראושה על אפשרות הקמת מפלגת שלום חדשה. לדברי ארז מפ"ם סבורה, כי הכתובת למפלגת שלום יהודית ערבית, הנאבקת על הנושאים האלה שנים רבות וללא לאות, זו מפ"ם. הוא הוסיף נראה לו שראוי שח"כ דראושה ישקול ברצינות הצטרפות למפ"ם על מנת לחזק במאבקיה בשעה זו, ולא יתן ידו להקמת גופים חדשים, שהסבירות להצלחתם נמוכה, ויש להם כדי לחסל את הכוח הקיים.

סוריה: עיראק מסיחה את תשומת לב הערבים והעולם מהמרד בשטחים הכבושים

מאת אורי תורוביין, כתב „על המשמר" לענייני המזה"ת

סוריה היפרה אתמול את „שביתת־הנשק" במלחמת־התעמולה ביניה לבין עיראק וטענה, כי בגדאד מנסה להסיח את תשומת־ליבו של העולם מן „ההתקוממות בשטחים הכבושים".

בשיחה עם כתב רדיו מונטה קרלו בדמשק, אמר מקור סורי רשמי בכיר, כי „בעוד התקוממות העם הפלשתיני נגד האויב הציוני גוברת, מנהלים שלטונות עיראק מערכה נגד סוריה, שאפשר להסבירה רק כניסיון להסיח את תשומת לב של הערבים והעולם ממה שמתרחש בשטחים הכבושים."

בשבועיים האחרונים, תקפו דוברים עיראקיים את סוריה, כנראה בעקבות התקרבות בין איראן לבין המדינות הערביות במפרץ הפרסי, שמשמעותה בתיווכה של סוריה.

למשפחת אורנשטיין רחובות
ולמחלקת הבניה של הקבה"א
אתכם באבלכם על מות
פאול
קיבוץ בית ניר

למשפחת שחר וקיבוץ העוגן
אתכם באבל במות
יוסף (פירי) שחר ז"ל
בני משפחה וידידים
קיבוץ עין דור

ביתנו שרוי באבל
במות חברנו היקר
בן ציון אמיצי
ההלוויה התקיימה ביום ד' 3.2.88
המשפחה
וקיבוץ עין־המפרץ

ביום ראשון, 7.2.88,
יום השנה למותו של חברנו
אורי טל
(בנם של הדסה ופיטו)
עלייה לקברו בשעה 15.00 ומיד לאחר מכן התכנסות במועדון לחבר
קיבוץ יחיעם והמשפחה

הכנסת סערה למשמע איומי „התחיה"

גאולה כהן: יהודה שומרון ועזה אינם סיני — פה תהיה מלחמה

סרטני: המצב כיום הוא של „מיני מלחמה" ● הצעת התחיה מוזגה עם הצעת המפד"ל בעניין הגיור, ושתיהן נדחו

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

„צחוק הגורל הוא שביום זה עצמו, בט"ו בשבט, אשר בו יוצאים מתיישבים לנטוע עצים ולהעמיק שורש בהרי יהודה ובערי השומרון, יוצאים יועצי הסתר, יועצי רע, של ראש הממשלה לקדם מהלכים שבסופו של דבר יקרמו, חס וחלילה, עקירה של יהודה ושומרון ממדינת ישראל" — קבלה ח"כ גאולה כהן.

עד מהרה התעוררו עמיתיו של שמיר, שסייר אותו זמן בשומרון, בצעקות מחאה. אולם גאולה כהן לא הרפתה: „יהודה, שומרון ועזה אינם סיני — פה תהיה מלחמה". הפעם לא יכלו גם חובשי ספסלי המערך והאופוזיציה להחשות. ח"כ דדי צוקר צעק: „את מסיתה למלחמה."

חיים רמון (מערך): כך אומרים הפשיסטים... את לא תקבלי דין של ממשלה ריבונית?

אהרן הראל (מערך): אדוני היושב ראש, עוד לא היה תקדים כזה שחבר כנסת עלה על במת הכנסת ואמר „תהיה מלחמה בארץ הזאת". זה לקרוא למרד.

הח"כית הזועמת התמתנה מעט. „אנחנו נשתמש באמצעים לא מכוערים כאלה שמשתמשים בהם היום יריבינו, אמצעים המגיעים עד כדי שיתוף פעולה עם האויב. אנחנו נשתמש בכל האמצעים שהפרלמנט והרחוב הדמוקרטי במדינת ישראל מרשים לנו להשתמש בהם".

שתי הצעות מעורבבות

הכנסת ערבבה אתמול שתי הצעות אי אמון זו בזו, אפילו שבמהותן הן שונות זו מזו. סיעת התחיה הביעה אי אמון במדיניותו של שמיר לגבי עתיד השטחים, ואילו הסיעות הדתיות, למעט המפד"ל הביעו אי אמון בשל קבלת גרים מגיור רפורמי לכלל ישראל, לפי פסיקת בית המשפט העליון.

„עשר שנים לאחר קמפ דיוויד, ואין שלום, אלא מצב של „מיני מלחמה", המפילה עוד ועוד קורבנות שווא" — פתחה ח"כ סרטני את דבריה בהצעת אי האמון. „זו מלחמה המצמחת ספיחים של שנאה והפרות חוק, ובקרב המתנחלים ואנשי „כך" יש המנצלים את השנאה הגוברת, ובחסות אנשי צבא פורעים בתושבים הערביים.

אי אמון בגלל החלטת בג"ץ

בעל הצעת אי האמון על רקע „מיהו יהודי" איש פא"י א. ורדיגר, אמר כי זו הפעם הראשונה מאז הקמת המדינה, שממשלת ישראל נכנעת כניעה מוחלטת בנושא כה מהותי, הנוגע לטהרתו ואחדותו של העם היהודי.

שר התחבורה, חיים קורפו, שהפך למשיב הממשלתי, ענה לשתי ההצעות. על תוכנית האוטונומיה אמר שהיא תמנע הקמת מדינה פלשתינאית, ותוודא שאש"ף לא יהיה גורם במשא ומתן. על הגיור אמר, כי השאלה העקרונית עדיין פתוחה ועומדת והיא תידון בבג"ץ. הצבעות אי האמון נפלו בהצבעה.

על אפם וחמתם של איתן ותיכון

פרופ' יצחק זמיר קיבל פרס בכנסת על תרומתו לקידום שלטון החוק וערכי הדמוקרטיה
(צילום: אליהו הראתי)

גורמים מוסמכים בישראל:

האשמת זוג הישראלים בסחר תינוקות בגוואטמלה — עלילת דם

מקור ההאשמות בעיתון בגוואטמלה, שהאשים את בני הזוג רויטמן מת"א בקניית ילדים לאספקת אברים להשתלה ● העיתון כבר פירסם הכחשה והתנצלות

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

„עלילת דם". כך הגדירו אתמול גורמים מוסמכים בארץ את הידיעה שפורסמה בעיתונים שונים בעולם, על מעצרם של בני הזוג הישראלים מיכל ויוסי (לואיס) רויטמן בגוואטמלה, באשמת סחר בתינוקות לאימוץ ולמכירת אברים מגופם להשתלות.

בדיקת „על המשמר", שכללה את משרד הפנים, משרד החוץ, שגרירות גוואטמאלה בישראל ומקורות נוספים, מחזקת את הדיעה שמדובר בעלילה, שאלות מספר נותרו ללא תשובה.

הידיעה פורסמה לראשונה בעיתון „אל גרפיקו" מגוואטמאלה, שהוא אחד משני העיתונים הנפוצים שם. עיתונים שונים בעולם חזרו והבליטו את הידיעה שבה מורגש הקשר הישראלי, שאינו זוכה לאהדה יתר בחודשיים האחרונים.

יומון הקומוניסטים האיטלקים, „אוניטא", פרסם אף הוא את הסיפור בסוף השבוע, מפי כתבו במקסיקו. הוא סיפר שהזוג הישראלי הזמין תינוקות אצל נשים כפריות, וקנה אותם בגיל שבין 11 ימים לארבעה חודשים במחיר של 20 דולר לילד. הילדים נשלחו לישראל או לארצות הברית, שם נמכרו בקלות „בשוק הפורח של ההשתלות".

לא ידוע — כותב „אוניטא" — מה היה המחיר הקמעוני של חלקי הגוף השונים, אולם משערים שכל תינוק, אם נותח באופן רציונאלי, הכניס בין 300 ל־400 אלף דולר.

כתב „אוניטא" מוסר, שלואיס ומיכל רויטמן נעצרו והורו באשמה. בני הזוג השאירו דירה בבעלותם בתל־אביב ויצאו לפני שנתיים לגוואטמאלה. בני משפחתם של הזוג רויטמן מסרו, שמיכל עוסקת בצילום, ויוסי עבד כיועץ חקלאי בחברה ישראלית עד שחוזהו הופר ע"י הבעלים. לדברי בני המשפחה, מעצרם וחקירתם של השניים מקורם בעלילת דם שהעליל אדם המעוניין להזיק להם.

במשרד הפנים אישרו שהזוג שהה בגוואטמאלה בשנתיים האחרונות, אך מסרו שהם חזרו לאחרונה לארץ, מה שאינו תואם את הדיווח מבני המשפחה, שטענו שהזוג עדיין בחקירה בגוואטמאלה, וכן את הבירורים שערך „על המשמר" בביתם של השניים בתל־אביב.

דניאל שיק, סגן דובר משרד החוץ, מסר שידוע למשרד על מעצרה של קבוצת ישראלים אשר שהתה בגוואטמאלה לצרכי אימוץ. ככל הידוע לו, מדובר באימוץ חוקי ע"פי הנוהלים המקובלים בגוואטמלה.

„שגרירות ישראל וכמשרד החוץ נכנסו לתמונה, לא בגלל מעצרם של הישראלים שאינו מעניינו כל עוד הם לא מבקשים סיוע קונסולרי" — אומר דני שיק — „אלא בגלל הפרסום האנטי ישראלי המעליל של „אל גרפיקו".

שגריר ישראל בגוואטמאלה, אבריאל גלאון, נפגש למחרת הפרסום, עם מו"ל העיתון, אשר התנצל בפניו על אופי הפרסום שנעשה בלי בדיקה ואימות מספקים, והבטיח שדבר כזה לא יישנה. התנצלות כתובה אף פורסמה בעיתון ימים מספר לאחר מכן, אך ההתנצלות לא זכתה לפרסום והבלטה שעוררה הידיעה. לא דובר משרד החוץ, וגם לא שום גורם מוסמך אחר, ידעו להשיב מדוע משפחת רוייטמן עוכבה לחקירה בעוד שיתר המשפחות הישראליות שנעצרו איתם שוחררו מיד וחזרו ארצה. והאם יש לכך קשר עם העובדה, שהם היחידים ששהו זמן ממושך בגוואטמאלה, בניגוד למשפחות ששוחררו.

שגרירות גוואטמלה: אפשרנו לישראלים אימוץ חוקי

מאת שלמה סלוצקי

בגוואטמלה, כבמדינות אחרות ביבשת הענייה של אמריקה הלאטינית, קיים שוק שחור לקניית ומכירת תינוקות. אלפי תינוקות יוצאים את הגבולות בזרועותיהם של הורים מאמצים מארצות „מפותחות", ביניהן: ארצות הברית, מדינות באירופה ובשנים האחרונות גם ישראל.

אימוץ ילדים ממשפחות עניות ועל גבול הרעב על־ידי משפחות אמידות עשוי במקרים רבים להיות מועיל לשני הצדדים, אך כמו בברזיל, נודעו גם בגוואטמאלה מקרים של גניבת תינוקות, ו„הזמנת תינוקות", תמורת תשלום.

לאחרונה נשמעו גם האשמות שונות — שהופנו עד כה בדרך כלל נגד ארצות הברית — שחלק מן התינוקות שאומצו לא על פי הנוהל התקין, שימשו ל„צרכים רפואיים", כלומר, כחומר גלם להשתלת אברים לילדים חולים.

ברנרדו ארבלו, המזכיר הראשון בשגרירות גוואטמאלה בישראל: שמע גם הוא את ההאשמות ואמר, „בגוואטמאלה יש תהליך אימוץ מקובל וחוקי של ילדים ע"י משפחות של תושבים זרים, תוך מסירת דיווחים של עובדים סוציאליים ממדינת המאמץ, ומילוי תנאים שונים. בשנים האחרונות התגלה עניין רב בקרב משפחות ישראליות בילדים מגוואטמאלה, כאשר חלק מאותן משפחות סידרו את ענייני האימוץ דרך השגרירות שלנו בתל־אביב. כל מי שכך עשה — עשה זאת באופן חוקי מבחינתה של גוואטמאלה.

בשנים האחרונות יש פרסומים שונים על גניבת ילדים, קנייתם וכן האשמות על שימוש רפואי באברי ילדים. הממשלה הדמוקרטית בארצנו שמה לה כיעד להיאבק נגד התופעות השליליות הללו, ובימים אלו מנסחים חוק אימוץ חדש, שישפט את התהליך, במטרה לבטל לחלוטין את האימוץ המחתרתי.

„אין לנו פרטים נוספים לאלו שבידיכם על האירוע שבו היו מעורבים מספר ישראלים", סיכם ארבלו.

ח"כ צבן: מכירת „פז" היא זלזול בדו"ח מבקר המדינה

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר" בכנסת

הוועדה לביקורת המדינה קיבלה אתמול את הצעתו של ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) ותקיים בשבוע הבא דיון מיוחד בפרשת מכירת חברת הדלק „פז" לנ"ק ליברמן.

לדעת צבן, הוועדה איננה יכולה לעבור לסדר היום על ההתעלמות הזלזלנית של הממשלה מדו"ח מבקר המדינה בפרשה. המבקר שלל חד משמעית את הכוונה למכור את חברת „פז".

צבן מרגיש כי אם „פז" תימכר לליברמן, ותמשיך ליהנות מתנאי שוק נוחים, ייהנה המיליונר היהודי מרווחי עתק, כתוצאה מכל מיני הסדרים מניפולטיביים. „מי שמוכר חברה השולטת על שלושה עד חמישה אחוז מהתל"ג, ושרווחיה מגיעים בשנה ל־18־16 מיליון דולר לפחות ב־95 מיליון דולר, נוטל על עצמו אחריות כבדה, וחייב הסברים מפורטים לכנסת ולציבור", אמר צבן.

צבן פנה במקביל ליועץ המשפטי לממשלה ולמבקר המדינה וביקש מהם לערוך בדיקה יסודית של סדרי מכירת החברה.

המשטרה פיזרה הפגנות שלום של קיבוצי הערבה

מאת בצלאל רובין, עתי"ם

חברי קיבוץ קטורה ארגנו אתמול כמאה חברי קיבוצים מהערבה ל„טקס נטיעות מחאה", שנערך יותר משש שעות לאורך כביש הערבה. חברי הקיבוצים התפרסו לאורך כ־5 ק"מ מצומת קטורה בצפון ועד צומת גרופית, וערכו מיצגים ותיאטרון רחוב תחת הסיסמא: „עוד יש מקום לטעת בתוך הקו הירוק".

בשעת בוקר מוקדמת יצאו לפעולה כמאה חברים מהקיבוצים קטורה, יהל, לוטן, יוטבתה, סמר ואליפז. הם הציבו 200 כרזות לאורך 5 ק"מ בכביש הערבה, נגד הדיכוי בשטחים ובעד הפסקת הכיבוש הישראלי וחילקו חומר הסברה לנהגים שעצרו. בין השלטים שהוצבו „השטחים — תבוסת הציונות", „למות ביחד או לחיות ביחד" ועוד.

לאורך כביש הערבה הוקמו חמש נקודות של תיאטרון רחוב, עם תפאורה. אחת הנקודות הדגימה את מטה הכיבוש, בנקודה אחרת נבנה דגם של מחנות פליטים ובנקודה שלישית הוקם כלוב גדול, שהודגים את מצב הממשלה במלכודת. בנקודה אחרת ישב חבר קיבוץ על כסא נוח וצפה במקלט טלוויזיה, שסביבו מוצג מופע של אירועי השטחים.

נוסעים רבים עצרו. אחדים מהם הביעו הזדהות, אחרים — התנגדות והתפתחו ויכוחים סוערים. כוח גבול של שוטרים פיזר את האירוע לאחר כ־6 שעות.

אילון שוורץ מקבוץ קטורה מסר, שעוד אתמול בבוקר אמרו להם במשטרה שאין צורך ברשיון לאירוע, ותמה על פיזורו בידי המשטרה.

גורמי הביטחון אסרו על המפגינים להתקרב לגבול ירדן כפי שתכננו, ולהפריח „בלוני שלום" לכיוון עקבה.

המשמרת הצעירה ב„עבודה" דורשת לשריין לה 4 ח"כים

המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה שוקלת אפשרות לערוך הפגנה בזמן כינוס מרכז המפלגה, ביום חמישי הבא למחות על השיטה לבחירת מועמדי המפלגה לכנסת, על כך מסר אתמול אפרים זינגר, מזכיר המשמרת הצעירה.

זינגר אמר, כי המשמרת הצעירה תובעת לשריין לפחות ארבעה מנדטים למועמדים עד גיל 35, מבין 28 המועמדים שייבחרו על ידי המרכז.

הוא הוסיף, כי המרכז עומד לדון בהצעת יו"ר ועדת החוקה של „העבודה" דור ליבאי, לפיה ישוריין רק מקום אחד לצעיר. „אם ההצעה משריינת חמישה מקומות לחברות, כלומר 20 אחוז, הרי יש לשריין לצעירים לפחות 15 אחוז, כלומר ארבעה מועמדים", אמר.

לדברי זינגר, ההצעה החדשה היא נסיגה לעומת המצב הקיים, ומוטב היה לקבוע שיטה של „כולם בוחרים את כולם", ללא שריון מקומות. „או שהמשחק יהיה פתוח, לכולם או שהמפלגה אינה בשלה ללכת לדמוקרטיזציה", אמר.

ח"כ חיים רמון, שנבחר בשעתו על־ידי הוועדה המסדרת בשכיהן כמזכיר המשמרת הצעירה, הוא עתה מעבר לגיל 35. „וזה עלה תאנה בלבד, לא נסתפק בו", אמר זינגר. (עתי"ם)

האלוף שגיא: יד חזקה, אך אסור לנו לאבד צלם אנוש

מפקד חילות השדה, האלוף אורי שגיא, אמר כי „אם הפקודה היא לנקוט מדיניות של יד חזקה, צריך לבצעה, אבל לא לאבד צלם אנוש. מי שחושב שהכל מותר — טועה. אחרת, זה יחזור אלינו כמו בומרנג, ולא נוכל להסתכל על עצמנו בראי". שגיא דיבר בהרצאה בפני מפקדים בקורס מ"כים. הדברים מופיעים בגיליונו החדש של „במחנה".

„לא חשוב מה השקפתכם הפוליטית. חובה לעשות הפרדה חדה וברורה בין השקפה אישית לבין ביצוע כל משימה גם היא לא נעימה, כמו שיטור בשטחים. אם שולחים אותנו לבצע משימה שאיננה נוגדת את החוק והמוסר — נבצע אותה, ובקפדנות, ללא כל קשר להשקפה פוליטית. כל אדם שנכנס למחנה פליטים מקבל מכה בתודעה, ואם יש כאלה שזה לא קורה להם — אוי לי, כאדם, אין מכנה משותף איתם. קשה לראות תנאי מחיה כאלה, וברור לי שתמונות כמו בעזה לא יכולות לחלוף מעל לראש".

עוד אמר שגיא למ"כים: „אתם שואלים אותי היכן הגבול בין פיזור הפגנה להתעללות? ברור לי שבמצבים קשים קשה להגדיר גבולות מדויקים, וכאן אני סומך על כל מפקד ומפקד. שמירה על צלם אנוש היא כנפשנו, גם אם היו חריגות של פחות מחמישה אחוזים מכלל הפעילות שם, אני לא מוכן בשום פנים ואופן להשלים איתן. הדברים החריפים מחלחלים עמוק. התופעות האלה מקומן לא יכירן בהכרה אנושית בכלל, ובצה"ל בפרט", אמר. (עתי"ם)

גובשה תוכנית אימונים מקוצרת — בגלל השטחים

מפקדת חילות השדה סיימה לאחרונה גיבוש תוכנית אימונים מקוצרת ליחידות המילואים בשנת העבודה הבאה.

„במחנה" מוסר, כי התוכנית החדשה גובשה מיד לאחר תחילת המהומות בשטחים, כשהתעורר צורך לשלוח יחידות מילואים רבות יותר לתעסוקה מבצעית, ולצמצם בשל כך את ימי האימונים שלהן. לדעת העיתון, למרות הקיצוץ במספר ימי האימונים, תצמצם התוכנית החדשה למינימום את הפגיעה ברמה המבצעית של היחידות ובהכשרתן למשימות לחימה. (עתי"ם)

● עיתון ראשון בבעלות פרטית עומד להופיע ביוגוסלביה החודש. המייסד והעורך הראשי של העיתון, דורדה זויקיץ', אומר, כי המהדורה הראשונה תצא ב־100 אלף עותקים.

ט"ו בשבט הגיע חג למהומות; שדרת הדו־קיום מול עצי מריבה

מאת, ירון זליג,
כתב "על המשמר"

השתילים הפכו להכרזות. ט"ו בשבט פוליטי, חג לעיתונות. ב"נילי", ישוב קהילתי, חמש דקות מעבר לקו הירוק מורשיש יצחק שמיר, יערן של רגע, בבוץ. מקבע עוד שתיל באדמת המחלוקת, שוחל איתו את המסר המתאים. המצלמות מתקתקות, המבזקים ניצתים. שמיר מכריז "זה אומר שהישובים במקום הזה יפרחו ויצמחו. אני מתכוון ליהודה שומרון וחבל עזה ולזה תוסיף את הגולן." "נילי" שומעת ומוחאת כפיים בסיפוק, מבחינתה זה מספיק.

שמיר לא היה לבד אתמול. אחרי שמשרד הבטחון שיבש תוכניות של המתנחלים לקיים טקס נטיעות מרכזי, נאלצו הללו לקיים שרשרת נטיעות מקומיות, בעלות גוון עכשווי. בכניסה לאלקנה מתדרך אורי אדמנית את תלמידי כיתה ט' מישיבת נחלים לקחת חלק במבצע ייעור הארץ השלמה. "אין לנו אתים", הוא אומר אחרי הסבר גיאוגרפי על האזור, "אבל אין דבר, תתלכלכו קצת בשביל ארץ ישראל". בתוך השדה כבר ניצבים תלמידי הכיתות הנמוכות של בית הספר המקומי. 1000 שתילי אורנים וברושים.

בין קריאה תורות ונשנית לתלמידים לנהוג בשתילים בזהירות בלי חיפזון הוא מסביר שבעצם זו קרקע שלנו מימים ימימה, והנטיעה בה מחזקת את תחושת האחיזה בקרקע. "המסר שלנו לאורחים מנחלים, הוא, שכדאי לבוא לכאן. זה חשוב שיבוא נוער מכל הארץ לנטוע ולראות שהכל שקט כאן.

למבצע הנטיעות הזה מסייעים גם שני תושבי הכפרים הסמוכים לאלקנה, עוקבים אחרי הילדים, מתרחקים מהמצלמות כמו מאש. אחר כך עולים תלמידי נחלים לאוטובוס ועליו שלט: "מבצע נטיעות אנחנו ממשיכים". צפונה משם, לאורך הקילומטר שמפריד בין קיבוץ חריש לכפר אום אל קוטף, מתפרשים מאתיים תלמידי בית הספר של הקיבוץ וזה של הכפר. 200 שתילי זית, אורן וברוש שבאים לומר שיש גם נטיעות מסוג אחר. יוזמה של מפ"ם והשומר הצעיר, שמסיבה כעת את שם הדרך, ל"שדירת הדו קיום".

אילן רגב, אחד משני רכזי הדור הצעיר של מפ"ם מפסיק לרגע את שירי השלום שברקע, אומר ששדירת הדו־קיום היא תזכורת לכך שהקו הירוק שיושב חמש מאות מטר מזרחה, אכן קיים. "זה ביטוי להתייחסות שורשית, ששורשיה ילכו ויעמיקו, וזו התשובה לנטיעות המתקיימות כעת בהתנחלויות ומעונות הלילה בשטחים. זה ביטוי לדו־קיום יום יומי בין אום אל כותוף לחריש. "הוא אומר, ומפנה את הרמקול לאידריס מואסי שמסתפק במשפט אחד: "יהודי וערבי נוטעים עץ אחד במדינה אחת".

בטקס הנטיעות המשותף ליהודים וערבים יזמו מפ"ם והשוה"צ בין קיבוץ חריש לאום אל קטוף

ט"ו בשבט באלקנה: מתנחל חמוש בעוזי טעון, משגיח על הילדים הנוטעים (תצלום: מאיר פרטוש)

המשכים

יש התקדמות טובה

(סוף מעמוד ראשון)

להמשיך את תהליך הבריקה באזור ולשגר לכאן את מרפי.

"התקדמות טובה"

לאחר הפגישה עם שמיר, נפגש פיקרינג גם עם שר החוץ שמעון פרס. במקביל נפגש מרפי בוושינגטון עם שגריר ישראל משה ארד, ואמר לו, כי יוזמת שולץ מתקדמת בשלב זה התקדמות טובה והאמריקנים מרוצים מכך שהמלך חוסיין "הגיב בחיוב, אם כי בלי התלהבות" על יוזמת שולץ.

ארד נפגש אתמול גם עם סגן שר החוץ מייקל ארמקוסט, שגם הוא עתיד לבקר באיזור באמצע החודש.

סוריה דוחה

עיתון מפלגת השלטון הסורית "אל־באעס" דחה אתמול נמרצות את ההצעות החדשות של ארצות־הברית וטען, שהן נשארו במתכונת שהוצעה בקמפ דייוויד.

חוסיין בפאריס: "נחכה ונראה"

בפאריס אמר אתמול חוסיין מלך ירדן, כי לא קיבל שום שדר משמיר. הדברים נאמרו לכתב "על המשמר" בתשובה על שאלה בעניין שליחות אליקים רובינשטיין, מזכיר הממשלה, לפאריס. אין מוציאים מכלל אפשרות, שרובינשטיין נפגש עם ראש־ממשלת ירדן, זיאד ריפאעי, או עם אישים מצריים מפמליית הנשיא מובארק, אך אין שום מידע ודאי על כך.

בצאתו מפגישה בארבע־עיניים עם הנשיא מיטראן, אמר אתמול חוסיין: "אנו מצפים לראות מה יצא מן היוזמה האמריקנית. אני מקווה, כי מה שקורה בשטחים הכבושים יוביל להכרה בסכנת אי־הפעולה ולעיון מחודש בעמדות הצדדים."

"לווטו יהיו השלכות שליליות"

המלך דיבר במרירות על הווטו שהטילה אתמול ארה"ב במועצת הביטחון ואמר, כי לווטו יהיו השלכות ישירות על אמינות ארה"ב במזה"ת.

חוסיין טען, שפיליפ חביב לא הציג לפניו יוזמה אמריקנית חדשה, אלא הגיע לירדן עקב שינוי בעמדת ארה"ב נוכח המתרחש בשטחים ואי־הסכמה עם מדיניות קביעת העובדות על־ידי ישראל בשטחים.

"התפתחויות משעה לשעה"

על השאלה, באילו נסיבות יסכים להיפגש עם שמיר ומובארק, השיב, כי "בוועידה בינלאומית, בחסות חמש החברות הקבועות במועצת הבטחון."

בצאתו מרומא, אמר אתמול חוסיין, כי "בבעיית המזה"ת מסתמנות התפתחויות משעה לשעה, גם מהצד האמריקני וגם מהצד הסובייטי."

לרומא הגיע אתמול פארוק קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף, ונמסר, כי הוא צופה יוזמה סובייטית חדשה לשלום במזה"ת כבר בימים הקרובים.

ועד היוצרים

(סוף מעמוד ראשון)

לעומתו, טען דובר ממשלת יוון, כי לא דרוש כל אישור ממשלתי להפלגת האוניה. "אם תעמוד האוניה בדרישות־הבטיחות הבינלאומיות, תהיה חופשית להרים עוגן. לא דרוש לה כל אישור ממשלתי ואיש גם לא ביקש אישור כזה," אמר הדובר, שביקש לא לזהותו בשמו.

רב־החובל אמר עוד, כי המגורשים הפלשתיניים מקווים להפליג ב־10 בפברואר. "אם יתנהל הכל במתוכנן, תפליג האוניה מנמל פיריאוס, אך עדיין לא חתמנו עם שום חוזה," אמר קולומביס.

"סילוור פאלומה" היא ספינת־מעבורת במעמס 18 אלף טונות, להובלת כלי־רכב, בבעלות חברת "נתיבי אפרואיסה", המפליגה בין יוון, קפריסין וישראל.

400 עיתונאים ואמנים

דובר אש"ף באתונה מסר, כי היא תעגון בנמל לארנקה בקפריסין ואולי גם בפורט סעיד, במצרים, בטרם תמשיך בדרכה לנמל חיפה, שבו מקווים המגורשים לרדת אל החוף. מסעה של האוניה עשוי להימשך בין 15 ל־20 יום, כפי שיאפשרו זאת תנאי מזג־האוויר. בלארנקה, יעלו על סיפון האוניה רפוליטיקאים ישראליים, עיתונאים ואמנים התומכים בנו ומתנגדים לכיבוש," אמר דובר אש"ף. "אם לא יאפשרו לנו הישראלים להתקרב לחוף, נשוט לאורך חופי ישראל, מחוץ למימיה הטריטוריאליים, במשך שניים או שלושה ימים, ואחר־כך נפליג בחזרה." לדבריו, מצפים להצטרפותם של כ־400 אמנים ועיתונאים בעלי שם עולמי.

מנגד, קבוצת ישראלים, קורבנות הטרור הערבי ובני משפחותיהם, עומדת להפליג ללב ים כדי לחסום את דרכה של "ספינת המגורשים" שמשיט אש"ף לחיפה. אנשי הקבוצה התארגנו לקראת ההפלגה בסירות מנוע והם יצאו לכל ים כדי להפגין — נמסר אתמול בירושלים.

"חגיגת זמר ים־תיכוני" ב־24 בפברואר בשידור חי מחיפה

חגיגת הזמר הים תיכוני "דרור" ע"ש דרורה בן אב"י המנוחה, שהיתה מנהלת חטיבת התכניות הקלות של קול ישראל, תיערך ביום ד', 24 בפברואר, באולם תיאטרון חיפה, בחסות עיריית חיפה, ותשודר בשידור חי בטלוויזיה ורשת ג' של הרדיו, משעה 9 בערב עד 10.30 בלילה — נמסר אתמול במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל אביב.

המופע אינו תחרותי ואין לו אופי פסטיבלי. יושמעו בו 12 שירים חדשים מקוריים בסגנון ישראלי־ים־תיכוני. יופיעו 9 זמרים ולהקת חיל האוויר שתשמיע מחרוזת שירים שהושרו ב־50 השנים האחרונות וכן קטעי משחק. (עתי"ם)

בוא לוועידה העשירית של מפם!

ב-5.5.88 תיפתח הוועידה העשירית של מפם.
עכשיו הזמן לקחת חלק פעיל בקביעת הדרך.
עכשיו הזמן לרכוש את התו לוועידה בה יישמעו הדברים הקרובים ללבך:

בעד שלום עכשיו
למען פיתרון מדיני, המבוסס על העיקרון של שטחים תמורת שלום. למען דו-קיום בין יהודים לערבים בארצנו. למען מדינה יהודית ציונית ודמוקרטית.

בעד חברה צודקת
למען תנאי עבודה הוגנים. למען שכר הוגן ושמירת זכויותיהם וכבודם של העובדים. למען עידוד היצירה, הייצור והיצרנים בישראל.

בעד חופש ושיוויון זכויות לכל אזרחי ישראל
למען חיים דמוקרטיים וחופשיים מכפייה דתית. למען שיוויון זכויות לנשים. למען עקירת הגזענות מחיינו.

הוועידה העשירית של מפם
☐ כן, אני מבקש לדעת עוד על מפם ולקבל חומר כתוב.
☐ כן. אני מעוניין להיות בין הבוחרים את הצירים לוועידה. אנא התקשרו איתי כדי שארכוש את תו הוועידה העשירית.
שמי:
כתובתי:
תו הוועידה - המפתח שלך להשפעה.

מפם
מפם חזקה - מחזקת אותך

מזכיר ועדת המשפטנים של האו"ם:

תושבי השטחים מאוחדים ברוח ההתנגדות לכיבוש

הולנד תומכת בקריאת מובארק להפסקת אש לשישה חודשים ● סגן מנהל אונר"א: התמונות בטלוויזיה אינן משקרות

וינה.— המזכיר הכללי של ועדת המשפטנים הבינלאומית, ניאל מאקדרמוט, שביקר בשטחים, אמר אתמול, כי הפלשתינים — מבוגרים וצעירים — מאוחדים במאבק לשים קץ לכיבוש הישראלי.

בנאום בוועידה לזכויות־האדם של האו"ם, אמר: "התושבים בשטחים מאוחדים עתה ברוח־ההתנגדות שלהם לכיבוש. גברים ונשים בני כל הגילים הצטרפו לתמיכה בהתקוממות ונמנים עם קורבנותיה."

מאקדרמוט אמר, כי בעת ביקורו, בחודש שעבר, ראיין אנשים שהוכו בידי חיילים ישראליים ושוחח עם משפטנים ועם נציגים של האו"ם בשטחים. הוא הוסיף, כי חיילים ישראלים צעירים השתמשו ב"אלימות בלתי־חוקית", בניסיונותיהם לשמור על הסדר, ושברו רבים בקתות רובים כדי למנוע מהם זריקת אבנים.

מאקדרמוט ציין, כי לחיילי צה"ל אין ציוד או הכשרה מתאימים לטיפול במפגינים המיידים אבנים.

סגן מנהל סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטים הפלשתינים (אונר"א), רוברט דילון, אמר אתמול בברכת עמון, כי המרי בשטחים הוא "תנועה ספונטנית". והוסיף, "המצב בשטחים הכבושים רציני והתמונות בטלוויזיה אינן משקרות".

הולנד הביעה אתמול תמיכה בקריאתו של נשיא מצרים, חוסני מובארק, לשביתת נשק של שישה חודשים בשטחים, ואמרה, כי זו תוכל להיות צעד ראשון לקראת שיחות שלום בוועידה בינלאומית.

במכתב לועדת החוץ של הפרלמנט, ציין שר החוץ ההולנדי כי ארצו מתכוונת לשגר משלחת חדשה לרצועת עזה, כדי לדון בביצוע ישיר של תוצרת חקלאית פלשתינית לשוק האירופי. כן אמר, כי ממשלת הולנד שוקלת הענקת סיוע חירום נוסף לאונר"א, כדי לעזור לפליטים הפלשתינים. (עיר ע"צ)

שחרור בשרשרת

טוסקלוזה, אלבאמה. — ג'יימס הרווי, ותיק מלחמת וייטנאם שתואר על ידי המשטרה כמופרע, פרץ ביום ג' עם אדם חמוש נוסף לבית ספר יסודי, ולכד 85 ילדים ושתי מורות לבני ערובה. חלק מהילדים שוחררו במשך היום, ותוקף האחר הסגיר את עצמו כעבור שבע שעות, אך הרווי, נכנע ושחרר 26 ילדים ומורה רק ארבע שעות לאחר מכן, לאחר שהועבר לו שדר ממושל אלבאמה. בתמונה: חלק מהילדים לאחר שחרורם (עיר, י"צ, צילום: אי.פי)

עשרות נספו במפולת קרקע וסלעים בפרו

לימה.— לפחות 30 איש ניספו אתמול ו־70 נעדרו במפולת־קרקע וסלעים במחוז האנוקו בפרו. לפחות תריסר כלי רכב נקברו מתחת למפולת בעמק ובשרות, אשר מחקה מעל המפה כבישים באורך של מאות מטרים. (עי"ר)

רייגן תבע סיוע לקונטראס — הרשתות לא טרחו לשדר

וושינגטון.— בנסיון אחרון לשכנע את הקונגרס להגדיל את הסיוע לקונטראס בניקראגואה ולאשר להם 36 מיליון דולר, התחייב אתמול הנשיא רייגן, כי לא יציע סיוע נוסף למורדים.

רייגן הבטיח, כי יעלה את הצעתו בכתב וישלח אותה כאיגרת למנהיגי הקונגרס, לפני ההצבעה על הסיוע לקונטראס.

הנשיא יצא בהבטחה זו בנאום לציבור האמריקני, אולם שלוש רשתות הטלוויזיה סירבו לשדר את הנאום, בטענה שאין בו חדש. הנאום הועבר בשידור טלוויזיה בכבלים. (עי"ר, ע"צ)

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־4.2—10.2.88

יום חמישי — 4.2

סמינר ארצי של מורים ערבים יתקיים בגבעת חביבה 4—5.2
בהשתתפות: ח"כ אלעזר גרנות, ח"כ מוחמד וותד, חנן ארז, יצחק אסא

גבע ג'דדה — 17.30 — אברהם דוונקייאר, אלי ספרן — חוג בית.
סניף כפר־סבא — 19.30 — ח"כ מוחמד וותד, אבי בניהו — מפגש פוליטי.
מוסד "אשרת", קיבוץ עברון — 20.00 — אילן גילאון — עם תלמידי גוף בוגר.

יום שישי — 5.2

סמינר צעירים ערביים — אזור העמק יתקיים בגבעת חביבה ב־5—6.2
בהשתתפות: ח"כ מוחמד וותד; חנן ארז; וולדי מורג, אידריס מואסי, אחמד אבו עסבה, אילן גילאון

יום שבת — 6.2

סניף כפר־סבא — 18.00 — דוד שטוקפיש, שמואל צופין — מועדון יידיש.
סניף בת־ים — 19.00 — יצחק שושני — מועדון יידיש.
קיבוץ סאסא — 21.00 — יוסי סולומון, מישל אלמליח, אריה ערן, פיני גרוב — שיחת קיבוץ.
קיבוץ שמרת — 21.00 — ח"כ חייקה גרוסמן — שיחת קיבוץ.
קיבוץ מגן — 21.00 — ח"כ אלעזר גרנות — שיחת קיבוץ.

יום ראשון — 7.2

סניף כפר־סבא — 10.00 — משה סמולר — כנס גימלאים ליובל "משען"
סניף פתח־תקוה — 10.00 — חיים זכאי — מועדון וותיקים.
באר־שבע, תיכון מקיף — 11.00 — אידריס מואסי — מפגש תלמידים.
קיבוץ עין צורים — 13.30 — נחום שור — סמינר בנושא: הזהות היהודית.
סניף תל־אביב — 17.00 — דוד בן אשר — העובדת השכירה.
כפר טורען — 17.00 — שושנה דון — חוג בית.
סניף רעננה — 19.30 — יהודה דנגורי — מזכירות סניף.
סניף נהריה — 19.30 — ח"כ אלעזר גרנות — חוג בית.
סניף ראשון־לציון — 20.30 — חנן ארז — בנושא: לפגוש את מפ"ם.
קיבוץ מגידו — 21.00 — ח"כ חייקה גרוסמן — פנל פוליטי.

יום שני — 8.2

סניף רמת־גן—גבעתיים — 10.00 — אלכס זרון — חוג לתנ"ך מועדון ביאליק 5.
סניף ירושלים — 16.00 — מבצע תו ועידה — חברי ופעילי הסניף עם פעילי בית המרכז.
כפר מעיליה — 17.00 — מחמוד מופרע — מפגש צעירים.
סניף גבעתיים — 17.30 — נטע מן — מועדון וותיקים.
סניף חיפה — 18.00 — יוסי מרציאנו, פנחס חגין — מועצת סניף.
תל־אביב, אוניברסיטה — 20.30 — אידריס מואסי — מפגש סטודנטים.

יום שלישי — 9.2

סניף רעננה — יום ביישוב
בהשתתפות: חנן ארז, אפרים דיילוני, וולדי מורג, יוסי מרציאנו, דוד בן אשר

סניף רמת־גן־גבעתיים — 10.00 — מתתיהו בר־דגון — מועדון לחבר ברח' ביאליק 54.
סניף חיפה — 16.00 — מבצע תו ועידה — חברי ופעילי הסניף עם פעילי בית המרכז.
סניף ירושלים — 19.30 — ח"כ אלעזר גרנות — אסיפת חברים.

יום רביעי — 10.2

במרכז — 15.00 — פורום מצומצם — פעילי יהדות בריה"מ.
סניף תל־אביב — 17.00 — מטה הבחירות — להסתדרות המורים.
תל־אביב, מ.פ. — 18.15 — ח"כ יאיר צבן — פורום ועדי עובדים.
סניף רמת־גן־גבעתיים — 18.30 — אסתר עופר — במועדון רמת־יצחק — בנושא: דרכו הפוליטית של הקבה"א.
כפר־סבא — 19.00 — שושנה דון — חוג בית.
סניף כפר־סבא — 19.30 — יהודה דנגורי — מזכירות מורחבת.
קיבוץ הראל — 21.00 — יוסי סולומון, מישל אלמליח — אסיפת חברים.
קיבוץ כרמים — 21.00 — חנן ארז — אסיפת חברים.

איגוד מקצועי

סמינר לעובדות השכירות תל־אביב מתקיים בגבעת חביבה 5—6.2
בהשתתפות: חנן ארז, ד"ב אלקנתי, אברהם מזרחי

יום ראשון — 7.2

במרכז — 18.00 — מזכירות מועצת ועדי עובדים.
סניף רחובות — 19.00 — ד"ב אלקנתי, רפי דוזוליו, שאפיק בראני — תא פועלי בנין.

יום רביעי — 10.2

במרכז, ת"א — 17.00 — ד"ב אלקנתי, שמואל גלזר — תא עובדי צה"ל.

מועצה מקומית כאוכב
דרוש
רכז חינוך וספורט
לפי סעיף 41 לצווי מועצות מקומיות לשנת 1976.
דרישות המשרה:
1) השכלה תיכונית + תעודת הוראה.
2) נסיון לא פחות מארבע שנים בעבודה מנהלית.
3) כושר ארגון.
4) כושר לנהל מו"מ בכתב ובעל־פה.
על המעוניינים לפנות בכתב למועצה המקומית כאוכב, תוך עשרה ימים מפרסום הודעה זו.
אבו אלהיגא חוסין
יו"ר המועצה

הופעת "השבוע" בקיבוץ הארצי נדחית ליום חמישי הבא ה־11.2.88

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
נהריה
הודעה על פי סעיף 149, 820, 910 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1), (2) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, למתן הקלה באחוזי בניה, דהיינו: הקמת בית מגורים 8 יח' דיור משולב עם מסחר, ב־4 מפלסים ושלוש (3) עליות גג בניצול 105% במקום 94% המותרים, שעל החלקה: 104 בגוש: 18170, רחוב וייצמן 47, נהריה. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ת. למב
יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבניה נהריה

עירית אשדוד
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעת פרסום שימוש חורג
עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה להיתר שימוש חורג מתכנית במגרש בס' 103/03/2 (תיק בניה 4016). שם המבקש: ד"ר רונן מאיר, שמעון: האלמוגים 4, אשדוד. [illegible]
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפות אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל.
[illegible]
א. אמלאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, אשדוד

עדות חדשה: ואלדהיים נכח ברצח 104 אלבנים

בלגראד.— מנהל הארכיון של העיר פריסטינה, ביוגוסלביה, האקיף ביירמי, אמר ביום ג', כי בידיו מסמכים המעידים, שקורט ואלדהיים נכח אישית, ב־23 באוקטובר 1944, בהוצאתם להורג של 104 אלבנים, בכפר טטארי טרג, בקרבת עיר קוסובסקה מיטרוביצה.

לדברי ביירמי, הופיע ואלדהיים באותו תאריך במקום ההוצאה להורג כלווית גנראל אלכסנדר להר ושתי משתפי־פעולה אלבניים. על ההוצאה להורג הורה המטה הכללי של קבוצת הצבא "אה", שבה כיהן ואלדהיים כקצין־קישור.

בראיון לעיתון המופיע בזאגרב "וייסניק", שפורסם אתמול, אמר ההיסטוריון המערב־גרמני, מאנפרד מסרשמידט, כי גילה בזאגרב מסמכים המוכיחים שואלדהיים לא היה אחראי אך ורק לבעיות אספנאות, כאשר שירת תחת פיקודו של גנראל שטאהל בבוסניה־הרצגובינה, אלא עסק גם ב"בעיות הנוגעות לאסירים".

מסרשמידט מותח ביקורת על העמדה שנקטה ממשלת יוגוסלביה לגבי "ועדת ואלדהיים", האמורה להגיש את מסקנותיה ב־8 בפברואר במיוחד הוא טוען כי היוגוסלבים אינם מתייחסים לוועדה כאל גוף בינלאומי. (ע"צ)

הצרפתי שנרצח בביירות — סוכן שחקר רצח חברו

ביירות. — ז'אק מרין, סגן מנהל תחנת שירותי הביטחון הצרפתיים בלבנון, נרצח ביום ג' במזרח־ביירות, שעה שעסק בחקירת נסיבות רציחתו של בן ארצו רישאר גימפל, ב־11 בנובמבר 1987, בבירת לבנון — מסר אתמול מקור דיפלומטי מערבי.

הסוכן החשאי הצרפתי נפגש עם ואהיב קיקאנו, פקיד בכיר בשירותי הביטחון הלבנוניים, ולקח עמו תיק על פרשת גימפל. שני הרוצחים, שדבר הפגישה נודע להם, המתינו לו, ירו בו למוות ונמלטו עם התיק, שהכיל מידע שהיה אמור לסייע לסוכן בחקירתו.

דובר השגרירות הצרפתית בביירות אמר, כי "אינו יודע דבר על נושא זה".

גימפל, שעבד כמהנדס בבית־זיקוק וזוי בלבנון כעשר שנים, נורה בראשו כשנהג ברכבו כ־27 ק"מ מצפון לביירות. הוא הועסק דרך קבע על־ידי שירותי הביטחון הצרפתיים ונהג להיפגש עם סוכנים צרפתיים, ביניהם ז'אק מרין, במעדה בצפון ביירות.

באמצעות לבנוני המתגורר בקפריסין, קשר גימפל קשרים עם אלי חובייקה, שעמד בראש שירותי המודיעין של הכוחות הלבנוניים.

שלשום, מיד לאחר רציחתו של הסוכן החשאי, הודיעה המיליציה הנוצרית, כי מכונית הרוצחים הגיעה מהחלק המוסלמי של ביירות. מהודעה זו אפשר להסיק, כי סוריה עומדת מאחורי מעשה הרצח.

רציחתו של מרין עוררה תמיהות בקשר לתפקידו שם והחששות לחייהם של בני־הערובה המוחזקים בלבנון. אנשי השגרירות הצרפתית בביירות זיהו את הקורבן תחילה כאיש־עסקים בן 27, שסחר במוצרי אלקטרוניקה וחלפים, אולם בהודעה מפתיעה וחריגה בגילוי הלב שלה, הודו מקורות רשמיים בפאריס, כי האיש הוא סוכן הריגול הנגדי הצרפתי, שנשא דרכון מזויף. (ע"צ, עי"ר)

מחקר: באפגניסטאן נהרגו מיליון והיא הופכת למדבר

מאת יוסף אלפרן, כתב "על המשמר" בשוויץ

ז'נווה. — מחקר של פרופ' מארק סלווינסקי, מאוניברסיטת ז'נווה, קובע, כי למן הפלישה הסובייטית לאפגניסטן נהרגו בה יותר ממיליון איש, שהם כתשעה אחוזים מן האוכלוסיה, שליש מן האוכלוסיה שוהה כיום במחנות פליטים מחוץ לאפגניסטאן ו־11 אחוז הועברו מאזוריהם לפנים המדינה.

סלווינסקי, שהכין את הדו"ח עבור מועצת השוק המשותף קובע, כי לפי הערכות, נהרגו 46 אחוז מן המומתים בהפצצות אוויריות, 33 אחוז בהפגזות ו־3 אחוזים ממוקשים.

מלבד אבידות בנפש, מוזכרים גם שינויים שליליים בתחומים אחרים. עקב עזיבה המונית, קטנה האוכלוסיה הכפרית מ־85 אחוז ל־23 אחוז, וכתוצאה לווי צפוי בקרוב רעב, בשל "הפיכה בלתי תורות" של שטחים חקלאיים למדבר צחיח.

רייגן אישר ייצור פצצה של גז עצבים מסוג חדש

וושינגטון. — הנשיא רייגן אישר ייצור של פצצה כימית בינארית חדשה — הודיע הפנטגון.

פקידים בכירים במשרד ההגנה מסרו, כי הייצור יחל בקרוב בחברת "מאריקוארדט". החברה תייצר גופי פצצות, שלתוכן יוכנס גז־עצבים מסוג חדש. ייצור מלא של הנשק, יחד עם הרכיבים הכימיים, יחל רק ב־1990.

נשק בינארי מורכב משני יסודות כימיים, שכל אחד מהם אינו קטלני כשלעצמו, אך התערבבותם בפצצה יוצרת תרכובת קטלנית. (עי"ר, ע"צ)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 3.2.88

	יחידות	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1			1.7063	1.7276	1.7166
דולר אמריקני	1	1.54	1.61	1.5707	1.5903	1.5802
מרק גרמני	1	0.92	0.96	0.9324	0.9440	0.9382
לירה סטרלינג	1	2.73	2.86	2.7801	2.8148	2.7951
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2765	0.2800	0.2780
ין יפאני	100	1.20	1.26	1.2249	1.2402	1.2336
גילדן הולנדי	1	0.81	0.85	0.8293	0.8397	0.8354
פרנק שוויצרי	1	1.12	1.18	1.1427	1.1570	1.1501
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2604	0.2636	0.2618
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2461	0.2492	0.2475
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2440	0.2470	0.2454
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3845	0.3893	0.3863
דולר קנדי	1	1.21	1.27	1.2295	1.2449	1.2375
דולר אוסטרלי	1	1.08	1.16	1.1168	1.1307	1.1260
ראנד דר' אפריקני	1	0.47	0.80	0.7864	0.7962	0.7911
פרנק בלגי	10	0.43	0.46	0.4466	0.4522	0.4487
שילינג אוסטרי	10	1.30	1.37	1.3269	1.3434	1.3343
לירה איטלקית	1,000	1.24	1.32	1.2677	1.2835	1.2740

על היום

4.2.88

קונדום מסביב לעולם

שיטות למניעת איידס והגנה על זכויות האדם נידונו בכינוס בינלאומי בלונדון ■ הגישות משתנות ממדינה למדינה: סין מסתמכת על המוסר ודנמרק – על סרטי וידאו לילדים

מאת דפנה ורדי, לונדון

„הצהרת לונדון על איידס", סיכמה בסוף השבוע את הכינוס הבינלאומי הראשון בנושא השתתפות נציגים מ־148 מדינות. ההצהרה מדגישה את הצורך בתוכניות למניעת איידס ולהגנה על זכויות האדם וכבודו. „אפליה נגד הנגועים במחלה פוגעת בבריאות הציבור וחייבת להיפסק".

עוד נאמר בהצהרה, כי „בהיעדר חיסון או תרופה לאיידס, הגורם החשוב ביותר בתוכניות איידס הוא מידע וחינוך, שכן ניתן למנוע את העברת המחלה באמצעות התנהגות נכונה ואחראית". מארגני הכינוס הדגישו בהצהרתם, כי הם משוכנעים שבעזרת „חינוך להתנהגות אחראית ושיתוף פעולה בינלאומי ניתן להאט את קצב התפשטות המחלה".

אך הצהרה אופטימית זו אינה עולה בקנה אחד עם הנתונים הסטטיסטיים שנמסרו לבאי הכינוס ביומו הראשון. מנתונים אלה עולה, כי מאות מליוני אנשים ברחבי העולם ייחשפו לנגיף האיידס, והמגיפה העולמית תוסיף להיות איום לדורות הבאים, לפחות בחלקה הראשון של המאה הבאה. מהערכות של ארגון הבריאות העולמי עולה, כי כעשרה מיליון אנשים נושאים את הנגיף, וכי יש להניח ש־150,000 מקרי המוות, כתוצאה מהמחלה, יוכפלו עד סוף השנה.

ד"ר ג'ונתן מן, מנהל התוכנית המיוחדת לאיידס של ארגון הבריאות העולמית, הודה, כי לא על כל הנושאים שנדונו בכינוס הושגה הסכמה מלאה, אבל הוא ציין, כי לפני שנתיים אי אפשר היה להעלות על הדעת אפילו את קיומו של הכינוס. הוא הוסיף, כי הגורם המעודד ביותר היה להיווכח, כי כל אחת מ־148 המדינות, שהשתתפו בכינוס, פתחה תוכנית כזו או אחרת למניעת איידס ולחינוך הציבור. אך, עם כל ההצהרות היפות, בלטה בכינוס העובדה, שמגיפת האיידס מעלה מעל לפני השטח את ההבדלים התרבותיים וההכרתיים בין הארצות השונות הגורמים להבדל בגישה של כל מדינה לחינוך הציבור ולמלחמה במגיפה.

למרות הנתונים המרשימים, על ההתקדמות שהושגה בכמה ממדינות אפריקה בהן המגיפה נמצאת בשיאה, ברור היה שמדינות מתפתחות רבות לא יכולות להרשות לעצמן להקדיש סכומי כסף גדולים למניעת איידס. אחת הדוגמאות הבולטות להתקדמות שהושגה באפריקה, נראית בקניה, בה הצליחו השלטונות להוריד את מיספר מקרי האיידס החדשים בשליש, לאחר ששכנעו את הזונות להשתמש בקונדומים. אליזבט נוגי, יו"ר ועדת הבריאות לאיידס בקניה, סיפרה, כי המיבצע נעשה על־ידי שימוש בזונות עצמן כמקשרות עם חברותיהן. שלטונות הבריאות הכשירו מיספר זונות, כדי שתסברנה לאחרות על הסיכונים של האיידס. יחד הן הפיקו מחזה אשר המחיש את הנושא. תוך שנה הגיעו למצב, בו למעלה מ־50% מהזונות בקניה משתמשות בקונדומים כל הזמן. נוגי הוסיפה: „שינוי זה הוא מהיום, שכן קונדומים אינם מקובלים באפריקה".

מדפיסים פוסטרים

הפערים התרבותיים וההבדלים בגישה לנושא היו בין הדברים הבולטים במהלכו של הכינוס. מצד אחד מדינות אפריקה, בהן השימוש בקונדומים אינו מקובל והנסיונות להגיע אל הציבור עם המסר של „סקס בטוח", לא היו קלים, מצד אחר בלטה דנמרק, בה המערכה היא ברורה. הנציגה מקופנהאגן דר' לון דה נרגארד סיפרה, שהם מקרינים בפני ילדים סרטי וידיאו עם הדגמות ברורות ל„סקס בטוח", מחלקים חולצות טריקו עם הסיסמה „סקס בטוח", ומדפיסים פוסטרים בנושא עבור הילדים. על אוטובוסים בקופנהאגן יש מודעות ענק לקונדומים תחת הסיסמה: „הגן על מי שאתה אוהב".

עם זאת, הסיכונים במדינה כמו דנמרק גבוהים בהרבה מאלה שבמדינות מערביות אחרות. דר' רזה נרגארד סיפרה, שבאחת הכיתות, בה גיל התלמידים הוא 15, מרביתם סיפרו לה על 15־20 בני־זוג. לכן היא סבורה, שחשוב מאוד להקדיש מאמץ לחינוך בני־הנוער כשהם בשלב בו הם עושים היכרות ראשונה עם המין. לעומתם, הסינים טוענים, שהערכים המוסריים שלהם הם ההגנה הטובה ביותר בסין נגד איידס. לדברי פרופ' שו־שאנג וואנג, אין בסין כלל קהילת הומוסקסואלים. יתרה מזאת, הוסיף „החוק הסיני וערכי המוסר המסורתיים אוסרים קיום יחסים הומוסקסואלים, אוסרים קיום יחסי מין עם יותר מבן־זוג אחד ושוללים שימוש בסמים. „אין לנו בעיות חברתיות כאלה שיכולות להיות הגורם לאיידס", סיכם. מערכת החינוך בסין מתרכזת סביב ערכי מוסר מסורתיים. ומי שנושא את נגיף האיידס יהיה תחת השגחה.

ציד מכשפות

בחברות אלה נראה שהגישה לנושא חד־משמעית הרבה יותר בין אם היא פתוחה וישירה ומתרכזת ב„סקס בטוח". ובין אם היא מתרכזת באלמנט המוסרי. אך מדינות כמו בריטניה וארצות־הברית אינן יכולות לבחור בדרך זו או אחרת. בשל המבנה המורכב של החברה במדינות אלה, על השלטונות למצוא דרך־ביניים, כזו שמצד אחד תעביר את המסר, ומצד אחר תבטיח שלא יתחיל ציד מכשפות.

בפני גורם זה של אפליה, בירור וגישה שלילית לקבוצות, הזהיר מנכ"ל ארגון הבריאות העולמי, דר' מן שאמר: „מבחינת בריאות הציבור אין כל הצדקה לבירור, הסגר או כל צעדים מפלים אחרים, המבוססים רק על העובדה שאדם נושא את נגיף האיידס או התנהגותו מהווה סיכון". והוא הוסיף, „אפליה תוריד מערך המאמץ הלאומי למידע וחינוך, ולכן אפליה כשלעצמה יכולה להיות נגד בריאות הציבור".

הנציג האמריקני סיפר, כי מצד אחד הוא תחת ביקורת מתמדת מצד הקהילה ההומוסקסואלית החוששת מאפלייה והדבקת אות־קין על חבריה ומצד אחר, השמרנים והגורמים הדתיים מתנגדים למערכה פתוחה וישירה בטענה שזו מעודדת יחסי מין מחוץ למסגרת הנישואין. בעיה דומה עומדת בפני הבריטים שארחו את הכינוס ומימנו אותו בחלקו. זו הומחשה לנציגים השונים כבר בנאום הפתיחה של הנסיכה אן, שעורר מחלוקת חריפה והביך את נציגי משרד הבריאות שהיו במקום. הנסיכה דיברה על ה„טרגדיה של החפים מפשע", דבר שהבהיר על מה דיברו כל אלה שטענו, שיש להיזהר מאפלייה, בירור והטבעת אות־קין על אלה הנמצאים בקבוצות הסיכון או אלה הנושאים את נגיף האיידס.

אך למרות הביקורת שעוררו דבריה של הנסיכה באמצעי התקשורת הבריטיים, נציגת מכסיקו הראתה דאגה לשלומה של נציגת בית־המלוכה, שחזרה רק לאחרונה מסיור באפריקה במסגרת אחת מפעולותיה ההומניטריות הרבות, והעניקה לה כשי חבילת קונדומים. כיאה לנסיכה הצליחה פרינסס רוייאל להשתלט על מבוכתה תוך דקות ספורות, וכמובן להתעלם מהרמז...

■ איידס בבריה"מ

מחקר בתולין

לבתולות, המקיימות יחסי מין בפעם הראשונה עם גבר הנושא את נגיף האיידס, יש יותר סיכויים להידבק במחלה, מאשר לנשים שכבר קיימו יחסי מין בעבר. כך טען השבוע נציג ברית־המועצות בכינוס הבינלאומי הראשון בנושא איידס, שהתקיים בבריטניה.

ד"ר ולדימיר סרגייב — מנהל המעבדה הסובייטית לאיידס שבמוסקבה סיפר, כי ההומוסקסואל הסובייטי הראשון חוזה, שאצלו התפתחה מחלת האיידס במלוא עוצמתה הסכים לגלות את שמותיהם של כל 22 הגברים איתם קיים יחסי מין מאז נדבק במחלה. הוא נדבק, אגב, משני מאהבים שהיו לו בזמן שהותו באפריקה, שם עבד כמתרגם. לאחר בדיקת כל הגברים הסתבר, כי רק חמישה מהם קיבלו את נוגדני האיידס. אותם חמישה איתרו את הנשים איתן קיימו יחסי מין והסתבר, כי מתוך שלוש הנשים, בהן התגלו נוגדני איידס, בשני המקרים המדובר היה בבתולות שקיימו יחסי מין בפעם הראשונה.

החוקר הסובייטי מסביר את העניין בכך, שקריעת קרום הבתולין יוצרת קרע בעור, המהווה פתח למעבר נגיף האיידס.

עד כה התגלו (רשמית) בברית־המועצות כשלושים איש הנושאים את נגיף האיידס. מתוכם, 14 קיבלו את הנגיף במישרין או בעקיפין מאותו מתרגם ששהה באפריקה. ד"ר סרגייב סיפר, כי אותם הומוסקסואלים, שבגופם נמצא נגיף האיידס, לא החליפו בני־זוג והמתרגם היה נסיונם ההומוסקסואלי היחיד. עם זאת, חשוב לזכור שיחסים הומוסקסואלים אינם חוקיים בברית־המועצות, כך שייתכן מאוד שהם לא היו מוכנים להודות בנסיונות קודמים שלהם, כדי שלא להפליל אחרים.

שר הבריאות הסובייטי, ד"ר יבגניי צ'זוב, אמר, שבניגוד לטענות שנשמעו במערב, לפיהן לרוסים יש חסינות גבוהה יותר מפני נגיף האיידס מסיבות גנטיות, הוא סבור, כי הסיבה העיקרית למיספר הנמוך של מקרי האיידס בברית־המועצות הוא ערכי המוסר הגבוהים של הרוסים והמסורת המשפחתית שלהם.

ד.ו.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורג
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

על הפרק

שלום לאוטונומיה

מאת אריה פלגי

האוטונומיה שוב באופנה. כולם מדברים עליה, כולם מתייחסים אליה, מעטים חוזרים אל המיסמך המקורי, כדי לעיין בו, כדי ללמוד אותו. חבל, אבל ההפסד הוא לא גדול.

חבל, כי ידיעת העובדות לא מזיקה אף פעם לגיבוש עמדות. אבל ההפסד לא גדול, כי לאחר עיון מתברר כי המיסמך, ששמו „מסגרת לשלום במזרח התיכון" והוא נספח ל„מסגרת להשגת חוזה שלום בין מצרים לישראל" (הנקרא בפי העם „הסכמי קמפ דייויד") — הוא מיסמך רב־פנים, רב־משמעי וניתן לפירושים רבים. מחבריו השתדלו מאוד, שהוא יתאפיין בסגולות אלה ולכן ההסתמכות עליו היום כמשהו ברור, כבעל מדריך בטוח, הוא במקרה הטוב העמדת פנים תיקנית של דיפלומטים ומדינאים. אם תרצו, עוגן הצלה אחרון של מנהיגים במצוקה.

זו „מסגרת לשלום במזרח התיכון", שאפשר בהחלט בלעדיה. עובדה שהיא נחתמה לפני כעשר שנים (כ־18 בספטמבר 1978) ולא מומשה כלל עד היום. יש בה גם סעיף על תקופת מעבר של חמש שנים „מיד לאחר שתיבחר רשות שלטונית של מימשל עצמי", אבל אין כל סעיף עם מועד מחייב לבחירת רשות שלטונית כזאת. לכן, תקופת־המעבר ההיא (שאגב עכשיו מציעים „לקצר" אותה) לא התחילה כלל.

המיסמך מדבר על ירדן כשותפה להסכם המוצע בו — בלי שירדן נתנה את הסכמתה לכך. מעין „משאלה מחייבת" עם כל הסתירה שבדבר. הוא אפילו מציע כבר „פטרולים משותפים" של ישראל וירדן, כדי להבטיח את ביטחון הגבולות... לפנינו אוסף של הנחות ומשאלות, קובץ של הצעות מפורטות וכוונות מנוטרלות, שאיפשרו לסאדאת לחתום על הסכם שלום איתנו בלי לבגוד באחיו, ולבגין — לחתום על אותו הסכם עם מצרים בלי לוותר על אף שעל.

מי שמדבר היום על קיצורם, האצתם או שיפורם של כל אלה, מנסה בסך הכל להסתיר את הבושה, שלא הגשים מכל אלה דבר במשך עשר שנים. הוא, כדומה לגנרל אשר לוחם את המלחמה הקודמת (סגולה לכשלון), רוצה להשיג את ההסכם הקודם, שעבר זמנו, בטל תוקפו ולא ניתן להחיותו.

דרוש הסכם חדש. גם משחק חתול־העכבר בין נוהל למהות לא יחזיק מעמד זמן רב. כמו כל משחק, לאחר תקופה מסויימת של הנאה, מתעייפים ממנו. נחוץ הסכם חדש, כלומר מהות חדשה. השימחה לאיד על שמיר, אשר ברח מן הנוהל המוצע של הוועידה הבינלאומית וימצא את עצמו מהר לפני תביעות מהותיות של ויתורים משמעותיים, היא אמנם מתוקה כמו כל שימחה לאיד, אבל היא לא משחררת גם את אנשי המערך מהצעות מפורשות לגבי שתי השאלות המהותיות ביותר: עם מי לדבר ועל מה לדבר (כלומר, על מה לוותר).

חשוב ביותר להעמיד את הנהגת אש"ף במבחן. אם המערך יתמיד בפסילת אש"ף כשותף למו"מ בכל מקרה, (גם אם יכיר בנו וגם אם יפסיק את הטרור), יגוייסו עוד הרבה פסיכולוגים כדי לטפל באנשים הלא נכונים: בחיילינו במקום במדינאינו. גלי ההתקוממות יעלו כל פעם ביתר עוצמה. מה שחציית התעלה היתה לגבי האצת מציאת ההסדר עם מצרים, מהוות המהומות לגבי מציאת הסדר עם הפלשתינים.

אינני בטוח, שהנהגת אש"ף תעמוד במבחן הזה. סימנים לא מעטים מעידים על כך, שצעד כזה יקשה עליהם מאוד, אם כי הפלשתינים עושים רושם של הימצאות בתקופת „ערב־המדינה" שלהם. יש אצלם לא רק התקוממות בלתי מזויינת, ואומץ לב אזרחי רב, אלא גם הוראות ממפקדה מאוחדת ואפילו „העפלה", בדמות אניית המגורשים המתוכננת. אבל הם רחוקים מאד מן האחדות, ששררה ביישוב הציוני ערב הקמת המדינה, כאשר רק קבוצות פורשות קטנות כמו האצ"ל והלח"י, שיבשו אותה. מולם ואסוננו, שיורשיהן של אותן קבוצות פורשות מתווים את חציה של הנהגת המדינה כיום.

תרופות לרפואה חולה

(צילום: בועז לניר)

הפתרון המוסדי

שוויון עם ביטוח משלים

מאת יוסף שמי

יש אומרים, כי משרד האוצר, הפועל בגיבוי מלא של ראשי הליכוד, לא היה מעיז לפגוע בשירותי הבריאות הנחשבים כ„אגף" המערך, אילו לא הייתה קיימת ממשלת אחדות. ממשלת ליכוד „נקי" היתה חוששת לפגוע במוסד ההסתדרותי, שהוא „נשמת—אפה" של תנועת העבודה. כיום אין שר הליכוד חושש, כי ההסתדרות נמצאת איתו ב„סירה אחת".

בידי שרת הבריאות יש שורת הצעות, האמורות לתת למערכת שירותי הבריאות סיכוי להמשך קיום, כאשר הדגש הוא על המשך. במשרד הבריאות שבראשותו עומדת שושנה ארבלי־אלמוזלינו, דוחים מכל־וכל את הטענות, שיש להנהיג היטלים על חולים הפונים לעזרה. כמובן, דוחים שם רעיונות של שילוב רפואה פרטית עם ציבורית, היטלים על חולים הפונים לעזרה כמובן, ודוחים רעיונות של שילוב רפואה פרטית עם ציבורית, התנערות מהגשת שירותים מסוימים, חדישים או יקרים.

ההתקדמות הטכנולוגית בשטח המיכשור, הכירורגיה, ופיתוח תכשירים תרופתיים עמידה את מערכת השירותים הציבוריים במצב קשה. הצורך ברכישת ציוד זה, העסקת מומחים בעלי תארים אקדמיים ודרישות כספיות מכניסים את המערכת ללחצים. ההכנסה היא קשוחה יחסית, בשעה שההוצאה „גמישה" מדי.

מומחים מאסכולות שונות רואים מוצא בדרך של הטלת תשלום בגין שירותים מסוימים. במשרד הבריאות במרכז קופת־חולים חוששים שהדבר יוביל לריבוי תשלומים „יוצאים מן הכלל" ולפגיעה בעיקרון השיוויוניות. אז גם במסגרת ההסתדרות יהיו שווים ושווים יותר, ובמשך הזמן פער זה יתרחב. נוסף שבמצב הקיים, של פער בין ההיצע לבין הביקוש, יש רופאים הדורשים ומקבלים „בונוס" עבור קידום בתור.

משרד הבריאות רואה אפשרות שיקום וחיזוק שירותי הבריאות הציבוריים בדרך של חקיקת חוק בריאות ממלכתי. ההצעה תוגש כבר בקרוב. יסודות ההסדר ידועים מכבר: החוק יבוצע על־ידי קופות־החולים הקיימות והחוק יקבע חלוקת הנטל בין הגורמים השונים, הכוונה היא שגם הממשלה תחויב על־פי החוק להשתתף באחוז מסוים של תקציבי הבריאות. בדרך זו ניתן יהיה לשמור על השיטה הקיימת של שירותי בריאות, הממונים על־ידי המבוטחים, המס המקביל והממשלה.

בעבר דובר על שיטת של שליש־שליש־שליש: שליש המבוטחים, שליש מס מקביל ושליש הממשלה. עכשיו יהיה זה בגדר חלום באספמיה לצפות שהליכוד יסכים לחלוקה כזו. נזכיר, כי כיום תרומתו של תקציב המדינה לשירותי הבריאות היא 2%־3% לקופת־חולים, ועוד רבע לתקציב משרד הבריאות. השאר בא למשרד הבריאות מהכנסה. אם נזכיר, שהמערכת משלמת מיסים רבים יותר, שהוא מקור־הכנסה ולא נטל על קופת האוצר.

היטל גמיש

חוק בריאות חובה יקבל סיוע מהצעה נוספת, בשם ביטוח משלים. הכוונה הלא מוצהרת, אך המונחת ביסוד ההצעה, היא שחלק מן השירותים לא יהיה כלול בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, אלא ינתן במסגרת הביטוח המשלים. בדרך זו מקווים להוסיף למערכת הכנסה, שתכסה מעת לעת את ההוצאות הכרוכות בטיפולים חדשניים יקרים מאוד, כמו השתלת כבד. להצעת ביטוח משלים יתרון נוסף: זה היטל גמיש יותר. ניתן להעלות את הפרמיה בהתאם לנסיבות, מבלי לגרום לבעיות כתוצאה משינוי מס אחיד או מקביל.

משרד הבריאות, בראשות שרת הבריאות, מפגין רצון להיפטר מן ה„טוטרת" ששמה בתי־חולים ממשלתיים. לפי ההצעה שהוגשה על־ידי ועדת טריינין, הצעה לא חדשה, שגובשה כבר על־ידי ועדת מן ב־1972, ייהפכו בתי־החולים הממשלתיים לתאגיד הדומה ל„בזק". בדרך זו ניתן יהיה להוציא את נושא יחסי העבודה של המגזר הממשלתי.

אלה הן הצעות לטווח של חודשים. לטווח הקצר ביותר יש רעיון של הסכם־שכר למשמרת שנייה, לשם קיצור התורים, כשהכוונה היא לרופאי בתי־החולים הממשלתיים. ההסכם טעון אישור האוצר. האוצר מעמיד תנאים. התנאי הוא היטל נוסף על צרכני השירות כלומר: כל המטופלים במסגרת המשמרת השנייה יצטרכו לשלם, בשעה שהמטופלים במשמרת ראשונה לא יחויבו בתשלום נוסף.

תקציב פיתוח זהה

מרכז קופת־חולים ההסתדרות מתנגדים לכל שינוי במתכונת הקיימת, הם טוענים שההתנכלות לשירותי הבריאות של קופת־חולים מקורה ב„פוליטיקה". בוועידת ההסתדרות, שהתקיימה ביום ג' האחרון, מסר פרופ' דורון נתונים אודות רמת היעילות של מערכת שירותי הבריאות בישראל, וכן על חלקה של הממשלה בתקציבה של הקופה, הוא הוכיח, כי אין כאן בעייה של אי־יעילות, אלא ויכוח עקרוני על עצם חיוניותה של מערכת שירותי בריאות ציבוריים במתכונות הקיימת — מתכונת שמדינה קפיטליסטית „קלאסית" כמו ארה"ב מחקה אותה.

רב פלג ואלי שפניץ הוכיחו, כי התנכלות לקופת־חולים הכללית היא רק לכאורה בשל הבדלי גישה, או קונצפציה. הראייה, במתכונת הקיימת, כאשר קופת־חולים לאומית אינה מטילה תשלום על התבר, היא מקבלת תמיכה מן האוצר צורות שונות, כמו מחיקת חובות, ומאפשרת לה לתפקד ללא בעיות. כל הקופות הקטנות נהנות מחלוקה של כספי מס מקביל, חלוקה שמפלה אותן לטובה.

מכאן גם ניתן להסיק, שאילו היו דוברי ההסתדרות נוטים לקבל את ההצעה על היטל ביקור, אשר לפי המשוער היה מכניס בין 15 ל־20 מיליון ש"ח בשנה, ה„טיפול" בקופת־חולים הכללית לא היה מסתיים. ניתן לומר, כי הליכוד רואה בקופת־חולים נכס אלקטורלי של המערך, ובכל מקרה, הוא יחפש אפשרות לפגוע בנכס זה. אם כן, כל הדיון סביב השאלות הסטרוקטורליות הוא די מלאכותי.

על מערכת שירותי הבריאות לתת תשובות למצב שנוצר עקב התקדמות מואצת ברפואה, הזדקנות האוכלוסייה וסיום תקופת כוח־אדם זול, במערכת שירותי הבריאות. הבעיה דומה במידה מסוימת לקושי ומתעורר בחלק מקופות הגמל: אנשים שילמו שנים רבות כדי להבטיח את עצמם לעת זיקנה. עכשיו מסתבר, שבשל שינויים דימוגרפיים הדבר אינו מובטח. זאת, למרות העקרונות שהיו ביסוד קיום קופות הגמל. באותו אופן, אנשים ששילמו בצעירותם נזקקו רק לעיתים רחוקות לעזרה רפואית, נאלצים עתה, כשהוזקקו, לשלם. לחולים אין שדולה.

הפתרון הפרטי

למי שיכול לשלם

מאת יוסף שמי

מה מקומה של הרפואה הפר[illegible] במערכת שירותי הבריאות [illegible] על שאלה מסקרנת זו אין [illegible] תשובה מניחה את הדעת. [illegible] סנים אומר ד"ר אלי לנדאו, [illegible] מנכ"ל בית החולים „אסותא", [illegible] מוסיף: השירות הפרטי אינו [illegible] לבוא ברגע במקום הציבורי, [illegible] תשתית. אך זו בהחלט יכולה [illegible] אלטרנטיבה, אם תוקם תשתית [illegible]

כיום ניתן לומר כי יש פיתוח [illegible] מוסדות אישפוז, איכותן וטיפול [illegible] במישור הפרטי. „אסותא" קיימת [illegible] שנה. באחרונה המוסד אף מתחזק [illegible] קנו בתי הרופאים וכן בתי־חולים [illegible] העובדים על בסיס ריווחי. קשה [illegible] כספים מושקעים בתחום זה, [illegible] אינם בהשגחה כמו במוסדות [illegible]

הסיכוי לפיתוח רפואה פרטית [illegible] ד"ר לנדאו, היא בחדירת חברות [illegible] לשוק. קיים ביטוח כזה בחברה [illegible] „לב שקט". במסגרת ביטוח זה [illegible] אלפים רבים. גם חברות הביטוח [illegible] ו„כלל ביטוח" מבטחים אנשים [illegible] בכך והמסוגלים לשלם. [illegible] ספציפי, לנושא מסויים, כמו [illegible] או כללי. למעשה, אומר ד"ר אלי [illegible] יש כבר מערכת ביטוח המתחרה [illegible] החולים. כאשר המסגרת הזו תתחזק [illegible] עוד יותר תהליך הפיתוח של ה[illegible] הפרטי.

— מה האמת בידיעה על [illegible] של סגירת מחלקת יולדות באס[illegible]

אכן, הדבר עמד על הפרק [illegible] ההפסדים שנגרמו. התשלומים [illegible] המוסד לביטוח לאומי לא [illegible] ההוצאות. כל מחלקה חייבת לה[illegible] עצמה. אין כאן סנטימנטים. [illegible] עם הרופאים, אשר התחייבו [illegible] תרומתם להמשך קיום המחלקה, [illegible] נשארה ופועלת.

השאלה המסקרנת היא, כיצד [illegible] עם כוח האדם הפועל במסגרת [illegible] החולים הפרטי. ובכן, ל„אסותא" [illegible] רופאים שכירים. השאר עובדים [illegible] איים, שמשתמשים במתקני המוסד [illegible] הגשת שירות ומשלמים [illegible] מהתמורה שהם מקבלים מהחולה. [illegible] לצוות הפרה־רפואי וכן לעובדים [illegible] יש הסכם עבודה המושתת [illegible] השכר המקובל במגזר הציבורי [illegible] שינויים. המוסד הולך ככל [illegible] לקראת העובדים. לא, אין [illegible] עיצומים.

ד"ר יופה מנהל מרכז רפואי [illegible] בית חולים פרטי הפועל זה 5 [illegible] כי המרכז מכפיל מדי שנה את [illegible] מדי שנה מקימים עוד ועוד [illegible] מרפאות וענפי טיפול ואיבחון. [illegible] רכשו ציוד איבחון, טיפול וניתוח [illegible] של 1.5 מיליון דולר.

למרכז הרפואי מגיעים [illegible] כפרטיים, הרוצים לקבל טיפול אישי. הם רוצים לדעת מי יהיה [illegible] והמרכז מושך אליו מנתחים [illegible] ידועי־שם. במרכז אין תורים, [illegible] מבטיחים הרגשה טובה לכל [illegible] המחירים, אומר ד"ר יופה, סבירים [illegible] מספר הפונים עולה, לא בגלל [illegible] ברפואה הציבורית, אלא בשל ה[illegible] שרחש לו המרכז. המרכז שוקל [illegible] מרכזים נוספים במקומות שונים [illegible]

ד"ר רם ישי, אליו פנינו בנושא [illegible] בחיוב את התפתחות הרפואה [illegible] כמשלימה של השירות הקיים, [illegible] בעיקרו, הוא תומך ברפואה פרטית [illegible] מעל לשולחן ולא מתחת לשולחן [illegible] רפואה שחורה או אפורה, לא [illegible] היונקת ממשאביה של הרפואה הצי[illegible]

אין ספק כי הרפואה הפרטית, [illegible] בחברות ביטוח, תתרחב בכל [illegible] ברפואה ציבורית יעמיק בכל [illegible] פיגור בהכנסת שיטות חדשות, [illegible] השתלת כבד, ניתוח לב פתוח [illegible] ככול שהרפואה תאמץ שיטות [illegible] ואבחון חדשניות בהסתמך על [illegible] ומודרני. תנאי יסוד למגמה זו [illegible] ברמת החיים של חלק מהאוכלוסיה [illegible] ספק שהתפתחות הרפואה הפרטית [illegible] פועל־יוצא של העמקת פערים [illegible] ברמת ההכנסות וכו בזמן גם [illegible] לביסוס הפערים הללו ולהבלטתם.

„אויב העם"

מאת חיים מרגלית

ד"ר יולי נודלמן פסימי מאוד כאשר הוא מדבר במערכות הבריאות. לדעתו, זאת מערכת שהתנוונה ואינה מסוגלת לחדש את עצמה אם לא תעבור שינוי מהותי. „כך זה אינו יכול להמשיך", הוא קובע, „לא מדובר בפרטים, לא ברופאים ובאחיות שרובם מסורים לעבודתם. הבעיה היא שהם עובדים על ריק, כאילו השארת מכונית חונה עם מנוע פועל.

מערכת שלמה — הרופאים, האחיות, המנהלים, הפקידים — זאת קבוצה של אינטרסנטים בעלי תפיסת עולם צרה, המונהגת ופועלת כמו קבוצת לחץ חסרת אחריות, וכך זה לא יכול להמשיך. החלק הטראגי הוא, שבעצם יש כוונות טובות שהרפואה תהיה רפואה ציבורית שווה לכולם, אך כל זה לא קיים יותר ואין כל רצון ללמוד מאחרים ולחדש.

ד"ר נודלמן חזר לא מזמן מסיור בגרמניה ואנגליה, שם הרפואה הציבורית משוכללת ושונה מכל מה שקורה כאן. אין שם פיקוח וניהול כמו שנהוג כאן, אין שימוש בדמגוגיה כמו שנעשה לאחרונה בהסכם בין קופת־חולים לבין הרופאים, תחת הסיסמה חסרת התוכן של „קיצור תורים". „ניתוק כזה של קיצור תורים הוא לעג לאינטליגנציה", אומר ד"ר נודלמן. „רופא פשוט ידחה קבלת חולים לשעות אחר־הצהריים ללא צורך, ללא בושה, למטרות רווח כלכלי".

„אויב העם"

לד"ר נודלמן תפיסה שלמה שהוא מטיף לה, ובגינה הפך בעיני הממסד ל„אויב העם". ראשית, הוא אומר, יש לפתח בארץ את הרפואה המונעת, ולהעמידה בעדיפות ראשונה. רפואה מונעת פירושה בדיקות קבועות ופשוטות ואין צורך לשם כך במכשירים משוכללים. „הרפואה המונעת" מפחיתה מאוד מן העומס, על תרופות ובתי־חולים. כל אחד, בכל גיל, צריך לעבור מזמן לזמן בדיקה אצל רופא־המשפחה ובדיקות הן חובה.

אצלנו אין בדיקה שמחייבת את כל הנשים. בין הנשים שהגיעו לבדיקה גניקולוגית נמצאו לפחות 50 אחוז שנזקקו לבדיקות נוספות ואחוז גבוה של הזנחות.

בדיקת חובה

בארצות המערב חייבות כל הנשים לעבור בדיקות גניקולוגיות תקופתיות לפחות אחת לשנה. כאן זה לא קיים, הכל עניין. כך גם לגבי הבדיקות של הגברים. מפעלי תעשיה אינם מחייבים את העובדים לעבור בדיקות תקופתיות. ד"ר נודלמן מרגיש שאין צורך במכשירים משוכללים כדי לגלות גידולים או תקלות אחרות. בבריטניה הגיעו למסקנה שיש לתת עדיפות לרפואה המונעת לאחר שקרו מקרים רבים מאוד, שמזכירים את מה שקורה בארץ.

בגרמניה, בצרפת ובבריה"מ דבקים בשיטת הרפואה המונעת כבר שנים רבות. בבריטניה משלמים לרופא משפחה משכורת גבוהה בהרבה מהשכר שמקבל רופא בבית־חולים. זה פשוט משתלם, כי בדיקות כאלה חוסכות מיטות. בית־חולים הוא עסק יקר מאוד, מזכיר ד"ר נודלמן. בית חולים הוא מיכלול שלם ויקר ויש צורך לחסוך בשימוש בו. אשר לבתי־חולים, לדעת נודלמן יש צורך להפוך כל בית־חולים ליחידה כלכלית שנושאת את עצמה, ולנתק אותו ממשרד הבריאות או קופת־חולים. כוונתו, שמשרד הבריאות יעמיד לרשות כל בית־חולים ממשלתי תקציב קבוע, בהתאם למיקומו ולגודלו הכללי, ולא כנהוג עכשיו, כאשר התקציב ניתן לפי מספר המיטות.

המימסד לא אוהב את ד"ר נודלמן, שמטיף לתפיסה חדשה לגמרי במערכת הבריאות ■ העיקרון: רפואה מונעת

הנוהג הנוכחי דוחף להגדלת מחלקות ולעודף רופאים בבתי־חולים. התמונה היומית של ביקור רופא במחלקה נראית כאילו הוצאה מגינון ביזנטיני. ראש המחלקה צועד כשלפניו „רצים" מודיעים על בואו. לידו האחות הראשית ומאחוריהם הרופאים החשובים, החשובים פחות, הבינוניים, הסטג'רים הוותיקים והסטג'רים הצעירים. אחר־כך מגיעות האחיות. כל חולה הופך לנושא דיוני.

הפתרון הרוסי

כאשר השליט בוחן את נתיניו.

מי צריך את זה? שואל ד"ר נודלמן. כל זה בזבוז משווע. במקום שרופאים יהיו מוצבים בעיירות ובמפעלי תעשיה — מרכזים אותם בבתי־חולים ואל לנו לשכוח שסביב הרופאים והאחיות, היינו הפרסונל הרפואי, יש פרסונל מינהלי, הכולל עובדי נקיון, תברואה, מכבסות, פקידות, פקידים, מנהלים: מלמעלה זה נראה כמו יצור אגדי רב זרועות, מוצץ שכר חסר דמיון, וחסר תועלת במקרים רבים.

השיחה עם ד"ר נודלמן מגיעה באופן טבעי לנעשה בשטח הבריאות הצבורית בבריה"מ, שהוא מכיר אותה מקרוב. הוא מזכיר כי הוא עצמו „עולה ותיק". עם זאת, הוא נפגש כמעט כל יום עם רופאים שבאים משם. בבריה"מ יש משבר ברפואה ואין תקציבים. בישראל מוקצבים לבריאות 7 אחוזים מהתקציב הלאומי, בבריטניה 5 אחוזים, בארצות־הברית — 12 אחוז ובגרמניה יותר. בברית־המועצות התקציב הוא 0.20 אחוז — חמישית האחוז. אין כסף והתוצאה היא תרופות במשורה, מיכשור ישן ועבודת־כפיים רבה.

בעיות לא חסרות שם, אבל רופא ואפילו אחות נחשבים לאורחים מכובדים. יש מה ללמוד מהם. ואפילו הבריטים שלחו רופאים לבריה"מ כדי ללמוד מהשיטות הנהוגות שם. גם לנו כדאי ללמוד. לא הכל פסול. ד"ר נודלמן חוזר להתחלה — הוא פסימי ויהיה פסימי עד שלא יהיה שינוי בסיסי במערכת הבריאות בישראל.

קרב על כל הקופה

מאת אבשלום קווה

ההבדל בין נסיעה באחת ממחלקות הרכבת לבין הצורך באחת ממחלקות מערכת הבריאות שונה בנקודה אחת, קריטית. אתה יכול לנסוע במחלקה ראשונה או שניה, תלוי בהשיג ידך. „בטוח הוא כי בסופה של נסיעה תגיע ליעדך", אומר פנחס (פינק) דגן, שהיה נציג מפ"ם בהנהלת קופת־חולים במשך שבע שנים.

דגן (74) עוסק כיום בקשר בין קופת־חולים לבין מבקר ההסתדרות ומבקר המדינה. הוא היה מנכ"ל משרד הקליטה קודם לעבודתו בהנהלת קופת־חולים. דגן איננו שלם עם השינויים הצפויים במישטר הניהולי־אירגוני של קופ"ח, שינויים עליהם החליטה מועצת ההסתדרות, ביום שלישי האחרון. דגן אומר, כי עם כל הנחיצות המסויימת שלהם, הם הסחת־דעת מהנושאים האקוטיים בהם צריכים ההסתדרות וקופת־חולים לעסוק, לתת את הדעת ולהיאבק. לדעתו, מרבית ההחלטות, אשר יהיו בסיס להחלטות ועידת קופת־חולים, המתכנסת בחודש מאי הקרוב, היו בנושאים תקציביים.

הבעיה היסודית של קופת־חולים היא קיום שירותיים עממיים, זמינים לאדם הפשוט. השאלות הן כיצד יש להשיג זאת ואיך שומרים על רפואה לעם?

לתמוך בחלשים

הבסיס האידיאי של קופת חולים — מתן רפואה לכל נצרך — הוא, לדברי דגן, איתן ויציב. הבעיה היא מחסור של 200 מיליון ש"ח לתקציב קופת־חולים, וזאת בלי לקחת בחשבון תקציב פיתוח.

קופת־חולים מספקת רפואה גם לאלה שלא יכולים לקנות את השירות, קובע דגן, ומציין, כי 96 קשישים מתוך 100

הבעיה העיקרית של קופת־חולים היא תקציבית, אומר פנחס דגן, שהיה נציג מפ"ם בהנהלת קופ"ח. כולם בורחים מעובדה זו ונותנים לגיטימציה לשר נסים, הנלחם בתנועת העבודה

משתמשים בשירותי קופת־חולים, לעומת 83 מתוך 100 בציבור הרגיל. בידי חולים כרוניים נמצאים למעלה מ־530 אלף כרטיסים המשחררים אותם מדמי השתתפות. זהו ציבור שכשום מסגרת אחרת אינו יכול למצוא תשובה רפואית ואני לא מתבייש כלל, שקופת־חולים היא של חלשים ומדוכאים. תפקידה של ההסתדרות ושל קופת־חולים הוא לתמוך בהם. זאת השליחות שלה.

הפתרון הסוציאליסטי

שר האוצר משה נסים אומר לא אחת, כי על קשישים וילדים לא תוטל אגרת ביקור אצל רופא. והרי בסופו של דבר, זהו החלק הניכר של האוכלוסיה בהם מטפלת קופת־חולים. נסים הנלחם בתנועת העבודה, אומר דגן, מבקש לקבוע עקרון, הכסף שייספג מהציבור הוא שולי למערכת.

המוקשים של נסים

בנוסף להטמנת מוקש זה משתמש נסים גם בנשק היעילות. בעצם, לא רק הוא. במקרה, קובע דגן, אין בישראל מערכת יעילה יותר מאשר קופת־חולים. מספר המיטות ל־1000 נפש נמוך בישראל בהרבה בהשוואה לקופות־חולים במערב. הבעיה היא תקציבית. כולם בורחים מכך. מפלגת העבודה מתנערת מקופת־חולים. חברי הוועדה המרכזת נותנים לגיטימציה לשר נסים בעניין הדלגיטימציה ובכך משתפים איתו פעולה באופן סמוי.

השינויים העתידיים בקופת־חולים: פיצול תפקיד היו"ר לשניים, הביזור והגברת הפיקוח מצד ההסתדרות — כל אלה הם בבחינת „פנס במקום הלא נכון". המערכת חייבת להיות מבוססת על התחייבות ממשלתית מראש. הממשלה חייבת לקחת אחריות על חולי הנפש, החולים הגריאטריים, ילדי המבחנות והפגים. אך בפועל, הממשלה הולכת ומסתלקת מכל אחריות. אנחנו מנהלים למעשה קרב מאסף במקום להתרכז בדבר החשוב מאבק בממשלה— ולא לטפל בנושאים משניים, אם־כי הם חשובים לכשעצמם, אומר דגן.

מאחורי הכלאים

דחיפה מוזרה למסקנות תמוהות

החלטת המשטרה, שאין טעם לחקור בנושא דו"ח בייסקי שחקרה את פרשת מניות הבנקים – מוזרה. גם העיתוי בו נאמרה מפתיע

מי שהפסיד כספים רבים בפרשת מניות הבנקים, הטיל יהבו על ועדת החקירה, שהשופט משה בייסקי עמד בראשה, והיה משוכנע שהצדק יראה ויעשה. המפסידן הישראלי הבין כי לו, בפרט, אין יותר מה לעשות וכי הגיע הזמן להתאושש ולהתחיל לצבור כספים מחדש, תוך שיכחה מרצון של טראומת ההפסד בעבר.

המפסידן הישראלי לא נזקק לכותרות הימים האחרונים, כדי לדעת מה קרה לו במישור האישי. הכותרות רק סיפקו לו מידע, אותו חסר עד כה. ואולם במשטרה חושבים, כי אין מה לעשות אם המלצת דו"ח הוועדה שחקרה בעניין.

בעקבות דו"ח ועדת בייסקי, ממנו עלה, כי יש לכאורה חשדות לעבירות פליליות המיוחסות לכמה מראשי הבנקים שעסקו בוויסות המניות, הורה לפני למעלה משנה היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש למשטרה לחקור חשדות אלו.

ביום ב' השבוע, בעת מסיבת עתונאים לסיכום שנת פעילות המשטרה ב־1987, שנערכה אצל המפכ"ל נשאל ראש ענף החקירות במטה הארצי, ניצב יגאל מרקוס, על גורל החקירה שעשה בנושא. בתשובה הסתבר לפתע, כי המשטרה אך סיימה את חקירתה והעבירה את מסקנותיה לסגירת התיק.

האם היה זה תזמון מקרי? לדברי מרקוס, בשולי דו"ח ועדת בייסקי היתה המלצה לבחינת החומר. לצורך זה הוקם צוות חקירה מיוחד בראשותו של ניצב מישנה, נורמן פייט, שקיבל לידיו את כל החומר מוועדת בייסקי, ערך אותו, קיטלג ומיחשב אותו. ועכשיו אנשי הצוות מכירים את הנושא לעומק. רק לאחרונה העבירה המשטרה את השגותיה בעניין לפרקליטות המדינה, אך כאמור, לדעת המשטרה אין מקום להמשיך ולחקור בנושא זה, לא בגלל שאין עבירות, אך העבירות הן טכניות לאור הזמן שעבר והאישים המזוהים הודחו כבר מהנהלות הבנקים.

עדות שקר

ראש ענף החקירות במטה הארצי לא שכח להוסיף גם, כי הפעם הוא סוטה ממנהגו ומתייחס לחקירה, דבר שלדבריו אינו עושה בדרך כלל.

למחרת היום עסקו כבר כל העתונים בהמשך חקירת פרשת הבנקים. השופט, משה בייסקי, שעמד בראש הוועדה סרב להתראיין והרגיש, כי בדו"ח כלולות המלצות בדבר הדרך בה יש לפעול בפרשה. החשדות לכאורה מתייחסות לאנשי בנק דיסקונט באותה עת, ליו"ר הבנק לשעבר, רפאל רקנאטי, חבר הנהלת הבנק, עוזי רקנאטי, ואלי כהן מי ששימש כמנכ"ל הבנק. החוקרים חושבים, כי אלה העידו עדות שקר בפניהם. כן הומלץ לברוק בחקירה משטרתית בעיקר את תחומי

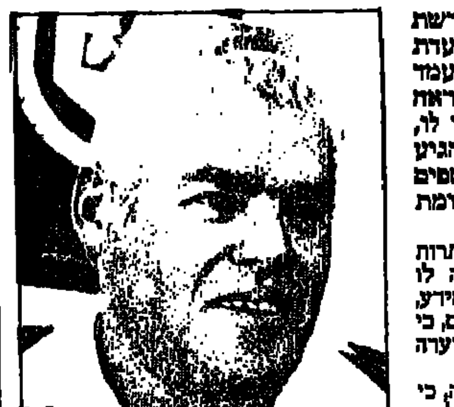
ראש ענף החקירות במטה הארצי, ניצב יגאל – מרקוס תזמון מקרי? (צילום: יצחק חררי)

יעוץ ההשקעות הכוזבים ועבירות של רואה חשבון.

החלטת המשטרה עוררה תמיהה רבה בפרקליטות המדינה, שלא הצליחה להתעמק עדיין במסקנות המשטרה. ככל הנראה, יתקיים בקרוב דיון של היועץ המשפטי לממשלה ובו יוסכם אם להורות למשטרה להמשיך בחקירה או לקבל את מסקנותיה. מהמשטרה ציינו, כי אם היועץ המשפטי יורה על המשך החקירה הרי שזו תיעשה.

למי ששמע, במו אוזניו, את השתלשלות פרטי יצירת הידיעה היה קשה להשתחרר מהרושם, כי מישהו ניסה לדחוף את העניין קדימה ודאג לפרסם את מסקנות המשטרה בפורום עתונאי, נרחב ככל האפשר.

יחס של כבוד לשופט

לשאלות, אודות חקירת השופטים בפרשת השחיתות בבית־המשפט במרכז הארץ, סרב ניצב מרקוס להיכנס לפרטים וציין – „המשטרה עשתה מה שעשתה בחקירת השופטים על־פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה ופרקליטות מחוז המרכז והעברנו את כל החומר. אנחנו מבחינתנו חקרנו והעברנו ליועץ המשפטי. אם יחליט שצריך השלמות נוסיף ונחקור. החקירה נעשתה כמו שצריך. יש יחס של כבוד לשופט גם כשהוא נחקר על־ידי המשטרה".

בעניין חקירת השר אריק שרון והחשדות למתן אישורים חריגים על־ידי משרד המסחר והתעשייה ואי־סדרים במשרד, והתנהלה חקירה שבמהלכה זומן השר למשטרה פעמיים. ראש ענף החקירות אמר, כי לא מתנהלת חקירה נגד השר אריק שרון, אך במשטרה חוקרים בפרשת ההיתרים של משרד המסחר והתעשייה, והחקירה בעניין זה נמצאת בשלבי סיום והחומר יועבר לפרקליטות. כזכור, הגיש לפני למעלה משנה ח"כ רם כהן תלונה, ממנה עולה, כי מקורבי השר אריק שרון הועדפו במתן רשיונות יבוא.

דוחו"ת תנועה

לא בקבלנות

85 מיליון שקל הכניסו בשנת 1987 אזרחי מדינת ישראל לאוצר המדינה. סכום מרהיב זה נגבה מהציבור על־ידי דו"חות תנועה אותם רשמו שוטרי התנועה של משטרת ישראל. כך מסר תת ניצב, גבריאל נגל, ראש מינהל התכנון והארגון של המשטרה.

כספי הקנסות וברירות הקנס, שהוטלו על עברייני התנועה, אינם מועברים למשטרה, אלא מגיעים ישר לאוצר המדינה. במשטרה התלוצצו, כי אינם מעוניינים בכסף זה, כדי שאף אחד לא יוכל לטעון, ששוטרי התנועה עוסקים בקבלנות.

לא עוד פורד

שבעה סוגים חדשים של כלי־רכב נבדקים כיום במשטרה לצורך החלפת הפורדים המזוהים עמה

כל אם העוברת עם פעוטה ברחוב יודעת להצביע היום בפני ילדה על מכוניות מסוג מסויים ולקרוא לעברו, „תראה הנה משטרה". כזאת יודעים גם עברייני התנועה, הנזהרים מפני מכוניות המשטרה המוצבות בכבישים וכן עבריינים המכירים את המכוניות ואת מספריהן.

עד היום השתמשו במשטרה במכוניות מסוג רנו 4, פורד סיירה או פורד אריקה. לאחרונה, בבדיקה התאמתם של כלי רכב נוספים וביצועיהם למטרות המשטרה ומשימותיה.

לדברי ראש ענף האפסנאות במטה הארצי, ישעיהו לזרוביץ, בודקת כיום המשטרה 7 סוגים של מכוניות, שהם כ־30 כלי־רכב, שיתכן ויוכלו להחליף את הפורדים המזוהים כיום עם המשטרה.

העיקר הבריאות | מאת יוסף שמי

סמוי אבל שכיח

אוטם שקט של שריר הלב אינו גורם לכאבים, בניגוד לתעוקת לב רגילה, אך הוא גורם נזק מצטבר

איסכמיה, (חוסר דם במקום מסויים) „שקטה" של שריר הלב שכיחה פי ארבעה מאשר איסכמיה גלויה. היא גורמת נזק מצטבר לשריר הלב. מצב החולים אינו טוב יותר מאשר אלו הלוקים בתסמונת תעוקת לב גלויה.

איסכמיה „שקטה", בניגוד לתעוקת לב רגילה, אינה גורמת להופעת תסמונים גלויים כמו כאבים. מתוך 19 חולים, שעברו החייאה מחוץ לכותלי בית־החולים בשל פירפור חדרים, ואובחנה אסכמיה „שקטה" אצל 11 מהם, לא נרשמו שום נתונים מקדימים אודות מחלות לב. הסקרים הוכיחו, כי איסכמיה „שקטה" מופיעה גם אצל אנשים שעברו אוטם שריר לב „סדיר" עם תסמונים קליניים רגילים. הליקויים האיסכמיים ה„שקטים" נתגלו בעת בדיקת מאמץ ואף בעת בדיקה במצב מנוחה.

להתהוות אירועים איסכמיים „שקטים" שני מנגנונים עיקריים. האחד קשור במצוקת החמצן (בעת המאמץ) והאחר נגרם עקב ירידה בזרימת הדם הכללית בעת מנוחה. הסיבה לירידה בזרימה אינה ברורה, אך קשורה כנראה בהתכווצות פיזיולוגית או פתולוגית של כלי־הדם, בשינוי חולף באיגור הטסיות ובהפרעות קרישה. אצל חולי סכרת יש בכל זאת סימנים חיצוניים לאיסכמיה „שקטה" הם הופעת אי־ספיקת הלב, הפרעה באיזון הקצב, הקאה חוזרת, התעלפות, מצב בלבולי וכו'.

יש נתונים המראים, כי לאירועים איסכמיים קצרים (שקטים) עלולים להיות תוצאות חמורות מצטברות, שבסופן נגרם נזק ונמק לשריר הלב. האירועים הסמויים יחד עם הגלויים מהווים סיכון של ממש. ואכן, כי אחרי אירוע איסכמי סמוי מופיעים שינויים מטבוליים בשריר הלב הפוגעים בתיפקודו של הלב. זו הפרעה שזכתה לכינוי „הפיקוד הלום". לכן כאשר מאבחנים איסכמיה סמויה, חשוב להמליץ על מנוחה לשם התאוששות תפקודית של ריקמת שריר הלב.

מכשירי ההולטר, שנכנסו לשימוש מזה כמה שנים, מאפשרים גילוי אירועים איסכמיים. גילוי מוקדם של חולים, הלוקים באיסכמיה סמויה, נותן אפשרות לטיפול מנע.

הזרקת סמים – השיקום יבוא בעזרת התיאטרון?

צילום רנטגן לווריד

ההצגה סנג'ד, המועלית על־ידי נרקומנים ומספרת אודותיהם, מהווה כיום את אחד האמצעים הבודדים המאירים על בני־נוער מכורים

„סנג'ד" זהו שמה של הצגה בתיאטרון „חזית" המועלה על־ידי נרקומנים, המשחזרים את סיפוריהם של שניים מחבריהם שהתדרדרו לסמים ומנסים להיגמל. ההצגה מלווה אותם בדרכם המסתיימת במוות.

זהו גורלם של רבים מהמכורים לסמים. מעטים מצליחים להיגמל, אך גם אותם מוסיף הסם „ללוות", כיוון שהגמילה לעולם אינה מוחלטת. „סנג'ד" נכתב בעגה של בתי־הסוהר והעולם התחתון. זהו סיפור של עבדות מסוג מודרני. צעירים, המבקשים לברוח מחררות, נופלים כטרף קל לסוחר סמים, שליח מגיפת ההירואין המפילה חללים בכל מקום. ההצגה „סנג'ד" היא בגדר אנטומיה של ניוון, השפלה, הרס עצמי והתדרדרות גופנית ונפשית, שאין למטה ממנה. זהו צילום רנטגן חד וברור, תיאור תהליך שיעבוד ואבדון.

המסלול, שעובר הנרקומן בחייו הקצרים, מתחיל בשימוש ראשוני, „רומנטי", מעין אפיזודה בחיים. עם הזמן השימוש בסם הופך לעיקר בחיים. המכור מאבד עניין בכל הערכים האנושיים. הוא יגנוב ואף ירצח על מנת לזכות במנה הנרצה. המחזה מעביר את הצופה מתמונה לתמונה עד למצבים דרסטיים־קיצוניים. לצופים מועבר מסר ברור־ קשר עם הסם ולו הקל ביותר פירושו קשר עם העולם התחתון, ובשלב מסויים גם עימות עם נציגי החוק. הכל יחד שולל אפשרות של חיים נורמליים.

שימוש בסמים מהווה דוגמה יפה לשילוב נושא חברתי, התנהגותי ורפואי כאחד. אין כמעט מכור לסמים אשר בשלב כלשהו אינו לוקה בבריאותו מלבד היותו נרקומן.

משרד החינוך פירסם תוצאות מחקר ממנו נובע, כי 5% הצהירו כי השתמשו בסמים, 3% נוספים נחשבו כ„עתודה". בסך־הכל 8% הודיעו, כי הם רואים בחיוב את השימוש בסמים. ניתן להניח, שבין אלה אשר הצהירו על החיוב שבשימוש בסמים, יש כבר אחוז משמעותי של משתמשים.

היום אין מסגרות לטיפול גמילה לנוער. הדבר נכון גם לגבי מסגרות צה"ל, טוען בהרב, העוסק מזה כמה שנים בשיקום נגמלי סמים. בהרב, המעלה בימים אלה את ה„סנג'ד", מקווה, כי בדרך זו ניתן יהיה להזהיר וכן לעזור לנרקומנים הנמצאים בראשית דרכם להתמכרות מוחלטת. לפי אומדנו הפרטי של בהרב יש בארץ כ־40 אלף נרקומנים, שהם 1% מאוכלוסית המדינה. לדבריו, לאחר ההצגות ניגשים אליו בני תלמידי בתי־הספר וגם חיילי צה"ל, תלוי היכן נערכת ההצגה, ומבקשים להפנות אותם למרכזי גמילה, אך אין לאן להפנותם.

בארץ 4 מרכזי גמילה, כשהטיפול בהם מיועד לתושבים המתגוררים באיזור בו נמצא מרכז הגמילה. ואולם כאמור, אין מרכזי גמילה לצעירים. ההצגה „סנג'ד" מהווה, על כן, אמצעי חדירה לעולם הנמצא כרגע מחוץ לתחום הטיפולי.

היכן בדיוק התה עושה סחרחורת?

באוזן הפנימית ממוקמת תחושת שיווי המשקל, איבר שיווי המשקל. תאוצה, שינוי בתנועות הראש ביחס לכוח הכובד מגרים את איבר שיווי המשקל. אימפולסים עצביים נשלחים במסילות אל המוח. במסילות כמה תחנות. פגיעה באחת מהן גורמת להפרעה בשיווי המשקל. עד היום כוללים הבדיקות גירוי האוזניים במים קרים או חמים או סיבוב הגוף ובדיקת תנועתיות העיניים, זו בדיקה שאינה מדוייקת, ואשר אינה מאתרת את מקום הפגיעה — באוזן הפנימית, בעצב שיווי המשקל, בגרעין הווסטיבולרי, בגזע המוח או במקום אחר.

צוות חוקרים מ„הדסה" פיתח שיטה חדשה לאבחון פגיעות במערכת שיווי המשקל. השיטה מבוססת על הפקה ורישום של

שיטה חדשה לאבחון ליקויים במערכת שיווי המשקל פותחה ב„הדסה"

פוטנציאלים מעוררים ממערכת שיווי המשקל, בתגובה לגירויי תאוצה. שיטת רישום הפוטנציאלים היתה לשיגרה בבדיקות, בודקים את סף השמיעה, איתור מקום הפגיעה במסילות השמיעה ועוד. סינון אלקטרוני ועיבוד על־ידי מחשב מאפשרים בדיקה מהירה יותר של מצבים שונים, כמו למשל חוסר חמצן או השפעת תרופות על מערכת שיווי המשקל.

לעת עתה עוסקת קבוצת החוקרים בהתאמת המערכת לצורכי בדיקה בבני־אדם. אם הדבר יצליח, אפשר יהיה לקבוע את נקודת הפגיעה במערכת שיווי המשקל אצל הסובלים מסחרחורות. כמובן אפשר יהיה לאבחן בעיות באוזן הפנימית, נושא חשוב ברפואה תעסוקתית וברפואה בכלל.

כולבויניק של מיון

ממיין תאים חדיש יגלה סרטן, רעלים ועוד ■ את העבודה, שנעשתה עד כה בצורה ידנית ובמשך שבוע, מבצע המיתקן בארבע־חמש שעות

ממיין תאים חדיש מופעל בפקולטה לרפואה שליד אוניברסיטת תל־אביב והוא יסייע למחקרים אשר הקשורים לאקדמיה לרפואה. המתקן נרכש מכספי המועצה להשכלה גבוהה.

ממיין התאים יהיה לעזר רב לחוקרי סרטן, גנטיקה, אמבריולוגיה ופתולוגיה. המיתקן מבצע מיון תאים ובדיקות מעבדה לפי סמנים פלואורסצנטיים. העיבוד נעשה כאשר מכניסים לתוך המיתקן תרחיף תאים צבועים, כשהדרישה היא לקבל תשובה לפי מדדים שונים. עד להפעלת ממיין התאים נעשתה העבודה בצורה ידנית. מה שעשו עובדי מעבדה תוך שבוע ימים מבצע המיתקן תוך ארבע־חמש שעות, וזאת בנוסף לדיוק ולאמינות. הממיין גם מוריד את עלות הבדיקות והמחקר.

השימוש במיתקן הוא במיון תאים בהנדסה גנטית ובחקר סרטן, בתהליכי השתלות מוח, עצמות, בחיפוש אחר תשובה לשאלת רגישות התאים לתרופות, להורמונים ולאנזימים. כן אפשר לאתר רעלים על־פני התא, התקשרות חומרים פעילים בתרופות עם התאים, תגובת תאים לטיפול כימותרפי, דגימות תאים לבדיקת איידס ועוד.

המיתקן הוא מולטי־דיסציפלינרי, כלומר יכול לשרת כמה וכמה מחלקות. באוניברסיטת תל־אביב המיתקן משרת שמונה מחלקות.

רשות הקורא

לשלב ידיים

על פי הסכם המזכ"לים, כפי שפורסם באמצעי התקשורת, הסתיימו לכאורה כל הדיונים ביחס להליכה אפשרית של מפ"ם ור"צ לבחירות הקרובות במסגרת חזית שמאל רחבה. על־פי הודעה זו, נחתם בין שתי המפלגות הסכם אי־התקפה. מבחינתה של מפ"ם, עומד צעד כזה בניגוד גמור להחלטת המוסדות, להביא את הנושא להכרעה סופית בישיבת מרכז מפ"ם ביום 20.3.88.

עצם ההחלטה לסתום את הגולל על הסיכוי לכונן חזית שמאל, דווקא בשעת מצוקה זו, מצביעה על קהות חושים נדירה. יותר מאי־פעם בולטת כאן, מצד שתי ההנהגות, הנטייה לשקוע בפוליטיקה מפלגתית קטנונית. בעוד הארץ רועדת, עוסקים מנהיגי ר"צ ומפ"ם בחשבונות שתכליתם היחידה למנוע מתחים בתוך המפלגות. אין להתנהגות זו כל סיבה אחרת מאשר כניעה לאותן הקבוצות המיליטנטיות הקיימות בשתי המפלגות, והשוללות את הצעתנו והקמתה של חזית שמאל מטעמים שאין להם דבר עם צרכי השעה הבוערים.

לאור המשבר הלאומי העמוק בו נתונה החברה הישראלית, זקוק השמאל הישראלי, יותר מאי־פעם, לרכז כוחותיו במסגרת משותפת. אנו קוראים להנהגות מפ"ם ור"צ לשלב ידיים, ולהביא לפני מוסדות מפלגותיהן הצעה לכינון רשימה משותפת לכנסת הי"ב.

פרופ' זאב שטרנהל, ירושלים, ויקטור בליט, רמות מנשה

תגובת מזכ"ל מפ"ם:

אין כל שינוי בהחלטת המרכז בנושא המועלה במכתב. העניין יובא להכרעת המרכז כמובטח, ב־20.3.88.

קודם כל — החלטה

האלימות והאלימות הנגדית הפושטות באחרונה בשטחים הכבושים, הוסיפו תחושת דחיפות במה שאנו, החתומים מטה, מאמינים זה מכבר — כי המאמץ המתמשך לשלוט במיליוני אנשים עוינים, אינו יכול להוות פיתרון לסכסוך בין ישראל ושכניה.

אנו מאמינים בהכרה עמוקה, שמדינה בעלת 4.5 מיליון איש אינה יכולה לשלוט על עם אחר המונה 1.5 מיליון נפש, בלי עימות מתמשך ומבלי לשלם מחיר אדיר בערכים דמוקרטיים ומוסריים, בקיטוב פנימי, באבדן מוראל ציבורי וצבאי ולבסוף בביטחון לאומי. על־פי כל התחזיות הדמוגרפיות, היחסים בין שתי האוכלוסיות ימשיכו להשתנות בצורה משמעותית לדעתנו, והתוצאה עלולה להרסנו.

לפיכך אנו מאמינים נחרצות שחובה לתת עדיפות עליונה לפתרון פוליטי שיאפשר את סיום הכיבוש. השאלה כבר איננה האם לסגת מן השטחים ומהשליטה באנשים שם, אלא כיצד לעשות זאת. הוויכוח על האמצעים יהיה ארוך וקשה. דברים אלה אינם פשוטים ואיננו משלים עצמנו לגבי המכשולים העומדים בדרכנו ולגבי מורכבות הבעיה. אולם ראשית דרושה ההחלטה שהמשך הכיבוש הוא הרסני לעם ישראל, ושאנו מוכנים לוותר על שטחים למען שלום בר־קיימא.

אנו קבוצה חדשה של אזרחים מודאגים, ללא תלות פוליטית כלשהי. המסכימים עם רעיונותינו, ומוכנים לפעול בהתאם, אנא כתבו אל: ת.ד. 7876, חיפה 31078.

ויליאם פרידמן, שלום לפין, רות דואק

התמונה בשלמותה

משפחות ישראליות נפגעות הטרור האש"פי חזרו ארצה ממסע של הסברה בארה"ב, שם התכוונו לעורר את דעת הקהל לטובת ישראל, הנמצאת בימים אלה בשפל שלא ידענו כמותו. עד כמה הצליחו במשימתם אפשר להיווכח מתגובותיהם הנזעמות כנגד משרד החוץ. ברור, כי כוונותיהן של משפחות אלה היו טובות, אולם חוסר ראייה נכונה של הדברים גרם לכשלון מסען.

אצבע מאשימה יש להפנות, בראש ובראשונה, כלפי הדרג הפוליטי שלנו, שזה עשרים שנה מתחמק מהכרעה אמיצה ומהתמודדות אחראית עם הבעיה, שפתרונה, כפי שאנו שומעים מפי כל שרי הממשלה, הוא שאין כל פיתרון באופק. אפשר להבין את התסכול הרב, לא רק של אותן משפחות ישראליות נפגעות הטרור, אלא של כולנו, לנוכח המצב המחריף והולך.

אולם הניסיון להאשים את „השמאל", „התקשורת", „משרד החוץ" ואת כל העולם, הוא שטות גמורה. האבסורד הוא, שדווקא הדרג המדיני, האחראי לכל המחדלים הללו, יוצא תמיד נקי מאחריות.

אילו אותן משפחות היו רואות את התמונה בשלמותה, היו חוסכות לעצמן עגמת נפש מיותרת זו.

דורון ספקטור, מרחביה

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

כסא טוב באמצע

מאת דורית גפן

שומרי שמיר

הסיפוק הגדול שיכול היה יצחק שמיר לחוש לאחר שמזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ קיבל כביכול את הגירסה שלו למהלכים המדיניים באזור, את תוכנית האוטונומיה, בעוד הוא דוחה כביכול את גירסת שמעון פרס (גם את אלו של המלך חוסיין והנשיא מובארק) — הוועידה הבינלאומית, היה קצר מאד. שכן, החשדנות האופיינית של הליכוד עלתה גם הפעם. שני עמיתיו־יריביו של שמיר, השרים שרון ולוי, מיהרו להשמיע הסתייגויות ולהעלות תנאים, כל אחד בסגנונו האישי. החשדנות של לוי ושרון התחזקה במיוחד נוכח ההסכמה, הכמעט גלובלית, של פרס וחבריו למהלך של שולץ. הרפלקסים הליכודיים פעלו היטב, שהרי כאשר מפלגת העבודה ופרס אומרים כן, ברור לליכוד כי משהו בוודאי „מסריח" מוויתורים.

הנסיגה המהירה של שמיר, לפחות בפומבי, מאותם אלמנטים של גמישות, שפורסמו לגבי „האוטונומיה המואצת", כמו למשל קיצור תקופת האוטונומיה, אך בעיקר הקדמת המו"מ על המעמד הסופי של השטחים בצורה משמעותית ביותר, במקום בעוד ארבע שנים, כבר בשנה זאת, היתה תוצאה ישירה של הביקורת של לוי ושרון.

שמיר „נשבע" בנקיטת חפץ (הסכמי קמפ־דייוויד), כי הוא אינו מתכוון להתפשר על תוכנית האוטונומיה המקורית. בין שרי הליכוד היה דוד לוי החריף והבוטה מכולם. הביקורת שלו כללה בין היתר טענה, כי שמיר לא התייעץ עם ראשי הליכוד בטרם שלח את המסר שלו לשולץ. באותו הבל פה הזהיר לוי כי יש לדבוק בתוכנית האוטונומיה, כפי שנקבעה בהסכמי קמפ־דייוויד. לוי גם השמיע (לא אחת ולא שתיים) את אי־שביעות רצונו מכך, ששמיר התמהמה בהבהרותיו, כי לא הסכים לשום דבר מעבר לעמדתו הידועה, וכי מדובר בלא יותר מאשר תוכנית האוטונומיה על פי הסכמי קמפ־דייוויד. אך בעיקר, כי הליכוד לא יסכים לוויתורים טריטוריאליים.

מקורבי שמיר ייחסו ללוי מניעים שלא מן העניין, וראו בביקורתו הפומבית פנייה מכוונת לעבר חברי מרכז „חרות", אשר בפניהם עשוי אולי לוי לעמוד בעוד חודשים לא רבים, ולבקש את אמונם, כדי שיעמידו אותו בראש רשימת הליכוד.

עד כה לא הודיע לוי דבר על כוונותיו. אך הוא מבין, כי השבועות הקרובים עלולים להיות קריטיים לגבי שאיפותיו ותוכניותיו האישיות להנהיג את הליכוד. ברגע ששמיר יודיע פומבית ובאופן רשמי, כי הוא מתכוון לרוץ קדנציה נוספת בראש הליכוד, תהיה התמודדות נגדו קשה ביותר. שכן ב„חרות" יהיו אשר יראו בכך קריאת תיגר על מנהיגותו של שמיר, ונסיון לערער על מעמדו בציבור הרחב, כלומר גרימת נזק לליכוד. לוי מכיר זאת כבר מהבחירות הקודמות, כאשר ברגע האחרון החליט לוותר על התמודדות מול שמיר.

האם יוותר לוי על שאיפתו להיות מנהיג הליכוד? ודאי שלא. האם החליט כבר, כי לא יתמודד מול שמיר, וידחה במקרה כזה את התמודדותו על התפקיד עוד קדנציה? זאת עדיין אין לדעת. קרוב לוודאי, שלוי טרם החליט סופית. הרבה תלוי בנסיבות, ובעיקר בסיכויים שיהיו לו בעת שבחירת הרשימה לכנסת, והעומד בראשה, יעמדו על סדר יומה של מפלגתו.

ספק אם לוי התבטא בימים אלה כפי שהתבטא רק כדי לנגח את שמיר, ולזכות אולי באיזו נקודת יתרון אישית. אך קשה גם להאמין, כי הפריע לו מאד שתוך כדי השמעת דעתו בעניין המדיני הוא הצליח גם ל„רדת" קצת על שמיר.

מקורביו של שמיר טענו, כי בסך הכל ניסה שמיר להדוף מעליו את הביקורת כאילו הוא מהווה מחסום לתהליך המדיני. הוא גם היה חייב להציג איזושהי אלטרנטיבה לתוכניתו של הנשיא מובארק והמלך חוסיין, כדי למנוע סחף בעמדה האמריקנית. ההנחה היתה, כי חוסיין ידחה את ההצעה, ואז יוכל הליכוד לטעון, כי מי שמכשיל את התהליך המדיני הם הערבים ולא שמיר וחבריו.

אלא שהביקורת בתוך „חרות" ובימין הקדימה את חוסיין, ואילצה כאמור את שמיר לאותת משהו, (תלוי איזו גירסה מקבלים) — או להקשיח מחדש את עמדותיו ולסגת מן הגמישות שגילה במסר שהעביר לשולץ, או לגלות לכל, כי בסך הכל היה זה רק טריק מצוין, שאלמלא חוסר סבלנותם של לוי ושל אחרים בימין, אפשר היה להסתירו מעיני האמריקנים והערבים.

מקורביו של שמיר טענו כהרגלם, כי כל הרעש שהיה סביב התוכנית האמריקנית וסביב המסר שהעביר לשולץ הוא עוד נסיון של פיזור דיסאינפורמציה על־ידי פרס ומפלגת העבודה, שנועד לפגוע באמינותו של שמיר, ולזרוע מבוכה בליכוד ובתומכיו. קשה להניח כי חוסר הבהירות יימשך זמן רב. אמנם שמיר כבר הרגיע את אנשי המפד"ל, כי שום דבר לא בוער, וכי הוא לא שינה את עמדותיו, אך נראה כי לאמריקנים יש כנראה נחיריים רגישים מאלה של שמיר, ומשום מה העשן העולה מן השטחים, מריח להם כבערה שיש לכבותה על־מנת שלא תתפשט.

שמיר יצטרך ככל הנראה, מוקדם יותר משהוא מעריך, להציג את עמדתו לאמריקנים וגם לישראלים בצורה בהירה וחדה. שולץ, אשר הלך דרך ארוכה לקראת שמיר, גם על חשבון מובארק וחוסיין וגם על חשבון שמעון פרס, עלול לתבוע משמיר להחזיר את החוב הזה בוויתורים מצדו. לא נתפלא, כי מה שנראה היום כנצחון של שמיר במשרד החוץ האמריקני, יסתבר די מהר כחיבוק דוב, שקשה יהיה לשמיר להתחמק מזרועותיו.

שמיר ולוי – חיבוק דוב

הפנסיה היא המסר

רשימת הגימלאים, שקמה לא מכבר ואף הזדרזה להציג השבוע רשימה של 120 מועמדיה לכנסת הי"ב, פונה אל ציבור־יעד מאד מוגדר, לפנסיונרים. גם המצע שלה מתמקד בעיקר בנושאים הקשורים לשיפור מצבו של הגימלאי ודאגה לרווחתו. לכאורה זהו פוטנציאל אלקטוראלי גדול. כארבע־מאות אלף גימלאים חיים היום בישראל, אשר אילו אכן התאחדו יחד, יכלו לקבל כעשרים מושבים בכנסת. אך ארתימטיקה לחוד, ומציאות לחוד. הגימלאים, כמו אזרחי ישראל האחרים, מצביעים לכנסת על פי שיקולים שונים ומשונים, ואפשר על כן למצוא אותם בכל המפלגות. אדרבא, קשה להניח כי אנשים, אשר גיבשו לעצמם במשך שנות חייהם הארוכות השקפת עולם כוללת, ויש להם הרגלי הצבעה הקשורים בין היתר בנאמנות אידיאו־לוגית, ובהזדהות עם מפלגה מסויימת, ישנו בקלות את הצבעתם. למרות אי־שביעות הרצון שלהם מטיפול מפלגתם בבעיותיהם הספציפיות של הגימלאים.

יחד עם זאת אין להתעלם מהשחיקה הגדולה של הקצבאות, ובעיקר מהתחושה שמלווה גימלאים רבים, כי הופקרו על־ידי ה„עבודה" והליכוד. מה גם ששתי המפלגות הללו, ובמיוחד „העבודה" נתנו לגימלאים ערב הבחירות הבטחות רבות, אשר לא קויימו. ב„תפר" הזה מבקשים היום מקימיה של התנועה, ובראשם אבא גפן, שהיה בעבר שגריר ישראל בבוקרסט, להריץ את רשימתם לכנסת. ליוזמי הרשימה יש הרגשה טובה. הם מקימים סניפים במקומות שונים בארץ, ופעיליהם מגיעים אל גימלאים וקשישים, אשר ההבטחות של דברי התנועה (רובם ככולם גימלאים אף הם), להילחם למען האינטרסים הספציפיים שלהם, זוכות לאוזן קשבת. הם מקווים כי יצליחו לשכנע מספר ניכר של גימלאים, אשר יבטיחו להם לפחות מנדט אחד.

מבין ה„עבודה" והליכוד נראה, כי רשימה כזאת עלולה לפגוע דווקא ב„עבודה", אשר החתך של מצביעיה מבוגר יותר מזה של הליכוד.

בעבר לא הצליחה רשימה של גימלאים לעבור את אחוז החסימה. האם תצליח הפעם רשימת הגימלאים החדשה יותר? כרגע קשה להעריך. אם כי, כפי שכבר צויין, ההרכב הספציפי של אוכלוסיית המצביעים שאליה הם פונים מהבחינה הגילית, כמו גם מבחינת הסטאטוס של גימלאי, מאפשר ליוזמי הרשימה, המגדירה עצמה כעל־מפלגתית, להגיע אל הציבורים הללו, ולדבר אתם כמעט אך ורק על מה שכואב להם ומטריד אותם.

אבא גפן – ב„תפר" בין המפלגות

היה הגה?

פרס וברעם – לרדת מהעץ

כאשר החליטה לשכת מפלגת העבודה לפני שבועות אחדים על הקמת צוות היגוי, שיפעל ליד מטה הבחירות, היה מי שטען, לא בלי מעט אירוניה, כי אם זה הסולם, הנדרש כדי להוריד את מזכ"ל המפלגה עוזי ברעם מן העץ הגבוה שעליו טיפס בהודיעו שבוע קודם־לכן על החלטתו המפתיעה להתפטר, הרי הוא מוכן שיספקו את הסולם הזה.

ברעם אמנם חזר בו מהתפטרותו, אבל בינתיים מה שהוגדר כסולם הפך להיות קושי נוסף במפלגת העבודה. באותה החלטה על הקמת צוות ההיגוי, אשר אמור לתאם עמדות בין כל המוסדות שבהם יש למפלגה נציגים (ממשלה, הסתדרות, הכנסת, סוכנות וכדומה), ולתכנן את הפעילות והמסרים של המפלגה לקראת ובעת מערכת הבחירות, נאמר כי הוא לא יהיה גדול מ־15 חברים. אין צורך לומר, כי פורום יוקרתי כזה יוצר מייד לחצים מוכרים של כל מיני אישים, הסבורים כי עליהם להיכלל בתוכו. כך למשל, לא היו מוכנים השרים, ששמם נשמט מהפרסומים, להשלים עם הפיכתם לסוג ב'. הם הפעילו לחץ לגיטימי על פרס, אשר היה מוכן לשתף את כולם, גם אם הדבר יחייב את הרחבת הפורום. אך ברעם עמד על המספר המקורי, של 15 חברים. לטענתו, בנוסף לסירבול ולחוסר פונקציונליות של פורום רחב מדי, הרי ההסתדרות וקיסר בראש לא היו מסכימים להשתתף בפורום כזה שבו לוועדה המרכזת רק שלושה נציגים, ואילו לממשלה עשרה.

פרס וברעם לא הצליחו להסכים ביניהם על הרכב הצוות בזמן שהוקצב לכך בתחילה. כבר חלפו 4 שבועות. פרס, אשר מבקש לרצות את כולם כדי למנוע ברוגזים וטענות מיותרות, הציע פתרון שנראה לכאורה סביר. צוות היגוי מצומצם, ופורום נוסף רחב יותר, שבו ישתתפו כל השרים, כל חברי הוועדה המרכזת ואישים שונים במפלגה.

ברעם לא הסכים בתחילה להצעה הזאת, שעלולה לסרבל את הפעילות, בבחינת מרוב פורומים של היגוי יתקשו לראות את ההגה. פתרון כלשהו יימצא, שהרי איש אינו מעלה על הדעת, כי ברעם יזרוק שוב את המפתחות על שולחן לשכת המפלגה. מה גם שפרס אינו רוצה להתחיל את פעילות מטה הבחירות ברגל שמאל, עם מזכ"ל מפלגה ויו"ר המטה, שאינו מרוצה.

במרכז אין חדש

עכשיו, לאחר שקיבלו את ברכת נשיא המדינה בירושלים הבירה, יכולים חברי תנועת המרכז (הברית המשולשת החדשה בין שינוי, ל"ע והמרכז הליברלי החדש) להכריז על עצמם כמפלגה לכל דבר.

במרכז אין חדש. כלומר, מי שקיווה, כי ההחלטה של שלושת הגופים הפוליטיים האלה לשתף פעולה, ואף להתאחד מאוחר יותר, תביא לנהירה גדולה של חברים חדשים, קצת התאכזב. אפילו עריקים מהמפלגה הליברלית של הליכוד לא התגודדו על דלתות מפלגת המרכז החדשה, למרות שקשה היום לקרוא למפלגה הליברלית מפלגה.

בתנועת המרכז לא מצפים היום לחידוש הנס האלקטוראלי של ד"ש. הרי בכל זאת מדובר באנשים ריאליים. אך מקווים בכל זאת, כי בפעילות מאורגנת ניתן יהיה אולי לאסוף מהפירורים שיפלו באמצע, בין הליכוד והמערך.

אמנון רובינשטיין ראש תנועת המרכז, אשר התפטר כזכור מן הממשלה, איבד קצת מההילה הציבורית שהיתה לדברים שאמר. אין מנוס מן האמת האכזרית, כי קל יותר לעורר תשומת לב, ולזכות להקשבה לאותם דברים עצמם, כאשר אתה אחד מבין 24 חברי ממשלה, מאשר כאשר הנך אחד מבין 120 חברי הכנסת. ה„נפילה" הזאת, שגזר על עצמו רובינשטיין, ממרכז הבמה הציבורית־פוליטית לשוליה האחוריים, דווקא כאשר הוא מנסה להרים מפלגה חדשה ולתת לה תנופה, אינה נראית מוצלחת ביותר. אין לשכוח גם, כי הקמת התנועה המשותפת של שלושת הגופים הפוליטיים הללו, הביאה למעשה לפילוג בתוך „שינוי" והן ל"ע ראו בעבר במפלגת העבודה פארטנר שעימו ילכו לקואליציה. הליכוד אינו פסול אמנם, אך בהחלט לא פארטנר לשותפות פוליטית. „המרכז הליברלי" אמנם לא פסק באופן כל כך נחרץ, אך נראה, כי לפחות בכל הקשור לנושא המדיני, גם בעיניהם עדיפה יותר מפלגת העבודה.

כסף שרוף

תותחי כיבוי אוטומטיים, מערכת מתיזים ומאגר מים, זה מה שנדרשה פוגז להקים בחברת מיכלי הדלק שבקרית־אתא

הריח הכבד, המוכר, שמוסיפים לגז הפחמימני המעובה שמשמש לבישול, נאבק בשתלטנות בריח המזעזע ומעורר הבחילה שמגיע מכתמי הזיקוק. עובדי פוגז, שמפנים את שלדי המיכלים השרופים, שכמעט התפוצצו במוצאי השבת האחרונה, לא כל־כך אוהבים את המבקרים שמגיעים לחוות המיכלים בקרית־אתא, דברו עם אשכנזי, הם אומרים בסגנון חיילי מחסום ארז, אין לכם מה לחפש כאן.

בלילה שבו כמעט התפוצצו המיכלים, הבחין גיורא שגב בריח חריף במיוחד. הגז דלף מפתח מילוי פעור, עורק לצינור מיכלית בנרגני, שניתק. שגב רץ אל הברזים בנסיון לסגור אותם, ונלכד בענן גז שהתפוצץ. איזה חוקרים. שגב לא מספק תשובות. עכשיו הוא נאבק על חייו בבית החולים רמב"ם, לא רחוק מהמחלקה לכירורגיה פלסטית, שבה שוכב חברו אהוד עיכל, נאבק מכוויות בהיקף של ארבעים אחוזים, שנגרמו לו כאשר ניסה לרוץ אל המים. שני פצועים. אחד בגלל האש, השני בגלל המים.

דברו עם אשכנזי, אמרו עובדי פוגז. דברו עם אשכנזי.

„אין לי בעיות עם המצפון", אומר זאב אשכנזי, מנכ"ל פוגז, שנמכרה, יחד עם חברת־האם שלה, פז, ב־95 מליון דולר: „אין לי בעיות. גם אם היינו עושים את מה שביקשו מאיתנו, זה לא היה נמנע".

מחיר הבטיחות

פוגז, כמו שלוש חברות הגז האחרות, מחזיקה את מיכליה בשטח החווה, ליד מיכלי הזיקוק הגדולים במפרץ חיפה, בצמידות לשכונות של קרית אתא על 38,000 אלף תושביה („רובם פועלים ושכירים," אומר יעקב בן דניאל, ראש העירייה) מה שנדרש ממנה, ומההחברות האחרות, הוא די פשוט: התקנת תותחי כיבוי אוטומטיים, התקנת מערכת מתיזים, והתקנת מאגר מים במקום, כדי שאפשר יהיה לעשות משהו — אם וכאשר. הדרישות האלה, שהוגשו על־ידי טפסר משה ורדי, מפקד שירותי הכבאות בחיפה ובמפרץ, הפכו לדרישה רשמית של עיריית קרית־אתא, הממונה על מתן היתרי העסקים בתחומה. לצורך העניין, חוות המיכלים היא עסק, בדיוק כמו קיוסק העיתונים בכיכר המרובעת ומריפת הקריתנות שבה נמצא בית העירייה.

בן־דניאל, ראש העירייה, נאבק עם חברות הגז יותר מחמש שנים. בתיקים, שהוא מראה במשרד שלו, מצויים אלפי מסמכים, שכולם עוסקים בנושא. מצד אחד, עיריית קרית־אתא, שדורשת מהעסק („חוות המיכלים") לעמוד בתנאי הבטיחות, כנדרש לפי החוק, ומהצד השני חברות הגז, שנמנעות, זה חמש שנים ויותר, להשקיע מיליון ומאתיים אלף דולר, כולן יחד, כדי לעמוד בדרישות הללו. זהו מחיר הבטיחות.

והמאבק

חברת פוגז, בעלת מחזור של 60 מליון שקלים בשנה, מתפתלת כבר יותר מחמש שנים, כדי לא להוציא סכום של ארבע מאות אלף שקל. היו הישיבות המשותפות בין גורמי העירייה, מכבי האש וחברות הגז. שום דבר. בן־דניאל הוציא צו המחייב את התקנת אביזרי הבטיחות. שום דבר. מקימים ועדה. קוראים לה ועדת ארד, ובראשה מנכ"ל משרד האנרגיה, ד"ר נתן ארד, ש'תתעמק בכל ההיבטים'. שום דבר. בן־דניאל מוציא, בהתאם לסמכותו, צו סגירה מנהלי. התאריך: השניים בפברואר, 1986. שנתיים ימים לפני שגיורא שגב נתקל בענן הגז המתפוצץ, ששינה את חייו.

חברות הגז מציבות מול בן־דניאל ופועלי קרית־אתא את עורך־הדין חיים צדוק ושמואל ברזל. (כמה עולים התותחים האלה? כמו תותחי המים?) לפני השופט עמירב רנר, בבית־משפט השלום בחיפה, טוענים עורכי־הדין של חברות הגז כי „חברות הגז משרתות 350,000 בתי־אב בישראל, וכל הפסקה, ולו הקצרה ביותר, בפעילות המתקן, תגרום שיבושים כבדים לאספקת הגז לציבור.' (מאז השרפה, אגב, מושבתים מתקני חברת פוגז). ועוד טענו עורכי־הדין, בשם חברות הגז, כי „החל משנת 82 החלו שירותי הכבאות לדרוש אמצעי כיבוי נוספים ותריגים'. שורת המחץ של עורכי־הדין צדוק וברזל היתה: „ניהול העסק אינו מהווה סכנה לציבור'.

בית־המשפט, כצפוי, נותן ארכה. ועוד אחת. ועוד ישיבה. ועוד תזכורת. הישיבה הבאה נקבעה לתשעה בחודש הזה.

על מה המלחמה

חברת פוגז איבדה בשרפה האחרונה רכוש בשווי של שבעה מליון שקלים. יש ביטוח, אבל הפרמיה, בשנה הבאה, תגדל. עורכי־הדין עולים כסף. מתקני פוגז בקרית־אתא לא יכניסו אגורה אחת לקופת החברה בשבועות הקרובים, עד שתשוקם מערכת המיכלים (ששים מליון שקל בשנה, קצת יותר ממליון שקל לשבוע. לפוגז עוד מתקן, בגלילות).

אבל, חמש שנות המאבק של פוגז, כמו של שאר חברות הגז, הסתיים, מבחינתן, בנצחון. שלא כמו בדיונים בבית־המשפט, בהן קובעות חברות הגז כי „אין סכנה לציבור", מגלגלות חברות הגז את אשמת האסון הצפוי לפתחו של מינהל הדלק. „אנחנו,' אומרות חברות הגז למינהל הדלק, „אנחנו חברות מפוקחות. ולכן, מהטעם הזה, אם מישהו פתאום משתגע ומחליט להקשות לנו את החיים בתקני בטיחות אש שאין כמותם בהמבורג, למשל, מן הדין שאלה שנבהלים בקלות, ישלמו את מחיר השקט. רוצים מאגר ותותחי מים במקום? תשלמו.' ומינהל הדלק, אחרי חמש שנות מאבק פתח את הכיס, ונותן את הכסף.

אלא שמינהל הדלק, שהוא גוף של משרד האנרגיה, נותן, כרגיל, את הכסף הזה, כמו כל כסף אחר שברשותו, מתוך כיס הכסף שבמכנסיים שלך.

והמצפון של אשכנזי שקט.

ינאי בן־ארי

קרן המטבע לוחצת על מצרים

„השאלה המצרית" שוב מעמידה במבחן את ממשלות המערב — האם להוציא מן הבוץ בכל מחיר בעלת־ברית ענייה אך חיונית מבחינה אסטרטגית?

דיפלומאטים מערביים מרווחים כי מצרים, שחובה עולה על 40 מיליארד דולר, מתקשה לבצע אחדות מן הרפורמות הכלכליות שנכפו עליה על־ידי קרן המטבע הבינלאומית. אי־מילוי דרישות הקרן עלול לפגוע בפריסת החובות בעתיד.

מומחים של הקרן ניהלו באמצע ינואר שיחות בקאהיר מה שהדיפלומאטים מכנים „אי־ההבנות" בהערכה כיצד מגשימה קאהיר את הרפורמות עליהן הוסכם בחודש מאי אשתקד. המומחים בדקו אם אכן בלימת הגרעון בתקציב, קיצוץ הסובסידיות, העלאת שיעור הריבית הפנימית ושינוי השיטה של קביעת שער המטבע „נמצאים על הכוונת" של ממשלת מצרים.

לפי הסכם על אשראי זמין של זכויות משיכה מיוחדות בסך 250 מיליון דולר, אמור היה להימסר למצרים, ב־31 באוקטובר אשתקד, דו"ח ראשון המאשר, או אינו מאשר, התקדמות בביצוע הרפורמות. אולם ויכוחים על שאלות טכניות, כגון הבסיס הסטטיסטי של מדדי מפתח, עיכב את מסירת הדו"ח. שני קווי אשראי, בסך 60 מיליון דולר, שמועד התשלומים שלהם חלו בספטמבר ובדצמבר — לא שולמו.

אולם ההשפעה העיקרית של העובדה כי מצרים אינה עומדת במבחן קרן המטבע, היא פוליטית. לדברי כלכלנים, עיכוב ממושך במסירת הדו"ח הראשון עלול להכשיל את כל ההסכם עם הקרן, ועימו התקווה לפריסת חובות נוספת החל ב־1 ביולי השנה.

הסכם פריסה עם חמש ממשלות

מצרים מנהלת עתה מו"מ עם 18 מדינות נושות על פריסת חובות מינואר 1987 עד סוף יוני 1988. השיחות מתקיימות במסגרת עליה הוסכם עם מועדון פאריס, בחודש מאי האחרון, לאחר חתימת ההסכם עם קרן המטבע. עד כה הגיעה קאהיר לכלל הסכם בדבר פריסת חובות בסך 4.3 מיליארד דולר עם ממשלותיהן של חמש מדינות — ארה"ב (1.6 מיליארד), מערב־גרמניה (500 מיליון), ספרד (400 מיליון) ואוסטריה (250 מיליון דולר). מנהלי מו"מ מצריים מסיירים עתה במדינות סקנדינביה ובבריטניה. צפוי כי ברגע שייגמר הסיוע המבוסס על הסכם מאי עם מועדון פאריס, תפנה מצרים בבקשה לפריסת חובות נוספת עד סוף 1989.

לדברי אחד הדיפלומטים, הצרה העיקרית היא, שללא הסכם עם קרן המטבע אין ערובה כי מועדון פאריס יסכים לפריסת חובות נוספת השנה. לדעת אחרים, מועדון פאריס אף לא יאזין למצרים, אם התוכנית תתמוטט. זה יגזול מקאהיר את מרחב הנשימה הדרוש לה לשם פתרונות ארוכי־טווח במשק, המנסה להסתדר עם התפוצצות אוכלוסין, מחסור באדמה לעיבוד, מיגזר ממלכתי גדול ומקורות לא יציבים להכנסת מט"ח, כנפט ותיירות.

נוסף על כך חיוניות הרפורמות הקשורות בקרן המטבע לספק את הבנק העולמי, כדי להפשיר אשראי מתוכנן בסך למעלה מ־500 מיליון דולר.

הנשיא חוסני מובארק אמור היה למסור את תביעת מצרים להמשך היחס המועדף כלפיה מצד מנהיגי המערב בביקוריו בבון, בלונדון, בוושינגטון ובפאריס.

הוא פונה אל המערב במישנה עוצמה פוליטית, לאחר שביקוריו אצל בעלי־בריתו הערביים ביצר את שובה של מצרים אל הזירה הראשית של העולם הערבי, לאחר 8 שנות בידוד, בעקבות הסכם השלום עם ישראל.

היו השערות כי סעודיה, כווית ומדינות ערביות אחרות במפרץ יזרימו למצרים יותר סיוע והשקעות הון, ואולי אף ימחקו חובות ישנים. אם אכן יאושר דבר הסיוע הזה, הוא יסייע למצרים לעמוד בכל קרע עם קרן המטבע הבינלאומית.

עיני המערב רתוקות בימים אלה לנעשה בשטחים ולהשפעת האירועים שם על מצרים — המדינה הערבית היחידה המחוייבת לשלום עם ישראל. נוכח העובדה שקנאים מוסלמים מעורבים בהפגנות נגד ישראל בקאהיר, ושמועלות שם סיסמות נגד העלאת מחירים, מקבל המסר של מצרים באוזני המערב משמעות חדשה — „אנו מדינה חשובה, וזקוקים להמשך הסיוע לכלכלתנו, אם רוצים שתימשך היציבות שלנו".

אי־ההבנות סביב חישוב הגרעון התקציבי

לדברי דיפלומאטים, כללו „אי־ההבנות" האחרונות של מצרים עם קרן המטבע ויכוח על חישוב הגרעון התקציבי, שהגיע ל־5.6 מיליארד לירות מצריות (2.5 מיליארד דולר) בשנת הכספים שהסתיימה ב־30 ביוני אשתקד. מספרי המטרה של הקרן חסויים. הקרן דורשת העלאות מחירים תלולות ומהירות יותר של מצרכי היסוד המסובסדים, כגון לחם, נפט וחשמל. קאהיר העלתה את מחירי המצרכים הללו, אך הם עדיין מתחת לרמה העולמית. כן דורשת הקרן העלאת שער הריבית, כדי לעודד את החיסכון הפנימי ולמשוך דולרים הנשלחים הביתה על־ידי מצרים השוהים בחו"ל. השערים נעים כיום בין 11 ל־12 אחוזים, לעומת אינפלציה הנאמדת ב־20 עד 30 אחוזים.

רוב ממשלות המערב נותנות למצרים ציון טוב בסעיף מרכזי של ההסכם עם קרן המטבע — צעידה לאיחוד שערי החליפין של המטבע שלה. בפיחות בשני שלבים מאז חודש מאי יצרה הממשלה „שער שוק" רשמי, שבנקאים קובעים אותו מדי יום והועמד כיום על 2.20 לירות מצריות לדולר. 80 אחוז מן העסקות עברו לשער הזה או ל„שער מסחרי", הנע לקראת שער השוק והמגיע כיום ליותר מ־1.90 לירות לדולר.

הצעד הבא, העברת הפעילות המתנהלת עדיין בשער נתמך אל שער השוק היה צפוי בראשית ינואר — שישה חדשים לפני המועד שקבעה קרן המטבע, אך טרם התפרסמה הודעה על כך.

מקרה מיוחד

העלאת המחירים פוגעת בכיסים שרופדו במשך זמן רב על־ידי כלכלה מסובסדת. הממשלה, המגלה רגישות לכל סימן של אי־שקט, העלתה אשתקד את מחיר השירותים הציבוריים כ־20 אחוז ומשתדלת כיום לכוון את ההעלאות הנוספות אל העשירים ואל המעמד הבינוני.

במשרדי האוצר והחוץ המערביים ניכרת שוב פעילות למען סיוע למצרים. קרן המטבע העניקה לקאהיר מה שנראה בעיני הכלכלנים כתנאים נוחים שלא כרגיל, ואי־קיומם, אפילו של התנאים הללו, יעמיד את נחישות ההחלטה של המערב במבחן. יש מומחים שהיו רוצים ליטול מן המצרים את החיים המסובסדים, אפילו במחיר מהומות.

„מצרים עודנה מקרה מיוחד מאוד", אומר אחד הדיפלומטים. „אם רצוננו שהיציבות במצרים תישמר, ושמצרים תוסיף להיות גורם של יציבות במזה"ת, עלינו להסכים להאכיל את עמה".

אחרים דואגים יותר לאמינותה של קרן המטבע הבינלאומית. לדברי אחד מהם, „כשאתה נותן למדינה תוכנית נוחה, עליך לומר, ,לא נורא' אם אינה עומדת בתנאים. ואכן קיים בקרב ממשלות מסויימות חשש אמיתי לגבי כל התוכנית".

ג'ון רוג'רס, רויטר

העורך הכלכלי: אבי טימור

מבזקים כלכליים

מינויים ב„דבר"

■ הוועדה המנהלת החליטה לצרף את צבי אלדרוטי, כחבר בדירקטוריונים של „דבר" וי.ע.ד (קונצרן התקשורת הכתובה של חברת העובדים) ולהמליץ לדירקטוריונים למנות את אלדרוטי כיו"ר במקום אליעזר שמואלי. שמואלי, המשמש כיום כיו"ר „דבר" וי.ע.ד, ביקש להשתחרר מתפקידיו, עם מינויו כמנכ"ל „בית התפוצות".

השקעה בירוחם

■ חברת אקרשטיין השלימה בימים אלה הרחבת המפעל לייצור מוצרי מלט בירוחם שבנגב, בהשקעה של 1.5 מיליון דולר. מנהל חטיבת המפעלים בחברה, נתן חץ, ציין כי ההשקעה תביא להכפלת כושר הייצור של המפעל בהיקף של 10 מיליון דולר בשנה. החברה נהנתה מסיוע של מרכז ההשקעות, כנהוג לגבי עיירות פיתוח, וממקורות עצמיים, בהם הנפקה בבורסה שבוצעה אשתקד.

טו"ב משקיע

■ סולל בונה השקעות וחב' רמיק השקיעו 10 מיליון דולר בבניית „היכל סיטי" בשכונות לבית התעשיינים, בית גיבור ומלון „דן פנורמה". המבנה, בן 18 קומות משרדים, 3 קומות מסחר וחניון, משקף לדברי המשקיעים את מדיניות החברה, לפיה יש להשקיע במבנים איכותיים באזורים מבוקשים. אמנון אלטמן, מנכ"ל סולל בונה השקעות, מסר כי בנק דיסקונט העמיד לרשות המשקיעים קווי אשראי לטווח ארוך. לדבריו, דיסקונט מעריך את הפוטנציאל הגלום בפרוייקט וסייע בהסדרת אשראי לציוד ומערכות שנרכשו בחו"ל. בין רוכשי השטחים — קופת חולים „מכבי", שהעבירה לשם את משרדיה הראשיים, חב' הביטוח „סהר", „ישרם" מקבוצת „רסקו" ואחרים. מחיר המשרדים שנותרו להשכרה — 15 דולר למ"ר.

„רסיטל" ל„רשף"

■ חברת המחשבים „רשף" הודיע כי רכשה את כל הזכויות של תוכנות הניהול הפיננסי מחברת „רסיטל מחשבים". „רשף" צופה הכנסות של 2 מיליון דולר בשנה מרכישה זו. נמסר, כי בעלי „רסיטל" יתרכזו מעתה בפיתוח בלבד ובנסיונות יצוא של תוכנה. בעקבות רכישת הפעילות העסקית, הכוללת גם את חוזי השירות של 1000 לקוחות „רסיטל", יעברו כל עובדי החברה ל„רשף מחשבים". מניות רשף נסחרות בבורסה.

עלייה בהכנסות

■ הכנסות המדינה בינואר 1988 הסתכמו ב־1,980 מיליון ש"ח, עלייה ריאלית של [illegible] אחוזים בהשוואה לחודש המקביל אשתקד. בתקופה אפריל 1987 — ינואר 1988 הסתכמו ההכנסות ב־17,118 מיליון ש"ח, עלייה ריאלית של 3 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. החודש בוטל מס [illegible] שהונהג בחודשים אפריל־דצמבר [illegible] ושיעור מס ההכנסה המירבי עומד עתה על [illegible] אחוזים. כן בוטלה חובת ההפקדה על [illegible]

לא ויתור על פיצויים

■ חברת „מלונות ים סוף", בעלת [illegible] „אביה סונסטה" בטאבה הודיעה [illegible] לא קיים פרוטוקול כלשהו בינה לבין [illegible] מקרקעי ישראל, לפיו החברה ויתרה [illegible] על קבלת פיצויים למקרה של [illegible] הריבונות על טאבה מידי ישראל [illegible] הודעת החברה באה בעקבות פרסום [illegible] בנושא זה. גם דובר מינהל מקרקעי ישראל הכחיש את קיומו של פרוטוקול כזה, [illegible] אמר את הדברים שיוחסו לו בהקשר זה.

גידול בקניות

■ ברבע האחרון של 1987 נרשמה [illegible] של 3% ברמת המכירות של המסחר [illegible] המאורגן, בהמשך לעלייה של [illegible] שנרשמה ברבעים השלישי והראשון, [illegible] של 3% ברבע השני של השנה. בכל [illegible] 1987, בהשוואה לשנת 1986, נרשמה [illegible] של 10% במכירות. עליות בולטות [illegible] במכירות מוצרי מזון — 12% [illegible] ומטבח — 18%; במוצרים [illegible] נרשמו עליות של 6%, ובטקסטיל [illegible]

יבוא עפרונות

■ המכירות במפעל „עפרונות [illegible]" ירדו ב־30% בחודשים האחרונים, [illegible] השוק ביבוא עפרונות מהמזרח [illegible] התעשייה והמסחר אשם בכך [illegible] מזכיר ההסתדרות בבירה. [illegible] לשר התמ"ס ולמנכ"ל משרדו [illegible] כי היבוא של עפרונות ופסטלים ב־11 [illegible] האחרונים של שנת 1987 הגיע ל־[illegible] דולר, בעוד המיכסה השנתית עליה [illegible] היתה כ־400 אלף דולר בשנה.

ישראכרט לאנשי עסקים

בתחרות העזה בין חברות כרטיסי האשראי, ויזה ואישרכארט, יצאה אתמול ישראכארט עם תוכנית חדשה. החברה תתחיל להנפיק, החל מאמצע החודש, כרטיס אשראי שייקרא „ישראכרט עסקים", והוא מיועד לאנשי עסקים, לבעלי מקצועות חופשיים וללקוחות פרטיים.

הכרטיס מעניק שורה ארוכה של הטבות בקניות בשימוש בשירותי הבנק ובשימוש בכרטיס אשראי בינלאומי. בין היתר יוכל בעל הכרטיס למשוך מזומנים במכשירי הבנקט עד 1,000 ש"ח ביממה (לעומת 150 ש"ח ביממה בכרטיסים רגילים ו־500 ש"ח ב„ויזהב"). כן יוכל לקבל כרטיס יורוקרד בינלאומי ללא תשלום (המחיר הרגיל של כרטיס כזה הוא 25 דולר לשנה). בעל הכרטיס יוכל גם ליהנות משוות הנחות בשיעורים של 10־25 אחוזים בבתי־מלון, מסעדות, חנויות לשכירת רכב ונסיעות לחו"ל. יוגדל גם סכום הקנייה המירבי של מחזיק הכרטיס בחנויות ובבתי עסק ללא הודקות לאישור מוקדם של [illegible] ישראכרט. למצטרפים עכשיו תוענק [illegible] פוליסת ביטוח של 20 אלף דולר למקרה [illegible] מוות בתאונה.

מחירו של הכרטיס ישראכרט עסקים [illegible] 115 ש"ח לשנה ועוד מע"מ.

אתמול נמסר על הקמת חברה נוספת [illegible] ברדיים, שהיא חברה־בת לחברת [illegible] מחשבים. מנכ"ל החברה, מאיר מאירי, [illegible] היא תעסוק בשירותי כרטיסי אשראי [illegible] כרטיסים אלה מוציאים חברות, [illegible] ועסקים המעוניינים לאפשר [illegible] סגור רכישת מוצרים ושירותים [illegible] ובתנאים מועדפים. החברה [illegible] במערך הגבייה של כרטיסי האשראי [illegible] וכן בנושאי שיווק וקידום מכירות [illegible] וארגונים שינפיקו כרטיסים כאלה.

משה [illegible]

מכתבים לעורך הכלכלי

גם אנחנו במצוקה

איך להבין את משמעות הכתבה לגבי קיבוצים שלנו לפי הנמסר, לפי העזות האוצר יוקצבו 1.3 מיליארד ש"ח לעזרת המושבים וקיבוצי התק"ם, חלקו של הסיוע בביטול חובות וחלקו לפריסת חובות לכמה שנים. האם הקיבוץ הארצי מחוץ למסגרת — ולמה? נדמה לי שכבר בחודש יולי השנה נתבשרנו שגם התנועה שלנו הצטרפה למאבק של ההתיישבות להבראה הכלכלית.

בכתבה לא נזכרת כל התחייבות או הגבלה בערבות/ההדדית של הקיבוצים, וכן הגבלה ביחס למושבים. אז מה קרה כאן? אבקש להשיב לי על דפי העיתון, לפני שההתמרמרות והכעס יגברו בקיבוצי המצוקה שלנו.

חנה בן־פורת, עין שמר

העורך הכלכלי משיב:

הידיעה שחנה בן־פורת מתייחסת אליה (מה־27.1) דיווחה על הצעת תקציב המדינה והנאמר בה לגבי המשבר בהתיישבות היה במסגרת דיווח על נושא התקציב.

הקיבוץ הארצי איננו צד להסדר המקיף את המושבים ו־19 ועוד 36 קיבוצים במצוקה של התק"ם. לגבי הקיבוץ הארצי נקבעו הסדרי פריסה אחרים, כגון תוכנית אה"ל (אשראי הולם להתיישבות), שהיא הסדר לפריסת חובות באמצעות הבנקים, וכן גיוס כספים בשוק ההון. הסדרים אלה מקבילים לאלה [illegible] תנועת המושבים, אך אינם [illegible] הקצאת כספים מהתקציב ולכן לא [illegible] בידיעה הנ"ל.

לדברי המשנה למנהל הכללי של בנק הפועלים, ריצ'רד ערמון, הממונה על ההסדר בבנק, ניתן לפרוס את חובות הקיבוץ הארצי (פרט ל־3־2 קיבוצים במצב קשה במיוחד) לתקופה ממוצעת של שש שנים ולפרוע את החוב במלואו, תוך שיתוף פעולה [illegible] הדדית של כל קיבוצי השה"צ. בהסדר [illegible] נקבעו תנאים לגבולות הערבות ההדדית ותפקיד הקרן המרכזית.

הקיבוץ הארצי לא רק הצטרף למאבק [illegible] ההתיישבות להבראתה הכלכלית, אלא [illegible] מאבק זה. המאבק הפוליטי נתקבל בקשיים [illegible] התק"ם ותנועת המושבים מעדיפים [illegible] לביצוע ההבטחות מאשר לנהל מאבק [illegible]

בסיכום ביניים ניתן לקבוע, כי הקיבוץ הארצי לא ניזוק מאי־הצטרפות להסדר התקציבי. הסכומים שהועברו לתק"ם [illegible] קטנים יחסית (כ־120 מיליון דולר), [illegible] גבוהה למדי. ניתן רק לקוות, כי [illegible] תיקח על עצמה אחריות להבראת המצוקה של המשק החקלאי, לפחות באותו חלק [illegible] גרמה לו, שהודגש בכותרת הידיעה — [illegible] היקר של הכסף.

צ.ט.

מחריף הוויכוח בין בנק ישראל לאוצר

לקראת שפל או המשך הגאות

ברביע האחרון של שנת 1987 נמשכה העלייה בפעילות המקומית שאיפיינה את כל ענפי המשק זה יותר משנה. עם זאת הסתמנה ירידת־מה בענפי תעשייה מסויימים, כמו מזון וכימיה, והאטה בקצב הגידול של ענף הבנייה — למסקנות אלה מגיע סקר החברות האחרון שערך בנק ישראל. מחברי הסקר מצביעים על כך שהרחבת הפעילות במשק הורגשה במיוחד ביצוא, בעוד שבמכירות לשוק המקומי חלה האטה בקצב הגידול. נתונים אלה מופיעים על רקע הוויכוח הסמוי המתנהל זה כמה שבועות בין בנק ישראל והאוצר, מצד אחד, לבין משרדי הכלכלה, התעשייה וראשי הסקטור העסקי, מצד שני. ויכוח זה הוא המשך ישיר של הוויכוח על הפיחות, אשר הסתיים, לפחות לפי שעה, בנצחון גישתו של הנגיד מיכאל ברונו, המתנגד לפיחות השקל.

מי שצידדו בהתאמת שער החליפין טוענים כי המשק נתון

מאת אילן אברהם

בהאטה ניכרת, פרי הריבית הגבוהה אותה נאלץ בנק ישראל לקבוע כדי לשמור על שער החליפין נוכח אי־הוודאות בקשר לעתיד ההאטה בגידול היצוא. לטענתם, אין טעם בהמשך החזקת השער ברמה הנוכחית המשקף אובדן כיוון של המדיניות הכלכלית.

הסימנים להאטה בולטים למדי: עלייה גדולה ניכרת במספר החברות בקשיים, עלייה גדולה במספר החברות עם חשבונות מוגבלים, עלייה ניכרת בהמחאות ללא כיסוי, עלייה בפשיטות־רגל של פירמות, ירידה במכירות דירות. וההרגשה של „צמיחה" שהשתרשה ב־1987 היתה כולה פרי תגאות במשך המחצית הראשונה של השנה שעברה, מאז היתה האטה ניכרת, הן בתפוקה והן בתעסוקה. ללא מפנה במדיניות, טוענים מצדדי הפיחות, עתיד המשק להיכנס לתקופה של האטה מתמשכת, ואפילו לנסיגה. הכספים הרבים ש„הושקעו" על־ידי בנק ישראל כדי לספק ביקושים ספקולטיביים למטבע־חוץ של כחצי מיליארד דולר בארבעה חודשים של סוף 1987, כוזבו לריק, טוענים מצדדי הפיחות.

אולם אם להאמין לתוצאות סקר החברות, אין לטענות אלה הרבה על מה להתבסס. הקצב המהיר של הפעילות הכלכלית נשמר, ואם היה רפיון, הרי הוא היה מקומי ומוגבל לכמה „כיסים" בתעשייה.

יתר על כן, הסקר מצא כי הציפיות של הפירמות בענפי התעשייה והבנייה לרביע הראשון של 1988 היו להמשך הגידול בפעילות, אם כי בקצב איטי יותר מהרביע האחרון של 1987. בשנת 1988 צופות הפירמות שנסקרו עלייה בהשקעות במרבית החברות, בכל מגוון ענפי המשק.

נתונים אחרים שקובצו בבנק ישראל מראים כי מגמת העלייה באבטלה, שאיפיינה את המשק ברביע השלישי של 1987, נבלמה ובחודשים האחרונים יש שוב גידול בתעסוקה. פירוש הדבר שהאטה, אם נרשמה, קשורה אולי יותר להתקוממות בשטחים המוחזקים ולגורמים אחרים, ולא להאטה בקצב גידול התפוקה.

הנתונים סותרים את ההנחה שהאטה מורגשת במכירות בשוק המקומי. ברביע האחרון של 1987 חלה עלייה חדה בפעילות של החברות בענפי המסחר. לדעת מחברי הסקר, הרגיעה שהיתה ברביע השני של 1987 היתה זמנית, והמסחר חזר למגמת העלייה במכירות.

בתעשייה מצא הסקר כי ההרחבה שאיפיינה את הפעילות נמשכה גם ברביע האחרון של 1987 העלייה היתה הן בתפוקה והן במכירות. מחברי הסקר אף טוענים, כי הואט קצב הגידול במכירות לשוק המקומי והורגשה עלייה במכירות לחו"ל. הם מציינים, כי מגמת העלייה בתפוקה ובמכירות משותפת לכל ענפי התעשייה, פרט לענפי המזון והכימיה. התמונה שעולה היא בקושי תמונה של משק בהאטה, אם כי קשה לקבוע בוודאות מסקנה חד־משמעית על סמך סקר חברות. ניתן אולי להעריך, כי מי שמצדד בפיחות ובניסוח מחודש של המדיניות הכלכלית, יצטרך עוד להמתין לנתונים אשר יאמתו את טענתו.

בלי נוגדנים

חברת פיליפס ההולנדית החליטה שלא לקבל לעבודה במפעליה אנשים הנושאים את נגיף האיידס. קודם לכן הודיעה החברה ההולנדית לביטוח חיים כי החברות הקשורות איתה ידרשו ביצוע בדיקות איידס מכל מי שמבקש לערוך אצלן ביטוח בסכום העולה על 105,000 דולר, וכי ידחו כל מי שהבדיקות יגלו כי הוא נושא נוגדנים. מפלגת השלטון ההולנדית, המפלגה הנוצרית דמוקרטית והפדרציה של האיגודים המקצועיים תקפו את ההחלטות האלה, וטענו כי מי שבדמו נוגדני איידס איננו בהכרח חולה במחלה.

חוזרים לאמריקניות

לאחר העדרות מוחלטת מהשוק האירופי נמשך עשר שנים, המכוניות האמריקניות הן הלהיט בירידי המכוניות בבריסל. חברת ג'נרל מוטורס האמריקנית מכרה 252 מכוניות ביצרו בארה"ב במשך 11 ימי הירייד — יותר מכפי שמכרה ללקוחות בלגיים במשך כל שנת 1987. הציפייה היא, שהמכירות בבלגיה ובלוקסמבורג בשנת 1988 יעלו על 2000, הודות לירידת ערך הדולר, ולשיפורים שהכניסו היצרנים האמריקניים בביצועים ובעיצוב המכוניות, עלה כושר ההתחרות שלהם. עם זאת, ההתחרות עם מכוניות פאר אירופיות ובריטיות, כמו רולסרויס, יגואר, לוטוס ומרצדס, היא עדיין קשה.

משקיעים בסין

הסחר בין סין לארה"ב הגיע בשנת 1987 ל־7.8 מיליארד דולר, גידול של 500 מיליון דולר מהשנה הקודמת. ארה"ב, שהיקף הסחר של סין איתה הוא השלישי בגודלו, אחרי הונג־קונג ויפן, קנתה מסין בסכום של 3 מיליארד דולר, בעוד סין ייבאה מארה"ב בסכום של 4.3 מיליארד דולר. הרכישות של טקסטיל, גרעינים, שמני מאכל, מזון, נפט, ומכונות מסין נמצאות בעלייה, וההשקעה האמריקנית הישירה בסין הגיעה ל־1.3 מיליארד דולר בסוף ספטמבר.

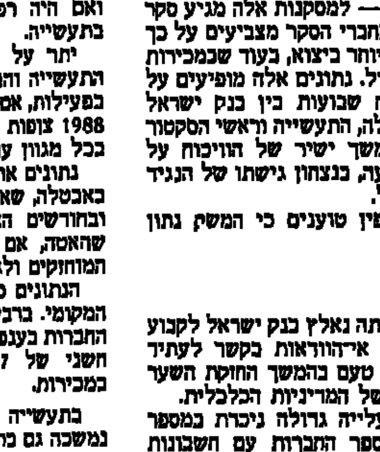

בעקבות דדאלוס

„דדאלוס 2" הוא שמו של המטוס המשוכלל ביותר המונע על ידי אדם, אותו המציאו מהנדסים צעירים מאוניברסיטת אם.איי.טי. בבוסטון. המטוס אמור להמריא באביב השנה, בכרתים. עתה מבוקש אתלט, שיוכל לנפנף בידיו כפרפר ובו בזמן יפעיל פדאלים ברגליו, במשך 4־6 שעות. הממציאים מבקשים לשחזר את טיסתו של דדאלוס, הממציא היווני האגדתי, שברח מבית־כלא מכרתים באמצעות כנפיים עשויות נוצות ושעווה, איתן הגיע למרחק של כמאה ק"מ, ליבשת יוון.

המפעל נפסל

בית משפט במינכן פסל תכניות לבניית מפעל מסחרי לעיבוד גרעיני של פסולת דלק. מדובר בתכנית להפרדת פלוטוניום מדלק שרוף של כור אטומי. המפעל היה אמור להיבנות עד 1996 בווקרסדורף שבבוואריה, בעלות כוללת של 6.4 מיליארד מארק. בית המשפט קבע, כי בתכנית לא נקבעו האמצעים הדרושים למניעת קרינה. ההחלטה, שהפתיעה את התומכים בייצור גרעיני, התקבלה בברכה על־ידי קבוצות הנאבקות נגד גרעון הסביבה וכן על־ידי מפלגת האופוזיציה הסוציאל־דמוקרטית.

גלגלי הבורסה

מדד המניות ירד מתחת ל־78 נק'

מדד המניות הכללי ירד אתמול ב־0.26%. המדד ללא בנקים בהסדר ירד ב־0.75%. מניות ההסדר עלו ב־0.01%.

אתמול פחתו הביקושים למניות ההסדר ונמשכו עודפי ההיצע במניות החופשיות. הביקושים ירדו ל־2.6 מיליון ש"ח (לעומת 15 מיליון ש"ח שלשום). ההיצעים הסתכמו ב־652 אלף ש"ח. 4 עלו, 5 ירדו ו־17 נשארו בלי שינוי.

במניות החופשיות הסתכמו ההיצעים ב־3.3 מיליון והביקושים ב־1.1 מיליון ש"ח. 74 עלו, 188 ירדו ו־153 נשארו בלי שינוי.

בשוק איגרות החוב נרשמו עליות עד 1% בצמודות למדד ועליות עד 3% בנסחרות במט"ח.

בקרנות הנאמנות הוציא הציבור אתמול 2 מיליוני ש"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור סדרה נוספת של איגרות חוב צמודות למדד, בערך נקוב של 20 מיליון ש"ח מסוג „שגיא" לשש שנים, במחיר מינימום של 94% מע"נ.

בין המטבעות, ירד אתמול ב־0.08%, ל־1.7166 ש"ח, ושער הדולר היציג ירד ב־0.34%, ל־1.5802 ש"ח. דולר נוסעים — 1.86%

הדולר השחור נע בירידה בין 1.63 ל־1.64 ש"ח.

אחרי הורדת שיעור הריבית בבנקים בארה"ב ברבע אחוז, ל־8.5% לשנה, איבד הדולר תוך זמן קצר מערכו מול היין היפאני ורבע פניג ביחס למ"ג. אתמול בצהריים נסחר הדולר ב־1.6815 מ"ג, 1.37 פר"ש, 5.6735 פר"צ, 128.01 יין יפאני.

בבורסת טוקיו היו ירידות שערים מתונות, זה היום השני ברציפות. לעומתה נהפכה מגמת הירידה למגמת עלייה בבורסת הונג־קונג. גם בבורסות אוסטרליה עלו השערים, תוך ציפיות להתייצבות מחיר הזהב בקרבת 450 דולר לאונקיה. שלבי המסחר בבורסות אירופה המערבית היו קצת יותר חלשים.

מחיר הזהב, שעלה שלשום בלונדון ל־456.25 דולר לאונקיה, ירד אתמול בבוקר ל־454.25 דולר.

מחיר הנפט מסוג „דובאי" עלה ב־10 סנטים ל־15.60 דולר לחבית, אחרי ששר הנפט של כוויית הודיע, שתפוקת הנפט של מדינות אופ"ק ירד בשני מיליוני חביות ליום, לעומת השנה שעברה.

במסחר הרב־צדדי במניות לפני הצהריים לא נרשמה אף עליית שער אחת. 3 שערים ירדו (של כלל נדל"ן ב־0.8%, מרכנית כ־1.1% וכלל תעשיות ב־0.3%). כל השערים האחרים נשארו בלי שינוי. היו רק היצעים, שנקלטו ללא שינוי בשערים, חוץ מ־3 שירדו.

במסחר במשתנים אחה"צ עלו 9 שערים, לעומת 10 שירדו ו־6 שנשארו בלי שינוי. העליות הגדולות ביותר, באחוז אחד, היו בשופרסל, בהכשרת הישוב ופטרוכימיים. הירידה הגדולה ביותר, ב־3.75%, היתה בכלל נדל"ן. המחזור הגדול ביותר — 574 אלף ש"ח — היה בשופרסל ב'. מדד המניות ירד מ־78.10 ל־77.96 נקודות.

במניות החופשיות בלטו העליות: דנבאר (15.0), לודזיה (10.1), קריסטל (10.0). לעומתן בלטו הירידות: זיקית אופ' (12.6־) וב־10% ירדו: מאיר עזרא, מ.ל.ט. 1, ספנות 01, יענא, מטעי הדר 1, קרמני 5, פז השקעות, מקט 1, פרוטארום, פולק 1.

במניות ההסדר שדירגן ב־1988 נעו העליות בין 2% (אי די בי רג' ומזרחי ש' ומ') ל־0.3% (כללי). תשואותיהן השנתיות נעו בין 11.89% (הפועלים מב') ל־13.59% (אי די בי כב' א).

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 0.7% (פ' ב') ל־3.6% (הספנות 01). תשואותיהן השנתיות נעו בין 8.66% (איגוד 1) ל־9.17% (אי די בי כב' א).

בשוק איגרות החוב נרשמו עליות עד 1% בצמודות למדד ב־100%. בצמודות ב־80% היתה יציבות. בסוג „ברירה כפולה" היו תנודות עד 2%. בנסחרות במט"ח היו עליות עד 3%.

במילווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 16.1% ל־19.3%, תוך מחזור של 22.8 מיליון ש"ח.

„המטוויות המאוחדות" דיווחה על הפסד מותאם של כ־483 אלף ש"ח ב־12 חודש מ־1.10.86 ועד 30.9.87, לעומת הפסד של 169 אלף ש"ח בשנת החשבון הקודמת.

„אינקובה": המסחר בני"ע של החברה יחודש החל ב־4.2.88. החברה הבהירה לבורסה, כי סך החובות של „קסטל תקשורת" לסוף 1987, הוא כ־3 מיליון דולר. הנהלת החברה ממשיכה במימוש נכסיה והשקעותיה על מנת להקטין התחייבויותיה לבנקים.

אלחנן הורוביין

חדשות המשק

סקר חברות

ציפיות להמשך הגידול בפעילות הכלכלית

בסקר שכלל 178 חברות מענפי התעשייה, המסחר, הבנייה, התחבורה ומלונאות. נמשכה העלייה בפעילות המקומית שאיפיינה את כל ענפי המשק זה יותר משנה. עם זאת, הסתמנה ירידת־מה בענפי תעשייה מסויימים (מזון וכימיה) והאטה בקצב הגידול של ענף הבנייה. הפעילות במשק הורגשה במיוחד ביצוא, באשר במכירות לשוק המקומי חלה האטה בקצב הגידול — נאמר בסקר השירות שערך ד"ר תמרי, כלכלן ראשי בבנק ישראל בקרב 178 חברות תעשייה. מנתוני הסקר עולה, כי בענפי התעשייה ירדו כל סוגי המלאים, אולם בענפי המסחר חלה עלייה משמעותית במלאי.

באשראי שהפירמות מקבלות ממערכת הבנקאות נמשך הגידול ברביע האחרון של שנת 1987, אולם בתעשייה נרשמה ירידה באשראי ספקים.

הציפיות של הפירמות בענפי התעשייה והבנייה לרביע הראשון של 1988 הן להמשך הגידול בפעילות, אם כי בקצב איטי יותר מאשר ברביע האחרון של 1987. בענפי המסחר והמלונאות הציפיות הן לקצב גידול דומה לרביע האחרון של שנת 1987. הציפיות של הפירמות מבוססות על ההאטה בהזמנות המקומיות ורמת הייצור החזויה בתעשייה, וכן על סמך ציפיות לירידה במכירות בענף הבנייה. בשנת 1988 צפויה עלייה בהשקעות במרבית החברות בכל מגוון ענפי המשק.

מגמת ההרחבה שאפיינה את פעילות חברות התעשייה החל מהחודשים האחרונים של 1985 נמשכת גם ברביע האחרון של שנת 1987. כך נמצא, שחלה עלייה הן בתפוקות והן במכירות. הואט קצב הגידול במכירות לשוק המקומי, והעלייה הורגשה במיוחד ביצוא. מחברי הסקר מציינים, שמגמת העלייה בתפוקה ובמכירות משותפת לכל ענפי התעשייה, פרט לענפי המזון והכימיה. בענפי המזון מהווה הירידה המשך של מגמה לגבי ענף הכימיה קשה עדיין להעריך, מתוך ממצאי הסקר, האם ההאטה היא זמנית או מסמנת מפנה.

המלאים של חומרי גלם ומוצרים מוגמרים ירדו ברביע האחרון של השנה, בכל ענפי התעשייה. בולטת במיוחד הירידה במלאי המוצרים המוגמרים.

ניצול כושר הייצור של החברות המשיך לעלות ברביע הנסקר בכל הענפים בקצב דומה לרביע הקודם, פרט לענפי המזון והכימיה, בהם נרשמה כאמור ירידה.

קצב הגידול של האשראי הבנקאי שהפירמות מקבלות, והאשראי שהפירמות נותנות ללקוחותיהן התפתח ברמה לזה של הרביע הקודם. קצב גידול האשראים הללו דמה לקצב הגידול במכירות.

הציפיות של החברות בענפי התעשייה הן להאטה ואולי אף לצמצום הפעילות, על סמך בלימת הציפיות לגידול ההזמנות לשוק המקומי והאטת קצב הגידול ברמת הייצור. בתחום היצוא צופות מרבית החברות להמשך הגידול, אם כי בקצב איטי במקצת מזה של הרביע האחרון של שנת 1987.

ברביע הנסקר חלה עלייה חדה בפעילות של החברות בענפי המסחר. לדעת מחברי הסקר, הרגיעה שהיתה ברביע השני של 1987 היתה זמנית, והענף חזר למגמת העלייה במכירות.

ברביע האחרון של 1987 חלה עלייה במלאי ענפי המסחר. כן חלה האצה בגידול האשראי מספקים. האשראי שמקבלות החברות ממערכת הבנקאות נשאר ברמה דומה לרביע הקודם.

הפירמות צופות המשך העלייה בהיקף המכירות גם ברביע הראשון של 1988. כן יש ציפיות להגדלת ההשקעות בענף בשנת 1988.

ברביע הנסקר חלה האטה בהיקף הפעילות בענף הבנייה, וכתוצאה מכך הואט גם קצב הגידול באשראי, ובמיוחד באשראי הבנקאי.

החברות צופות המשך ההאטה בפעילות ברביע הראשון של 1988, ולכן התחזקו גם הציפיות לצמצום במספר העובדים. עם זאת מצפות החברות לעלייה מתונה בהשקעות ב־1988.

קצב הגידול בתפוסת תיירים מחו"ל היה דומה ברביע האחרון של 1987 לרביע השלישי, אולם חלה ירידה בתפוסת הישראלים.

קצב הגידול של האשראי שחברות מקבלות מספקים הואט, זה הרביע השני ברציפות. לעומת זאת באשראי הבנקאי, חל גידול.

בענף המלונאות קיימות ציפיות לעלייה במכירות, אך בתחום התעסוקה הציפיות הן להמשך הירידה, שנרשמה כבר ברביע הקודם.

קצב הגידול בפעילות החברות בענף התחבורה הואט וזה הרביע השני. ההאטה חלה בפריון בשוק המקומי, ובמכירת שירותים לזרים. הציפיות בענף הן לירידה בהיקף הפעילות והן תוכניות לשנות את מספר העובדים.

גידול ביצוא התעשייה הקיבוצית

סיכומי היצוא של 79 מפעלים תעשייתיים בקיבוץ הארצי בשנת 987 מראים עלייה ביצוא בשיעור של 21.5 אחוז לעומת 1986. היצוא בשנת 1987 היה כ־160 מיליון דולר לעומת 131.5 מיליון בשנה הקודמת.

במפעלי התעשייה של איגוד התעשייה הקיבוצית היתה ב־1987 עלייה בשיעור של כ־37 אחוז לעומת השנה הקודמת, 465 מיליון ב־1987 לעומת 345.5 מיליון ב־1986.

תעשיית הפלסטיקה והגומי תופסת מקום ראשון בתעשיות הקיבוץ הארצי — 26 מפעלים, שערך היצוא שלהם ב־987 היה יותר מ־57 מיליון דולר לעומת 46 מיליון בשנת 1986, עלייה של כ־24 אחוז. במקום השני 16 מפעלי מתכת, שהיצוא שלהם ב־1987 היה 21.6 מיליון דולר לעומת 16.2 מיליון בשנת 1986. אחריהם 110 מפעלי חשמל ואלקטרוניקה שייצאו בכ־7 מיליון דולר לעומת 6.8 מיליון ב־1986.

מבחינת היקף היצוא תופס ענף המזון את המקום הראשון ביצוא התעשייתי של הקבה"א. ב־1987 הגיע היצוא ל־44.3 מיליון דולר לעומת 35.5 מיליון ב־1987.

בהתפלגות היצוא לפי יעדים ניתן לציין שינוי כיוון מארה"ב לאירופה. היצוא לאמריקה הצפונית ירד מ־33.3 אחוז ל־52.9 אחוז, ובמקביל גדל חלקו של היצוא לאירופה, מ־45.5 ל־58.3. שינוי היחס בין המטבעות האירופיים והדולר, וגידול היצוא לכיוון אירופה, מהווים למעשה רוב הגידול שנרשם. ירידת היצוא לארה"ב אינה מקרית — היא תוצאה של מדיניות מכוונת ומתוכננת של המפעלים, אשר חלק מהיצוא של מוצריהם לשוק האמריקני ירד מתחת לגבול הרווחיות. מגמה זו מאפיינת את השינויים בשני ענפי היצוא החשובים, מתכת ופלסטיקה (וחלקו המכריע לשוק האירופי). בפלסטיקה ירד היצוא לארה"ב מ־35.2 ל־29 אחוז והיצוא לאירופה עלה מ־43.6 ל־51.3 אחוז. בענף המתכת ירד היצוא לצפון אמריקה מ־55.6 ל־44.6 אחוז ולאירופה עלה מ־23.8 ל־28.1 אחוזים.

בשנת 1987 הצטרפו 5 מפעלים חדשים של הקיבוץ הארצי למועדון היצואנים.

חיים מרגלית

מסך ראשון — מנגנוני השפלה

מאת גיורא מנור

משאת נפשו של כל מחזאי, ששורה את דתמלוגים שלו, היא להגיע למידה מרבית (או מינימאלית, וזה כבר תלוי בכישרון...) של שקיפות. במלים אחרות, היות והדמויות וההתרחשות הבימתית חייבות לדבר בעד עצמן, ואין למחזאי אפשרות לספק לצופה פרשנות נוסח הפרוזאיקן או המשורר, עליו לדאוג לכך, שהמסר, המניע של הפעולות, ההיגיון העצמי של הדמויות, יצדיקו את קיומן על הבימה, ואת הזמנתנו לבוא בשערי התיאטרון, להאזין ולחזות בהן, לבשעצמנו. נוסח נוסף: שאפשר יהיה לקלף את הנאמר והנעשה, ולגלות את הגרעין הרגשי, החברתי, הפוליטי או הפילוסופי, אם תרצה, המביא את הדמויות הנפשות־הפועלות לעשות מה שהן עושות, ובו בזמן גם להבהיר, מה הביא את מחברן לברוא אותן ואת חייהן.

זו מלאכה קשה. חנוך לוין הוא המחזאי הישראלי העכשווי, היודע לכתוב בצורה שקופה ובהירה יותר מכל עמיתיו. הצגתו החדשה בתיאטרון הקאמרי „נבנע ומנוצח" אינה מותירה מקום לפרשנות שנויה במחלוקת. גם הפעם הוא חוזר ל„סורר", ומתפעל ממנגנוני ההשפלה האנושיים — או הבלתי־אנושיים, שהיצרים שלנו והתאווה למין, כוח, ובעצם להוכחה שאנו באמת קיימים, מביאה אותנו להשתעשע בהם או לסבול מהם. והגבולות בין הסבל וההנאה מטושטשים, כמי שהם באמת בפסיכיקה האנושית. בכך עומד לוין על קרקע מוצקה.

הוא כמאי, המסוגל ליצור סיטואציה בימתית, המנסחת בצורה נחרצת את האמת הפנימית הזאת שלו. בהצגה הטרייה הוא עושה זאת עם הרמת המסך.

גוש שחור, מבריק, הניצב מול אופק בהיר, על גבי משטח המזכיר רחבת ריקודים מלוטשת, הוא כל עולמן של שתי נשים, ג'יטה מונטה, כגבירה המעוררת חלחלה, ובת־לווייתה, תחיה דנון, הניצבת במין אלכסון. מתמיד, מגדיר פיזה אנושי, שעקמימותו מעידה על העיוות הנפשי שלו, שתי מרוות, ולא במובן הזיאולוגי שעל־פי המיתולוגיה היוונית היה במבטה כדי להפוך לאבן כל המתבונן בה.) מלבדן יש בעולמן רק משרת, שירד מכוכב הקופים, המרדת, מחייך חיוכים עצבניים, ומוציא לשון כנחש או לטאה, ויעקב כהן מעניק לאישון זה משהו נוגע ללב.

ויש במובן מחזר ניצחי, מין עלוב־חיים, ברוך שמו, שמשה איבגי מגלם בכל כוחו התיאטרלי הרב, כתולעת, כאסקופה המבקשת לה להידרס. ולו ידידו, שתפקידו „לעודד" אותו בחיזוריו אחרי הגבירה האכזרית. אברהם שושגר עושה זאת מבלי להקנות לתפקיד זה ממדים אנושיים של ממש. בכל פעם שולף איבגי פרח לבן, ספק סמל אהבתו, ספק דגל של כניעה, ומושיט אותו לגבירת לבבו. והיא מתעלמת ממנו, התעלמות כה נחרצת, שהיא שווה לתשומת לב מרבית. כשהם חוזרים על משחק ה„אתה לא קיים בשבילי" חמש, שש או יותר פעמים, יורד המסך על המערכה הראשונה.

ה„גסטוס" של כל המערכה, אם להשתמש במונח הברכטי, מתבהר בעזרת הבימוי המרשים, כבר כעבור כמה דקות. כי כישרונו העיצובי הבימתי של לוין הוא כאן לרועץ לו, כי הוא מצליח למסור את מה שהיה לו לומר כבר בתמונת הפתיחה. היתר הן וריאציות.

במוסיקה או במחול נושא ווריאציות הן הצורה הנאה ביותר, המאפשרת הנאה חוזרת, ההולכת ומעמיקה עם כל שינוי בנושא והלבשתו במקצבים שונים, בזוויות ראייה נוספות. אבל בתחום הדראמה אין הדבר כך. המלה הנאמרת שואפת להתפתחות קווית. המוסיקה והמחול בנויים על חזרות. ואולי זו הסיבה, שיש ניגוד כה חריף בין אופרה לתיאטרון הלא מושר, על אף הדמיון החיצוני בין שתי צורות בימתיות אלה.

אפשר למעשה להגדיר את ההצגה של חנוך לוין כאופרה ללא מוסיקה. ואולי זו הסיבה הבסיסית לכך, שלמרות המשחק הטוב, הבימוי המבריק, הטקסט השנון והפיוטי לעתים, זה נוסך עליך (ז.א. עלי), שעמום מחץ.

חלקה השני של ההצגה מוקדש למעשה לנושא נוסף, שאף הוא מתברר מיד. סוף־סוף מגיע גבר החלומות של גבירה. יש קונץ בימתי חמור בפתיחת המערכה, כשהכול סבורים שמי שנכנס, מגבעת על ראשו ומקטרת בפיו (שמואליק לוי) הוא הוא המאהב האגדי איצהו, שהגבירות מצפות לו בכליון שריים. אבל לא, הוא רק המבשר, מין יוחנן המטביל הבא לפני התגלותו של ישו עצמו. יהויכין פרידלנדר מגלם את איצהו כמין הידלגו ספרדי מפואר ומפוחלץ. וכשגבירה משכיבה אותו לבסות, כמובן שהיא למעלה והוא למטה.

זה שוב כל־כך ברור, עד שזה משעמם. הרי כבר בהגדה נאמר, שלילית, אשת חיקו המקורית של האדם הראשון נשלחה לגלות, והפכה למין דימון או שדה בשל סירובה לשכב מתחתיו...

ומה נותר לברוך המסכן, אלא לעמוד מן הצד ולהשקיף על הנעשה? תחילה הוא מבקש להיות הדום לרגלי האוהבים. אגב, גם זה דימוי שאול מן המקורות היהודיים, כי הרי האשה הנאמנה אמורה לבסוף, בשכר על מצוותיה הביתיות להיות הדום לרגלי בעלה בגן־עדן. במערכה הראשונה ישבה גבירה על ראשו. בשנייה היא שמה עליו את רגליה. וכשזה נמאס, הופכים אותו, ללא כל סיבה ניכרת לעין, לכוננית, ועליו לעמוד דקות ארוכות על גבי סיר לילה הפוך (והרי ללא כל חיוני זה אין חנוך לוין מסוגל להסתדר...) ועל ראשו חבילה של מפות שולחן, ובידיו מגשים עם כלי אוכל ותחת זרועו אנציקלופדיה.

וכשם שיוסי כרמון היה תקוע על שיפורו ב„איוב", עד שהדבר היה לזרא, כך ניצב לו הפעם איבגי על סירו, וכל מה שהצופה חושב, הוא כמה זמן יחזיק מעמד, וכמה זה מעייף, בוודאי.

כל תשומת הלב לפרטים יפים, לתנועה מסוגננת של כל דמות ודמות, לתלבושות ולתפאורה של רות דר, המוסיקה הנאה של רן הנדלסמן והתאורה של בריאן הריס והטקסטים השנונים, אין בכוחם להפיח רוח: חיים באנאסטיקום הלוויני.

הבעיה של חנוך לוין היא, לדעתי, שהוא עוסק בתיאור מצבים ולא בתהליכים. ואילו מהות הדראמה הוא השינוי שחל — במצב, באנשים, בחברה. היו מחזאים, שהצליחו לתאר אי־שינוי כעלילה דראמטית, למשל, בקט ב„מחכים לגודו" או קסאוור קרץ ב„תוכנית כבקשתך" שלו. אבל אלה מקרים יוצאי־דופן, שאינם מעידים על הכלל.

„נכנע ומנוצח" — למרות המשחק הטוב, הבימוי המבריק והטקסט השנון שעמום מוחץ

קולנוע — שחיתות בצמרת

„חשוד" — בקולנוע דקל בתל־אביב

שר וג'ון מאהוני ב„חשוד"

מאת יעל ישראל

לושינגטון היא בובבת סרטים וותיקה ופוטוגנית. בעלי דמיון מפותח משוכנעים שבכל יום מתרחשות אינטריגות פוליטיות בצמרת הממשל והבית הלבן, במסווה של רכילות מערבבת. „כל אנשי הנשיא" היה סרט ושינגטוני טיפוסי. גם „גן השיש" של קופולה מתרחש שם ומביא משהו מאווירת מסיבות הקוקטייל הצבועות.

עכשיו ושינגטון היא העיר החביבה גם על במאי המתחנים. „ללא מוצא" המוקרן כיום בארץ, ממשיך במסורת הסרט האפל כדי להפליל את עיר הבירה האמריקנית כמעון השחיתות. גם „חשוד" — המותחן האפל החדש, עוסק בעיר התככים הזו. על גדות נהר הפוטומק החיוור והפוטוגני נמצאה גופת נערה. גוור חסר בית, פגוע ראש מוייטנאם, שהסתובב בסביבת הפשע, הוא שמואשם ברצח. סניגורית מטעם משרד המשפטים מתמנה להגן עליו. כל העדויות הנסיבתיות מוכיחות שהגוור החרש־אילם הוא אכן הרוצח, אבל הסניגורית אינה בטוחה בכך. משהו רומז לה שיש כאן הרבה מעבר למשפט פשוט. היא מגרשת אחר לאחר ומגלה שפיגורה גבוהה במשרד המשפטים מעורבת בפרשה ומעוניינת בהשתקתה. אבל אמריקה — כמה אירוני — היא מדינה דמוקרטית. צדק בראש חוקתה. סרטים רבים כבר עסקו בדואליות הזו של תורת המשפט האמריקנית. מצד אחד השחיתות בדרגים הגבוהים סוגרת על הנאשם בלי שיוכל להתגונן, ומצד שני הרי ישנם המושבעים חסרי הפניות האמורים להוציא את משפטו ללא משוא פנים, אותם אורחים הגונים שאחת לכמה שנים נבחרים לעשות את חובתם האזרחית ולשמש כמושבעים.

ביניהם יושב גם אדי סנגר (דניס קוויד מ„יום במלכודת") — הוא עצמו אינו כליל השלמות והיושר. הוא איש שדולה בסנאט, מה שהופך אותו לזונה פוליטית. תפקידו לשכנע חברי סנאט להעביר חוקים „מסריחים" לצורכי המפלגה. הוא יעשה זאת בכל מחיר, גם במתן שוחד מיני והצעת גופו החטוב והצעיר לחברות סנאט מבוגרות וחשקניות. אולם בתור מושבע אדי מגלה מצפון חברתי ער, הוא חושף עדויות מדהימות לגבי הפרשה ומוסר אותם לסניגורית קטרין ריילי (השחקנית שר מ„המכשפות מאיסטוויק"), למרות שכל קשר בין מושבעים לסניגורים אסור בהחלט למען לא ייפגע שיפוט דעתם. ריילי זו היא אשת קריירה, יפה, בודדה ונטולת סקס וגברים. היא מוסרית, ואינה נותנת לשאפתנותה המקצועית לפגוע בשיפוטה ובערכי הצדק שלה. היא יודעת שאסור לה להיפגש עם אדי, אך אינה מסוגלת להימנע מכך. בין השניים מתפתח רומאן חשאי המקביל לחקירתם המשותפת על הפרשייה המלוכלכת שתגיע עד צמרת בית הנבחרים האמריקני.

אין זה הסרט הראשון שמעמיד בסימן שאלה את מכונת הצדק „המשומנת" האמריקנית הסובלת מעודף ביורוקרטיה, קונפורמיזם ופאשיזם סמוי, העלולים לשלוח אנשים לכיסא החשמלי על לא עוול בכפם. האינטריגות בסרט שולחות אצבע מאשימה כלפי נבחרי האומה העושים בכספי הציבור ובאמונו — כבשלהם, על חשבון אותו ציבור אנונימי. את הציבור האנונימי, חסר הפנים, מייצג בסרט הנאשם על לא עוול בכפו (קרל וויין־אנדרסון מ„המאבק לחיים") — איש וייטנאם שחזר לאמריקה אשר מיהרה לירוק לו בפנים. גם „חשוד" — כמו „גן השיש", מציע גישה מוסרית שמרנית וחוזר הרבה אחורה לימים של אמריקה לבנה, מהוגנת וחסודה, לסרטים שנעשו בימי השפל הכלכלי של שנות ה־30 — סרטיהם של פראנק קאפרה ופרסטון סטרג'ס — אשר הציגו אמיתה מוסרית פשטנית, סנטימנטלית, דמוקרטית, ברוח פופוליזם סוציאליסטי שחי בשלום עם קפיטליזם רצחני ויוזמה חופשית בימיו של רוזוולט. אותה אמיתה המאמינה באמת ובתמים ששחיתות החלונות הגבוהים היא תמיד על חשבון האנשים הקטנים והמרוטים, שהם הגיבורים האמיתיים, המוסריים ועזי הרוח, הו, מלח הארץ.

כמו בסרטו של פרסטון סטרג'ס: „מסעות סוליבאן" — גם קטרין ואדי גיבורי „חשוד", יורדים לרגע מהאולימפוס הסנובי שלהם, ויוצאים לקרנות הרחובות האלימים, לגלות שבצידה הבלוי של ושינגטון הזוהרת יש גוודים פוסטריירי הנאלצים לישון תחת כיפת השמים ולאכול מפחי אשפה. כל זה בזמן שנבחרי האומה שהביאו אותה למצבם ממשיכים לחמם את הכיסא היקר.

„חשוד" הוא סרטו ה־18 של הבמאי הבריטי פיטר ייטס, שכמו במאים אנגלים רבים (ג'ון בורמן, ג'ון ברהם) עובד כבר שנים בהוליווד. סרטיו של ייטס חובקים קשת נושאים וז'אנרים: דרמות, מלודרמות ומתחנים. הוא החל את הקריירה ב„חור הזהב" של סרטי „כיור המטבח" בריטניה של אמצע שנות ה־60, כעוזר במאי של טוני ריצ'רדסון. בשנת 68' ביים לראשונה באמריקה. „בוליט" היה הסרט שפרסם אותו. בשנת 79' היה מועמד לפרס האוסקר על „תרגילים להתגברות" שם עשה השחקן דניס קוויד את צעדיו הראשונים. בשנת 83' שוב היה מועמד לפרס האוסקר על בימוי הסרט „המלביש". סרטו האחרון שהוקרן בארץ היה „אלני" משנת 85', מלודרמה סנטימנטלית על התהפוכות הפוליטיות ביוון בחמישים השנה האחרונות.

מוסיקה — זרקור על אמן צעיר

„מרקם לחן"

חן צימבליסטה במוזיאון ת"א

מאת יוסי שיפמן

תעודת הזהות של חן צימבליסטה בן העשרים ואחת, לא תאמר עליו הרבה. אבל ליד סוללה של כלי נקישה תיראה תמונת הדרכון שלו שונה לחלוטין. וגם בזה לא די. קורה משהו בעניין של כלי ההקשה בשנים האחרונות. הדור של הג'נצבורגים והזומרפלדים בפילהרמונית הניח את היסודות. אחר־כך באו ממשיכיהם כמו גדעון שטיינר ונציגים של גלי העלייה מארה"ב. והנה בדור השלישי קורה משהו. בני הארין שאינם מסתפקים בספירת תיבות עד לכניסה אחת בודדת או שתיים ביצירות הקלאסיות. הדור הצעיר מתעקש לנגן במגוון העצום של כלי ההקשה ולהביא לכלל נגינה לפני קהל את הרפרטואר שהמאה הנוכחית העניקה לכלי הנקישה.

חן צימבליסטה – שייך לזן הנדיר של מוסיקאים בריאים

הפריצה כתדמית נרוצה עם בני קונייבסקי. הוא זכה בפרס „פרנסואה שפירא" היוקרתי לפני שלוש שנים, זכייה שהוכיחה לכל שמתופפים הם מוסיקאים לא פחות מנגנים בכלים אחרים. בני שניגן עם יהודה פוליקר ועם יהודית רביץ הוכיח בקיאות מופלגת גם ביצירות הקשות של שטוקהאוזן, מעייני וברטוק. את הצלחותיו הוא נשא למרחקים כשניגן יחד עם „הנוקשים משטרסבורג" כיום הוא עושה בבית־הספר למוסיקה „מנס" שבניו־יורק.

לחן צימבליסטה היתה מלאכה קלה יותר. הוא כבר הגיע לקהל המכיר והיודע להוקיר את אמנותו. אמנם בפרס „שפירא" הוא לא זכה השנה אבל רסיטל שלם הוא יקבל במוזיאון תל־אביב במוצאי־השבת הקרובה (ה־6 בפברואר). חן אורח הסדרה „פנים חדשות" יפגין במוזיאון את מיומנויותיו המקצועיות לצד אישיות מוסיקאלית בשלבי בגרות. את חן הכרתי לפני מספר שנים והיה באישיותו משהו כובש. הוא נמנה עם הקבוצה שאני נוהג לכנות „מוסיקאים בריאים". זהו זן נדיר יותר של מוסיקאים צעירים שמרכזים את כוחותיהם האמנותיים בשעת נגינתם וביתר הזמן הלא הם כאחד האדם. במלים אחרות, הם „ארטיסטים" רק על הבמה. נזדמן לי לפגוש על במה כשניגן יצירה בהשמעת בכורה, אינוונציות של איתן אביצור. הכנת הבמה לקראת נגינת היצירה לא הפריעה לו להיות קולגיאלי כלפי אמנים אחרים, ולעזור להם בהכנת הבמה המושבים או ברפרוף. בפעם אחרת הוא יחד עם חברים אחרים הוסיפו עושר צלילי, ברסיטל הבכורה של חברם בני קונייבסקי. בהפתעה מוחלטת של הצופים ירדו. הוא וחבריו והצטרפו לבני בנגינת מקצבי סמבה סוערים על גבי כל כלי שאפשר להקיש עליו.

כילד החל חן צימבליסטה לנגן בכלי אחר, פסנתר אצל מרים בוסקוביץ'. אחר־כך הצטרף לתזמורת הנוער המפורסמת של קרית־אונו. שם אצל אהרון אלקלעי קיבל חן את השפשוף הרציני, כולל סיורי קונצרטים רבים ומושכים בחו"ל. את התוף הראשון קבל כשי מהוריו. השי היה לדרך חיים בזכותו של אלון בור, המורה ובסיוע מלגות „שרת" של קרן התרבות אמריקה־ישראל. מגיל 16 ניהל חן למעשה קריירה מקצועית לכל דבר. הוא התמנה לראש קבוצת כלי הנקישה בפילהרמונית הצעירה; הוא ניגן במקהלה של הפילהרמונית; את שירותו הצבאי הוא עשה בתזמורת צה"ל; חן הופיע עם התזמורת הקאמרית הישראלית ועם קבוצת מוסיקה גבוהה. בפסטיבל ישראל הוא השתתף בנגינת הרביעייה של ברטוק (לשני פסנתרנים וכלי נקישה); בתחרות ע"ש פאול בן־חיים הוא זכה בפרס עם יצירה שכתב עבורו נועם שריף „מרקם לחן", לא ייתכן שם הולם מזה. הקלטת רסיטל שלם עבור „קול המוסיקה" בסוף השנה הנוכחית מתכונן חן להמשך לימודיו בקולג' של ברוקלין.

בתוכנית היהודית של מוצאי־השבת הקרובה יעזרו על־ידו הפסנתרניות גבי טוסו ורוויקה ינקוביץ' והחלילן נח רוזנצוויג.

בתוכנית האינוונציות של אביצור, סוויטה צרפתית של ויליאם קראפט, קונצ'רטו של עמי מעייני. שלוש היצירות האחרות יוקדשו לכלי אחד מתוך המגוונות של כלי נקישה: מרימבה [illegible] של ג'והן בק ושני עיבודים למרימבה לרפסודיה הונגרית של ליסט ו[illegible] כרמן של ביזה.

עם גרעין נקשנים מעולים המכלל את חן ואת בני, כשלצידם גם אייל רפיח המנגן כבר בפילהרמונית, רפי פרימן וגלעד דובריצקי המצליחים אף הם, ועם נוסיף להם את [illegible] שהעמיד את הקבוצה, אלון בור צריך להתחיל לחשוב ברצינות איך להפוך את כל הכישרונות הללו לכלל אנסמבל לכלי נקישה. כאן בציון.

הנה זרקתי עוד כפפה.

כמעט פואמה פדגוגית

כמה שאני אוהבת, כשמגלים לי את אמריקה! מעשה שהיה כך היה — לפי הקומוניקט של דובר משרד החינוך והתרבות: מנחם ברעם היה עד לאחרונה מנהל המתנ"ס בשכונת עמישב שבפתח־תקוה. המתנ"ס נבנה לפני שלוש שנים, ובני הנוער לא באו לפעולות השוטפות, בטענה שאין שם מה לעשות. כדי להביע את מרירותם, הין נוקטים מעשי אלימות פיזית, על־ידי חבלה במבנה והם גם משתמשים באלימות מילולית כלפי הצוות (זו לשון הדובר, אני הייתי כותבת שקיללו אותם). כל זה גרם למתנ"ס להיראות מוזנח ודוחה. זאת, עד הקיץ האחרון, שבו החליט מנחם ברעם לבצע שיפוצים ולשתף בהם את הנוער המקומי.

השיפוץ בוצע, ובמקביל — וזה העיקר — השתנתה האווירה. ברעם העביר שאלון בקרב חמישה־עשר בני־נוער בשכונה. עשרה מהם אישרו, כי בעבר נהגו ללכלך את המתנ"ס, ואילו היום — אחד בלבד עושה זאת; אשתקד רק שלושה הגיבו בכעס, כשמישהו חיבל במתנ"ס, והיום שלושה־עשר זועמים; שניים־עשר מבין הנשאלים מוכנים לעזור בשמירה על המבנה הנאה; כל הנשאלים גילו, כי העובדה שקיימים חוקים ברורים ושילוט מתאים לשמירה על המתנ"ס, סייעה להם לשפר את התנהגותם.

מנחם ברעם מנהל היום את המתנ"ס תל־מונד. במסגרת לימודיו באוניברסיטה פיתח מחקר המבוסס על פרשת עמישב. דובר משרד החינוך מרוות, איפוא, על „מחקר שחשף שיטה חדשה לבלימת אלימות פיזית וביטוי אלימות מילולית של בני נוער בגיל 14־18". ציטוט.

לא שאני מזלזלת במפעלו של מנחם ברעם. אני גם מבינה שצריכים למצוא נושאים אקטואליים לתיזה — אבל מה כאן תרשו נניח שלא שמעו על הפואמה הפדגוגית של מאקארנקו, אבל על קורצ'ק הרי לומדים בבית־ספר יסודי! ואפילו בטלוויזיה הוצגו בעשור האחרון לפחות שלושים סרטים, העוסקים בבעיה ומגלים את הפתרון, שאגב, אינו תקף תמיד, ולא בכל התנאים. וחבל... (צב"ש)

אביב פריזאי

בסוף ינואר הוצגו בפאריז הקולקציות של ה„הוט קוטיר" (התפירה העילית) לאביב־קיץ 88'. הרוב היה קצר־קצר, כמו מערכת המשי, הוורודה,

בחדפס של פרחים לבנים, עם שרוולי שכמיה, בעיצובו של איב סן לורן. אבל לא חסר גם המקסי; אצל גי לארוש, למשל – שעיצב שמלת שפופרת ארוכה, מקרפ שחור, מעוטרת משני הצדדים בוולן – אורך לבן, העוטף את הזרוע.

מיליון וחצי סעודות בשנים

בשנת 1987 נאכלו בישראל, צרפת ואיטליה מיליון וחצי ארוחות באמצעות כרטיס המועדון של „סעודה בשנים". מכירים את הפטנט? נרשמים במועדון, משלמים 48 ש"ח דמי חברה שנתית, מקבלים כרטיס ופנקס־תלושים עבה למדי, שכל אחד מתלושיו מזכה בהנחה של 50 אחוז בארוחה זוגית. כל תלוש הוא למסעדה אחרת, אבל המבחר גדול, החל במזנוני מזון מהיר ועד למסעדות־יוקרה יקרות, ומה שביניהם. הכל מפוזר בין אילת לטבריה, אם כי הרוב במרכז. יש גם כרטיס תלושים לישראלים בחו"ל, בשלב זה רק בצרפת ובאיטליה, אבל בעיקר למסעדות יקרות. בעלי המסעדות מתייחסים לזה כאל מבצע היכרות. לקוח מרוצה יחזור, גם אם לא תובטח לו הנחה. בישראל חברים במועדון 50,000 איש, לא כולם מנצלים את כל התלושים, אבל נהוראי נתיב, מנכ"ל חברת „יואב נתיבי רעיון", שהקימה ומפעילה את המועדון, טוען שהשקעת דמי חברות מחזירה את עצמה אחרי הסעודה הראשונה, ולכל היותר — לאחר השלישית.

בשנים האחרונות נוספו לארוחות בילויים שונים, תיאטראות, מועדוני לילה, בתי־קולנוע — הכל לפי אותו פרינציפ: קח שניים (כרטיסים) — שלם בעד אחד. במועדוני ספורט, צלילה, שייט, בתי הבראה, נופש וכו' ניתנת הנחה של 50 אחוז. ישנן כמובן הגבלות ולא בשישי־שבת, בלי שמאות, כרטיסים רק בקופה ביום ההצגה, נופש לא ביולי־אוגוסט וכו'. רצוי לקרוא היטב את דפי המידע, ששולח המועדון, וגם את מה שכתוב על כל תלוש, כדי להימנע מאי־נעימויות.

נהוראי נתיב מתכנן להשתלב בחגיגות ה־40, החברה יזמה הנפקת כרטיס לתיירים, שיגיעו לישראל. לפנקסי־ההנחות יצורפו מפות ודפי הסבר על אתרי הארץ, אפשרויות בילוי בכל עיר וכו'. למועדון יש סניפים בחיפה ובאילת. הטלפון של מרכז שירות ללקוח בתל־אביב הוא: 5462423.

ראזינקעס מיט מאנדלען

אין כמו צימוקים ושקדים להרגעת תיסכולי אלימות. לא רק כל אמא יהודיה יודעת זאת – גם הנהלת שקם חושבת בכיוון זה. בט"ו בשבט חולקו לחיילי צה"ל, המשרתים באזורים האלימים, קרי הצפון הרחוק, יו"ש ועזה, חבילות שי, שכללו חצי קילו פירות החג (צימוקים, שקדים, תמרים ותאנים), עוגת תמרים מיוחדת ממגדנית שקם וכרטיס ברכה אישי בחותימת מנכ"ל החברה האלוף (מיל) יוחנן גור. דרך יפה להזכיר לחבר'ה שעץ זה לא רק אלות, אם כי אינני בטוחה שזאת היתה הכוונה.

מתח בשר מעושן

בשר מעושן מתאים לבישולי חורף. מי שלא איכפת לו לאכול „לבן", ימצא בחנויות המיוחדות והמשוקצות שפע של רגלי חזיר מעושנות, צלעות כנ"ל או אפילו שפונדר (קשתית) – הרבה בשר, קצת שומן ועצם. העצם חשובה מאוד, כי היא נותנת לתבשיל יותר טעם מאשר הבשר. שומרי הכשרות יחנו משוקי אווז מעושן (זול מחזה וכולל עצם); צלעות עגל מעושנות (יקר מאד!) או עוף מעושן, של תנעוף, באריזת ווקום, 10 ש"ח לקילו – לבישול אפשר להסתפק בשלד פלוס קצת בשר, הדבוק אליו.

חתיכת בשר מעושן (כולל עצם, או אפילו רק עצם) משפרת את הטעם של כל תבשיל־חורף מסורתי, כמו החמין, מרק שעועית, מרק אפונה יבשה, גולש, כרוב וכו'. לכל אחד מן המרשמים המובאים כאן יש אלפי ווריאציות, ומי שיש לו אחת מסורתית וטובה – ישמור לה אימונים ורק יעז להוסיף קצת מעושן. המרשמים שלפנינו מיועדים לבשלנים־טירונים, ולמי שאוהבים לנסות משהו חדש. המונח „מעושן" פרושו בשר פלוס עצם, הסוג לבחירתכם.

מרק אפונה יבשה

250 גרם אפונה יבשה; 250 –500 גרם „מעושן"; בצל קטן; 2 גזרים; ניצן צפורן, עלה דפנה (אם אוהבים); חצי כפית עלי שלביה מיובשים (אם יש); מלח; פלפל.

בוררים ורוחצים את האפונה ושורים ב־1.5 ליטר מים לשעות אחדות. מבשלים ביחד עם הבשר, בצל פרוס, גזר ועשבי תיבול (בלי למלח ופלפל). כאשר הבשר רך והאפונה מתפוררת, שולים את הבשר וחותכים אותו לקוביות קטנות. את האפונה (עם הבצל והגזר) מעבירים דרך מסננת רשת, מתבלים במלח ופלפל, מוסיפים את הבשר ומרתיחים פעם אחת. מגישים חם, אפשר על תקן של ארוחת־קדרה.

קדרת כרוב

ראש כרוב לבן (כ־700 גרם); קופסת כרוב כבוש (או 500 ק"ג כרוב כבוש בבית); בצל גדול; 2 גזרים; 2 עגבניות; 2־4 כפות שמן; ½ –1 ק"ג „מעושן"; כף דבש; מלח; פלפל; מיץ לימון; כרויה (קימל) – אם אוהבים.

מרסקים את הכרוב הטרי בפומפיה גסה (או בדיסקית פריסה של מעבד מזון) ואת הגזרים כנ"ל (במעבד מזון: בדיסקית ריסוק). שוטפים במים וסוחטים את הכרוב הכבוש. קוצצים דק את הבצל. חולטים וקולפים את העגבניות. מטגנים את הבצל בשמן ומוסיפים לו את הכרוב, במנות. (מטגנים כל פעם מעט כרוב במחבת עד שייתרכך ומעבירים לסיר). שוטפים את המחבת במים ושופכים אותם לסיר. שמים בסיר את הבשר, הגזר והעגבניות החתוכות, מערבבים היטב ומבשלים על אש נמוכה מאוד, תוך בחישה תכופה. כעבור חצי שעה מתבלים בדבש, מלח, פלפל ומיץ לימון לפי הצורך (הכרוב הכבוש קובע את מידת התיבול). ממשיכים לבשל עד שהבשר רך ונפרד מן העצם והכרוב שחום. בערך שעתיים. מסירים מן האש. מצננים ולמחרת מרתיחים שוב וממשיכים לבשל עוד שעה־שעתיים. המהדרין מבשלים את הכרוב שעה־שעתיים. הבישול החוזר משפר את הטעם. לחצי השעה האחרונה של הבישול – אפשר להוסיף רבעי תפוחים, ואם כמות הבשר קטנה – גם כמה נקניקיות. הלא־יהודים אוכלים כרוב כזה עם שמנת חמוצה.

מרק שעועית קובני

300 גרם שעועית חומה; כ־250 גרם „מעושן"; 2 כפות שמן; 30 גרם מרגרינה; 30 גרם קמח; בצל גדול; עגבניה; גזר; פלפל ירוק; שן שום; 2 ביצים קשות; 4 פרוסות לימון; כף רום; כפות פפריקה; מלח.

בוררים ורוחצים את השעועית ושורים במים (1.5 ליטר) למשך הלילה. מבשלים אותה במי השריה, עם הבשר (חתוך, במידת האפשר), במשך שלוש שעות. מטגנים בצל קצוץ בשמן, מוסיפים שום כתוש, גזר מרוסק, עגבנייה קלופה וחתוכה לקוביות קטנות ורצועות דקיקות של הפלפל. מאיידים את הכל במחבת, עד שהירקות רכים. מסירים מן האש וזורים עליהם פפריקה. מערבבים, שולים את ה„מעושן" מהמרק, מוציאים את העצם ומפוררים את הבשר. מחזירים למרק. מוסיפים את הירקות המאודים, מערבבים היטב וממשיכים לבשל עד שהכל רך. מכינים בצק מן הקמח, המרגרינה ומעט מים, ו„צובטים" בצקיות לתוך המרק הרותח. מרתיחים ומוסיפים כף רום ואחירות – לא כולם אוהבים טעם של אלכוהול). מגישים חם, כשבכל צלחת ביצה קשה ופרוסת לימון.

חמין נוסח יהודי ווהולין

1–½ ק"ג בשר בקר שמן (חזה, קשתית); 2 שוקי אווז מעושן; 300 גרם גריסי פנינים; 400 גרם שעועית לבנה, גדולה; 2 כפות שומן אווזים מותך; 2 בצלים; 6 תפוחי אדמה בינוניים; 6 ביצים; „קישקע", הלא הוא מעי ממולא (קנוי); מלח, פלפל.

בוררים ורוחצים את השעועית, שורים אותה במים מורתחים וקרים למשך הלילה. למחרת: חותכים את הבשר ושורים 30 דקות במים קרים. בודקים אם המעי (קישקע) קשור בקצותיו (אם לאו – קושרים בחוט), שמים בסיר, מכסים במים קרים ומביאים לידי רתיחה. מבשלים 3 דקות. שולים ושמים על צלחת שטוחה, שיתקרר; סגולה נגד התבקעותו. קולפים וקוצצים את הבצל, מטגנים בשומן אווזים (גם שמן הולך). שמים בסיר גדול: בצל מטוגן, שעועית שתפחה, בשר, „מעושן", גריסים רחוצים, תפוחי־אדמה קלופים ושלמים, ביצים – ועל כל זה – המעי. מתבלים כל שכבה במעט מלח־בישול ופלפל שחור. מוסיפים את מי השריה של השעועית ואם צריך – עוד מים, שיכסו את כל מה שהסיר מכיל. מרתיחים ומבשלים על אש קטנה שעה־שעתיים, בסיר מכוסה. כשעה לפני כניסת השבת מחממים את התנור לחום בינוני (150 צ'). משלימים את הטעם (רק במלח ופלפל) של החמין ובמידת הצורך מוסיפים מים חמים, עד לגובה ה„קישקע" (בלי לכסותו). אוטמים את הסיר (אם אין לו מכסה טוב – אפשר לכסותו ברדיד אלומיניום מחוזק בגומיה). שמים את הסיר עם החמין הרותח (ישר מהכירה) בתנור וצולים כחצי שעה. מקטינים את החום לנמוך מאוד (50 צ') ושוכחים את החמין עד צהרי שבת.

למה עוד מוסיפים „מעושן"?

לנזיד תפוחי־אדמה; לסיר של פלפלים ממולאים; לסיר של כדורי בשר ברוטב; קדרה – לכל תבשיל ירקות ברוטב עגבניות; לצלי עוף; לתבשילי [illegible] שהולך עם בשר או נקניק. במקום בשר ו/או נקניק, או בנוסף לו, די בנתח קטן, של כ־200 גרם, כדי שטעמו יורגש.

מה עשיתי בחופש הגדול (2) וידוי בהמשכים

מעשה באינדקס

אחת המשימות שהעיקו עלי עד כי החלטתי לצאת לחופש ולהתפטר ממנה היתה עריכת אינדקס. סיפור ישן.

לפני כחמש שנים ערכתי ספר בישול. משהו־משהו, המאכלים ייחודיים, קלי הכנה, להיטים אחד־אחד, רק קריאת המירשמים מגירה ריר. מסיבות, שנהוג לכנותן „טכניות", התעכב הספר אצל המו"ל ורק עכשיו הגיע לשלבים כמעט סופיים. את שכר העריכה קיבלתי ובזבזתי זה מכבר, אך שכרי האמיתי מהפרשה היא הידידות עם מחברת הספר — אשה נפלאה, מלאת חוכמה והומור, מבשלת וסופרת ילדים. שתינו כעסנו על הסחבת, אני אולי יותר ממנה, כי היא פירסמה בינתיים עוד כמה ספרי ילדים, ואני נשארתי תקועה עם האינדקס.

את האינדקס, כידוע, אפשר לערוך רק אחרי שהספר מעומד וידוע באיזה עמוד מופיע כל מירשם. זה הדבר האחרון שעושים לפני ההדפסה, לאחר שנקבעו השערים ועמודי הפתיחה ועמודי התצלומים — וכל אלה משתנים פעמים אחדות, עד שהעורך הגראפי מרוצה.

„בשביל האינדקס" — הסברתי למו"ל — „אני צריכה בערך חודש. זה המון עבודה".

במשך חמש שנים חשבתי (לא רצוף, זה נכון) איך אתגבר על האינדקס הזה, שצריך לכלול את כל המירשמים לפי האלף־בית וגם בסדר הגיוני, כך שאת פשטידת הגבינה הצהובה והבצל אפשר יהיה לאתר גם בין פשטידות, גם בין מאכלי גבינה (צהובה) וגם וגם בין מאכלי בצל, וש„פפריקש עוף" יופיע גם בפ' (פפריקש) וגם בע' (מאכלי עוף). זה הפרינצים.

איך שאני פחדתי מהאינדקס הזה! כמה מחשבה הקדשתי לתכנון המיבצע! חשבתי להעזר בכרטיסיות: להעתיק כל מירשם (כולל העמוד שבו הוא מופיע) לכרטיס נפרד, למיין את הכרטיסים לפי הא"ב, אחר־כך לפי הא"ב פנימי, להדפיס את הרשימה, למיין שוב לפי הנושאים (גבינות, פשטידות, עוף וכו'), שוב לסדר לפי הא"ב, לשלב, את שתי הרשימות... סיוט!

זמן קצר מאוד לפני שיצאתי לחופשה היה הספר מעומד ועמודיו ממוספרים. טוב — אמרתי בלבי — יהיה לי במה להתעסק בחופש. כיוון שבינתיים נכנסנו לעידן המחשבים, ירד רעיון הכרטיסיות מהפרק. החלטתי להעלות למחשב את המירשמים בטור, לפי סדר הופעתם ואחר־כך להעביר את השורות לקבוצות של א"ב ובכל קבוצה לשחק בהעברות לפי הא"ב הפנימי. ניסיתי פרק אחד (מאכלי גבינה) וזה הלך לא רע פרט לשיבוש קטן: כל אימת שהעברתי שורה והתחברו לי שתי השורות שאחריה. לא בעיה להפריד ביניהן, לחיצת כפתור וזהו אבל הטירחה מיותרת. בקשתי מהבן להשיג לי תמלילן אחר, שאינו מחבר שורות.

„התמלילן שלך מעולה" — אמר הבן ושאל מה אני בעצם רוצה לעשות. הסברתי לו.

„חכי רגע" — אמר והתחיל לדפדף בספר ההוראות של התמלילן. הגיע לאמצע החוברת ושאל אם קראתי בה פעם. אמרתי שלא. בדרך כלל אינני קוראת חוברות הדרכה. למחבריהן כישרון כביר להציג דברים פשוטים ומובנים בצורה מסובכת ובלתי מובנת. הם חייבים — מסביר הבן — להתייחס לכל המצבים האפשריים ולא רק למה שמעניין אותי, לכן החוכמה היא לבודד ממכלול ההסברים את מה שנחוץ. נסיתי, באמת שניסיתי, לפעמים אין לי ברירה אלא לקרוא הוראות — ותמיד, אבל תמיד — נדרשתי למאמץ אינטלקטואלי עצום ואין זה משנה אם עסקנו בהוראות הפעלת מגהץ אדים או בדו"ח של מס הכנסה.

גם לתמלילן שלנו (אגב, שמו נועם) ספר הדרכה עבה למדי שמחבריו התאמצו מאוד לסבך את הסבריהם. אם אני יודעת לעשות במחשב כמה פעולות פשוטות זה בעיקר הודות לחוברת הוראות מתומצתת, שחיבר עתונאי מקצועי, המתמחה במחשבים.

„הרי את לא מתארת לך למה הנועם שלך מסוגל." — מסביר הבן בנימה סבלנית, כמו לסטודנט שנה א' — „את לא מנצלת אפילו עשירית מהפוטנציאל שלו. סתם משתמשת בו כמו במכונת כתיבה חשמלית." זה לא מדוייק, אבל אין לי כוח להתווכח אתו. בסך־הכל ביקשתי תמלילן, שאינו מחבר שורות כשאין מבקשים זאת ממנו.

— „אבל אמרת שאת צריכה לערוך אינדקס" — מתרעם הבן — „כאן, תקראי את הפרק 6־9 ב'. תקראי לאט, אני בטוח שתביני." זאת צריכה להיות מילת עידוד, כי בלבו פנימה הוא בטוח שלא אבין ושיצטרך להסביר לי. הוא צודק. אינני מבינה ועליו להסביר לי. גם להדגים. אם לפני הטור הראשון של מאכלי גבינה אדפיס הוראה למיין, ואחרי הטור אדפיס „עד כאן" עם „נקודת הוראה" בתחילת השורה, ואחר־כך אתן הוראה להדפיס — אקבל את כל מאכלי הגבינה מסודרים לפי א"ב פנימי... לא, אין צורך לתלוש את הנייר מהמדפסת, אפשר להעלות את הכל בחזרה על הצג וזה כבר ממויין ומסודר, כפי שאני רואה, נותנים הוראת שמירה... „את רוצה לתקן משהו לפני השמירה?"

לא! אני רוצה לנסות לבד! המומה לגמרי אני מעלה את פרק המרקים, פרק קצר יחסית, לוחצת על שלושה כפתורים, מפעילה את המדפסת ויש! אני מבקשת לאחד את הגבינה והמרקים וגם זה מתקבל לפי הא"ב פנימי. ואם אוכל לעשות זאת בטור ארוך של כמאתיים מאכלים?

„מה הבעיה?" — הבן ממש נדהם מהשאלה הרבילית — „הוא לא נעלב ולא מתעייף. אולי המיון יקח לו קצת יותר זמן. חמש דקות אני מניח..."

את האינדקס ערכתי בערב אחד. כולל כל הפיצולים ורשימה נפרדת של מאכלי חגים. זה היה בשבוע הראשון של החופשה. אחר־כך, במשך שלושה ערבים, ישבתי ליד הטלפון ודיווחתי לכל מי שהיה מעוניין לשמוע את המעשה באינדקס.

„מה ההתפעמות הזאת?" — התפלא הבן, בלי שחצנות, — „את הרי יודעת שאתם לא מנצלים אפילו אלפית מהפוטנציאל של המחשב שלכם ואת נכנסת לאופוריה מפעולה הכי טריוויאלית שלמעבד תמלילים, ממש כמו אחד מהג'ונגל שרואה איך עושים אור בלחיצת כפתור. בחיי, לפעמים את מתנהגת כאילו נולדת בימי־הביניים."

צב"ש

רומניה שלטה, תיעתעה וניצחה בקלות בקרית־אליעזר 0:2

ישראל מעוררת רחמים

הופעה עלובה של נבחרתנו ★ משחק עורף פרוץ ★ הקישור לא תיפקד ★ החלוצים ה„בלגים", אוחנה ורוזנטל, שעוררו תקוות, הירבו להסתבך ★ שני שערי מרחק רומנים, השני באשמתו של השוער פביאן ★ 8000 צופים שרקו בוז

פרשנות / מהלך
יוסף גלזר

11 משחקים בעידן מיליינקו מיחייץ' ונבחרת הכדורגל של ישראל עדיין ללא נצחון. אמש, לעיני 8000 צופים בחיפה, גילתה נבחרת ישראל, אולי את משחקה החלש ביותר מזה שנים רבות. מול יכולת בה חלשה לא התקשו הרומנים לנצח — 0:2 לאחר שעשו במגרש ככל שעלה על רוחם.

רומניה, ללא חמשת שחקני אלופת אירופה לשעבר, סטיאווה בוקרשט, העמידה את נבחרתנו בכלי־ריק. העדיפות הרומנית ניכרה הן בחוסן הגופני ובמהירות והן ביכולת הטכנית. רומניה שיחקה כדורגל פשוט, יעיל ותכליתי. תנועת שחקניה, עם ובלי כדור, היתה שוטפת והפתיחה לאגפים היתה מושלמת.

שלושה משחקני נבחרת רומניה התעלו ליכולת מרשימה. החלוץ מרצ'ל קוראש, בעל הממדים הגופניים המאיימים, תיעתע שוב־ושוב בהגנה הישראלית האומללה שלא מצאה את הנוסחה לבלמו. משחק קלאסי של מגן תוקף הציג דניאל צ'וקה, שראה שכר לעמלו בשער שכבש במשחקו הבין־ארצי הראשון. לעומתו, היה זה המשחק הבין־ארצי ה־103 לקפטן הוותיק לדיסלאב בלוני (35), שכבש את השער הראשון והנהיג היטב את הקבוצה כולה.

חולשה לאורך המשחק

הופעתה של נבחרת ישראל עוררה חמלה. החידלון היה כללי. מביש היה לחזות ישראלי ביציעים ולראות כיצד הרומנים מפליאים במשולשים לקול קריאות ה„אולה" של הקהל המאוכזב.

לנבחרת ישראל של אמש לא היתה כלל הגנה. כל חמשת מרכיביה כשלו לחלוטין. השוער עופר פביאן הזכיר ברמתו טירון מליגה נמוכה וזרע חוסר בטחון בנבחרת כולה. השער השני שספג היה ממש בדיחה לא מוצלחת. הבלמים, ירון פרסלני וניר אלון, הותירו גם הם רושם עגום וראו שוב־ושוב את גבם של קוראש וחבריו. המגינים אבי כהן ויגאל הלל ניסו אמנם לתמוך בהתקפה, בחריצות־מה, אך משחקם הדפנסיבי לא ענה על הציפיות.

החולשה עברה כחוט השני גם בחוליית הקישור. ניר קלינגר ודניאל בראיילובסקי היו מהפחות גרועים בנבחרתנו. בראיילובסקי היה היחיד שניסה פה־ושם לסכן את שער היריב. מוטי איוניר ואורי מלמיליאן היו צל־של־עצמם ולא הזכירו במאומה את יכולתם הרגילה. כניסתו של משה סיני בדקה ה־60, במקום איוניר, היתה אולי מאוחרת מדי.

על רקע חוליית הקישור התקשו גם שני החלוצים ה„בלגים", אלי אוחנה ורוני רוזנטל, לבצע פעולות חיוביות. הם הירבו להסתבך בפריצות־סרק. אוחנה היה פעיל יותר מרוזנטל, אולם הסיכום של שניהם היה שלילי. נראה היה כאילו שכחו את מטען הכדורגל שלהם מעבר לים.

ישראל לא סיכנה

שער היתרון הרומני כבר בדקה ה־15 חימם את נבחרתנו: בלוני בעט כדור־עונשין מ־25 מטר, כאילו לא ניצבים לפניו חומה ושוער. בעיטה — והכדור חדר לפינה שמאלית — 0:1.

עד להפסקה ניתנו לרומניה עוד שלוש הזדמנויות. בדקה ה־38 בעט קוראש כדור מסוכן שפגע ברגל ישראלית ושינה כוון לקרן. כעבור חמש דקות בעט בלוני כדור־עונשין למטיאוט, שמ־25 מטר החטיא במעט את המשקוף. בדקה ה־45 הגביה סבאו כדור לרוחבה, וקוראש החטיא מקרוב.

לאורך כל המחצית הראשונה בעטה ישראל רק פעמיים לשערו של הרומני לונג המשועמם. תחילה היה זה הלל, בדקה ה־25, שהגיח מאחור ובעט מ־25 מטר מעל לשער, ובשנית היה זה קלינגר, שהחליף מסירות עם רוזנטל, וממש ליד קו השער נבלם לקרן.

במחצית השנייה לא השתנתה התמונה. השליטה הרומנית גברה עוד יותר. בדקה ה־61 חלף מטיאוט על פני פביאן, ומול שער ריק בעט החוצה. עמיתו קוראש סיכן שוב את השער בדקה ה־68 ובעיטתו מ־16 מטר „שרקה" ליד הקורה.

בעיצומה של החינגה הרומנית שגה פביאן קשות בדקה ה־72 ובאשמתו הישירה נכבש השער השני. המגן צ'וקה בעט כדור פשוט, לא מסוכן, שריחף ברחבה ופביאן היה צריך רק לקוטפו מהאוויר, אבל שוערה של מכבי פ"ת, סוגרת הטבלה, חשב אחרת ודחק את הכדור בקצות אצבעותיו לרשתו — 0:2.

שריקות הבוז של הצופים עוררו את שחקני ישראל שנזכרו רק בסיום לבעוט לראשונה במחצית השנייה לשער הרומני אך בעיטותיהם של קלינגר (86) ובראיילובסקי (87) החטיאו את השער.

השופט ההולנדי הקפדן ואן־דר־לר שלף שני כרטיסים צהובים לעבר השוער הרומני לונג, שפגע בפרסלני, והמגן צ'וקה.

רומניה – פולין, בשבת

נבחרת רומניה תשחק בשבת ב־4.45 בקרית־אליעזר נגד נבחרת פולין, ששחקניה צפו במשחק מהיציע.

רומניה — ישראל
0:2 (0:1)

● האיצטדיון בקרית־אליעזר. 8000 צופים. שופט: ואן־דר־לר (הולנד). קוונים: יצחק בן־יצחק ורחמים דינצ'י.
● שערים לרומניה: לאדיסלאב בלוני (15) ודניאל צ'וקה (72).

רומניה		ישראל	
לונג	6	פביאן	4
צ'וקה	7	אבי כהן	5
אנדונה	6	פרסלני	4
סנדואי	6	אלון	4
רדניק	6	יגאל הלל	5
סבאו	6	קלינגר	5
(לופסקו	–)	איוניר	4
בלוני	7	(סיני	5
מטיאוט	6	מלמיליאן	4
(גואנטה	–)	בראיילובסקי	5
קליין	6	אוחנה	5
צ'רליאה	6	רוזנטל	4
קוראש	8	רוזנטל	4
	70		49

האיטלקים בטוחים בנצחון על ישראל בגביע־דייויס

היום – הגרלת המשחקים ★ האיטלקים מקווים לנצל את מגרשי החימר ועידוד הקהל הסיציליאני החם ★ שמירה הדוקה על המשלחת הישראלית ★ הפגנות צפויות מחר

● טניס

שרות „על־המשמר"

הגרלת המשחקים בין ישראל ואיטליה, שיחלו מחר בגביע־דייויס בטניס, תיערך היום במועדון הטניס של פאלרמו שבסיציליה. המשחק מעורר עניין רב באיטליה.

לראשונה במשחקי גביע־דייויס ייצג את ישראל גלעד בלום, כמחבט מספר 2, לצידו של עמוס מנסדורף, המחבט מספר 1. הרכב הזוגות טרם נקבע סופית, אולם קרוב לוודאי שהצמד הישראלי יורכב משחר פרקיס וגלעד בלום.

מגרש החימר האיטי מדאיג את הישראלים, המתאמנים מתחילת השבוע בפאלרמו והרגילים למגרשים מהירים. אתמול הוסיפו האיטלקים קושי: שכבה נוספת של חימר דק על המגרשים עליהם ייערכו התחרויות. האיטלקים, לעומת זאת, רגילים למגרשים כאלו ועליהם זכו בהישגים רבים.

הישראלים ינסו להפתיע את האיטלקים, שייהנו מעידוד של קהל חם, סוער ונלהב.

ההגרלה היום חשובה לישראלים, הרוצים כמובן שעמוס מנסדורף ישחק עם מספר 2 של איטליה, פרנצסקו קאנצלוטי. נצחון יחדיר בטחון לטניסאי ישראל.

שני משחקי היחיד ייערכו ביום שישי: בשבת יתקיים משחק הזוגות וביום ראשון שני משחקי היחידים הנוספים.

סוכנות איי.פי. מסרה אמש מפאלרמו כי פאולו קאנה ופרנצסקו קאנצלוטי ייצגו את איטליה במשחקי היחידים — כך אמר אדריאנו פאנאטה, הקפטן הלא־משחק של נבחרת איטליה.

פאנאטה אמר שהצעיר דייגו מארגיסו, אלוף וימבלדון לנוער ב־1987 ואחת התקוות של הטניס האיטלקי, ישחק עם קאנה בזוגות.

המשטרה האיטלקית הציבה שמירה הדוקה על השחקנים הישראלים. מפלגה שמאלנית, „מפלגת הדמוקרטיה הפרולטרית", הודיעה שתפגין מחר, עם פתיחת המשחקים, נגד ישראל על האלימות בשטחים.

פאנאטה, כוכב העבר של הטניס האיטלקי, שהוא פופולארי מאוד בארצו, הדגיש: „יש לנו סיכויים עדיפים לנצח ולעלות לסיבוב הבא מאחר שהמשחקים ייערכו על מגרשי חימר. אין ספק, יהיה משחק קשה שתוצאתו תלוייה לא מעט בתוצאות שישיג קאנה במשחקי היחידים".

כתב „רויטר" בפאלרמו מוסיף כי הישראלים נוסעים ממקום למקום במכוניות משוריינות, שאינן חדירות לכדורים ובליווי משטרתי. שלטונות פאלרמו, שהיא מרכז המאפיה הסיציליאנית החליטו להגביר את אמצעי הבטחון סביב נבחרת ישראל. הישראלים נמצאים במלון במרחק של 10 ק"מ מאיצטדיון הטניס. המשטרה הציבה שמירה במלון ושוטרים חמושים מסיירים בכל מגרשי הטניס בשעות האימונים.

● כדורסל

שרף ימשיך באליצור נתניה

מאת דוד בכר

צבי שרף ימשיך לאמן את אליצור נתניה, לפחות עד לתום העונה הנוכחית. אתמול התכנסה הנהלת אליצור נתניה לאור הפירסומים בעתונות כי חלק מחבריה רוצים בהפסקת עבודתו של המאמן שרף.

שרף ערך אמש אימון רגיל לשחקני הקבוצה וסירב להגיב על הפירסומים.

נצחון ללייקרס על שיקאגו

אלופת האן.בי.איי., לוס־אנג'לס לייקרס, ניצחה בליגה את שיקאגו בולס — 101:110.

תוצאות נוספות: ניו־יורק ניקס — וואשינגטון בולטס 106:110; סאן אנטוניו — ניו־ג'רסי נטס 106:118; יוסטון רוקטס — פיניקס סאנס 99:109; דטרויט פיסטונס — מילווקי באקס 97:99; פורטלנד — אטלנטה 118:121.

שחקני הנבחרת לא ישחקו בגביע־הטוטו

כל שחקני הנבחרת הלאומית בכדורגל לא יטלו חלק מחר ומחרתיים במשחקי גביע־הטוטו — כך החליטה אתמול מזכירות ההתאחדות לכדורגל, בשיתוף עם המאמן מיליינקו מיחייץ'. המטרה היא לאפשר לשחקני הנבחרת מנוחה ואפשרות של אימונים מוגברים במהלך השבוע הקרוב במסגרת הנבחרת הלאומית.

יעקב אראל, מנכ"ל ההתאחדות לכדורגל, עומד לצאת הבוקר לבלגיה, שם ייפגש עם ראשי מועדוני מכלן וכריז', קבוצותיהם של אלי אוחנה ורוני רוזנטל, וכן עם ראשי התאחדות הכדורסל של בלגיה, כדי להבטיח את השתתפותם של השניים בנבחרת ישראל במשחקים הקדם־אולימפיים בחודש הבא באוקיאניה.

אראל מתכוון להציג את החוזים של השניים, בהם מצויין במפורש כי על ההתאחדות הבלגית לדאוג לשחרורם למשחקים הקדם־אולימפיים.

אוחנה כועס על הקהל: „גועל־נפש ובזיון" ואומר:

„יש להיעזר בכל השחקנים הנמצאים בחו"ל"

מיחייץ': „בעיית השוער לא מצאה פתרונה"; יצרף כנראה את גינצבורג או חביב ★ המאמן הרומני: „ישראל שיחקה דפנסיבי מדי"

דעות
יוסף גלזר

„צריך לעשות שינויים בנבחרת ומהר. בשביל זה יש מאמן. הברית להיעזר בכל השחקנים שנמצאים בחו"ל (רמז שפיזנטי יכול לפתור את הבעייה באגף השמאלי — י.ג.)" • כך אמר אמש, אחרי משחק התבוסה לרומניה, החלוץ אלי אוחנה.

על קריאות ה„אולה" של הצופים על ה„משולשים" של הרומנים אמר אוחנה: „זו בושה וחרפה לקהל הישראלי. גועל נפש. בזיון. לא מגיע לנבחרת ישראל יחס כזה מהצופים שלנו".

על יכולתו אמר: „פעם אני טוב ופעם אני לא טוב. הפעם כל הנבחרת היתה גרועה."

המאמן מיליינקו מיחייץ': „יש בעיה רצינית עם השוער. לא מצאתי לה פתרון. כולם רואים את הבעיה, ואני מקווה שעד למשחק הבא תיפתר". כנראה שיצרף לנבחרת את אריה חביב או את בוני גינצבורג.

מיחייץ' הוסיף: „זה היה המשחק הגרוע ביותר של נבחרת ישראל מאז שהתחלתי לאמנה. השחקנים מתקשים לתת שני „פאסים" כמו שצריך. לא התאכזבתי מרוזנטל ואוחנה. שילובם אמנם לא הוכיח את עצמו מאחר שכל הנבחרת לא תיפקדה".

רוני רוזנטל: „אסור לשפוט את הנבחרת לפי המשחק הזה. אנחנו עדיין בתקופת נסיון והפעם לא שיחקנו טוב, החל מהשוער וכלה באחרון החלוצים. מי שחשב שאוחנה ואני נציל את הנבחרת צריך להבין שבכדורגל אין מושיעים. הבעיה הגדולה שלנו שאנחנו מנסים להיכנס דרך האמצע, ונתקלים בהגנה הצפופה של היריב, במקום לפרוץ מהאגפים, כפי שעשתה רומניה. אנחנו לא ברזיל שיכולים לחדור במסירות קצרות מהמרכז".

אמריך יאנה, מאמן נבחרת רומניה: „הוכחנו שברומניה יש עוד שחקנים טובים, לבד מאלה של סטיאווה. תפסנו יום טוב ובעיקר התעלו השחקנים הצעירים. הנצחון משקף. כבשנו שני שערים ויכולנו לכבוש יותר. במשחק הקודם בבראשוב, שניצחנו 2:3, ישראל היתה טובה יותר. ישראל שיחקה דפנסיבי מדי. רוזנטל, בראיילובסקי ואוחנה שיחקו מדי מאחור. מצאו חן בעיני אוחנה ובראיילובסקי".

מאבק על הכדור במשחק אמש (תצלום: אריה קנטר)

רמון — כוכב נצחון הכנסת על גל"צ 23:24

מאת יצחק ויסהוף

צוידי־הכשרונות של הכדורסל הישראלי עטו מגיד בתום הנצחון הסנסציוני של חברי הכנסת על נבחרת גל"צ, לעברו של כוכב המשחק, חיים רמון. „יכולת וירטואוזית" של רמון, שקלע 15 מ־24 הנקודות, הצעידה את כוכבי הפרלמנט הישראלי לנצחון — 23:24, על נבחרת התחנה הצבאית, במשחק החגיגי לציון יום ההולדת ה־39 של הכנסת.

מי שחשב כי יתנהל משחק היתולי היה צריך לבוא לאולם האוניברסיטה בת"א, שהיה גדוש בצופים נלהבים, שחזו במשחק לחימה ללא פשרות. זינוקי־התאבדות, חטיפות כדורים, ואפילו סל של 3 נקודות מידיו של דוד מגן הדהימו את אנשי גל"צ, בשורותיהם הופיעו כדורסלן ענק, ערן סלע (2.03), לשעבר שחקן מכבי פ"ת, והטכנאית ענת ברנס (קלעה סל נאה).

במחצית הוליכו אנשי גל"צ 10:13. כל 10 הנקודות של הח"כים היו של רמון. במחצית השנייה נשברו שחקני התחנה הצבאית ושיתוף־פעולה בין רמון למגן הוליד נצחון מרשים.

גם העידוד המאסיבי של ארז טל, חברוו, לטובת חבריו החיילים, לא עזר. במהלך המשחק שולבו ג'ינגלים, שעוררו גלי־צחוק בין 1700 הצופים.

שפטו הבין־לאומיים דוד דגן וראובן וירובניק.

קלעו לכנסת: רמון 15; מגן 5; צוקר 2 ורן כהן 2. לגל"צ: רוזנשטיין 8; דן שילון 4; ערן סלע 2; יותם יקיר 2; מני [illegible] 2; איתן גרין 2 וענת ברנס 2.

בהפסקת המשחק נערכו תחרות קליעת סלי 3 נקודות, ובה זכה עדי גורדון לפני גל [illegible] ומרק סמפסון. גורדון קלע 8 מ־9. עוד השתתפו: מיקי ברקוביץ, חיים זלוטיקמן, אורי גורן ושמואל זוסמן.

בתחרות ההטבעות זכה הארולד קולינג ממכבי ת"א, לפני חרמן וובסטר [illegible].

כל ההכנסות היו קודש ללב"י.

חיים רמון

אשש הורחק ל־6 משחקים בפועל בגלל „תקרית האשכים"

● כדורגל

אודי אשש, בלם בית"ר ירושלים, הורחק אמש משישה משחקי ליגה בפועל, לאחר שהורשע בהתנהגות בלתי־ספורטיבית במשחק קבוצתו עם מכבי נתניה.

כזכור, הועמד אשש לדין בעקבות סרט הטלוויזיה שהוקרן במבט־ספורט, ובו נראה תופס באשכיו של רוני לוי.

בית־הדין המשמעתי המחוזי [illegible] ענשו של אשש בגלל חומרת העבירה.

אשש טען בבית־הדין המשמעתי כי הוא מצטער על המקרה [illegible] בהומור. מנגד אמר הכדורגלן רוני לוי ממכבי נתניה כי נפגע מאוד מהתנהגותו של אשש.

דרור חסיד מהנהלת מכבי נתניה הדגיש כי קבוצתו התלוננה על האירוע לאחר שהסתבר לה כי שחקנה רוני לוי אכן נפגע מהתנהגותו של אשש.

אברהם לוי, מנהל בית"ר ירושלים, שהגן על הכדורגלן אשש הבהיר כי זה כבר ספג עונש במסגרת הקבוצה, ולכן מבקש להקל בעונשו.

★ נבחרת הכדורגל של [illegible] ניצחה בצרפת את קבוצת [illegible] מהליגה הראשונה — 1:2. [illegible] מהליגה הראשונה בצרפת [illegible] את נבחרת פקינג [illegible] — [illegible] מארסיי סיימה בתיקו 1:1 עם [illegible] פראג.

רמת־אביב בתנופה: נצחון שישי רצוף, הפעם על בת־ים

מטה אשר לא נעצרה גם מול קרית־אתא

מאת יעקב צלאל

אם הליגה בכדורעף היתה ליגה בריאה היה נצחונה של הפועל מטה אשר על הפועל קרית־אתא יוצר מצב של הפועל מטה אשר — ועוד 11 קבוצות. אלא שנצחונה של מטה אשר קבע את העובדה שיש הפועל מטה אשר — ועוד חמש קבוצות. האחרונה שבהן היא הפועל רמת־אביב, שתסיים את הליגה הרגילה במקום השישי.

מטה אשר גברה על הפועל קרית־אתא 0:3, אך לא בקלות. שתי המערכות האחרונות (על 12 ו־13), מוכיחות זאת. דווקא המערכה הראשונה היתה הקלה כשמטה אשר מטטה את קרית־אתא באמצעות מכות־פתיחה טובות של אורי חבר ויותאי בורנשטיין. דורון שרמי נהנה מאספקת כדורים מדוייקת, ויכול היה לנווט את ההתקפה בדיוק ותיחכום מירבי. לאחר שמטה אשר הובילה כבר 3:13 צימצמו הקרייתים ונוצחו — 9:15.

במערכות הבאות התאזן המאבק, שנערך לעיני 700 צופים קופאים בנעמן. ירון טרייבנר הגיש היטב אם־כי לא יכול היה לסכן את מטה אשר במכות־העברה בגלל אספקת כדורים לא מדוייקת מספיק. עופר שפאק היה הבולט בקרית־אתא בעוד שובל שלכת הצטיין לפרקים. במטה אשר נתנו את הטון אמיר נגפיר ואורי חבר, בעוד שאורן שר החל לחזור לכושרו הטוב שלפני המחלה.

מטה אשר חייבת להיזהר עתה מתלכודות ומההפתעות שמכין להם מאמן קרית־אתא, אורי שפירא.

הצלחת שחקני הבית

באגודת הפועל תל־אביב יכולים השנה להיות שבעי־רצון גם מקבוצת הכדורעף. שש נצחונותיה הרצופים של רמת־אביב, עם הפרש מערכות של 2:18 משקף את התקדמותה של הקבוצה בהדרכתו של גילי לוסטיג.

שלשום גברה רמת־אביב 1:3 על הפועל בת־ים במשחק הביתי הטוב ביותר שלה העונה. אמנם נצחונה החשוב ביותר הושג שלושה ימים לפני־כן בשריד, כשגברה על הפועל שריד — 0:3 והבטיחה את מקומה השישי.

ההבדל הגדול בין רמת־אביב של ראשית העונה לזו של הימים האחרונים נעוץ בשחקני הבית. יוסי ליפשיץ, רונן צירין ושלמה צפריר למדו במקצת את סודות המשחק הקבוצתי ושיפרו את יכולתם האישית. ליפשיץ מנחר מצויין ומנחית מעל לחסימות, לפחות זו של בת־ים, והוא גם אחד ממקבלי ה„סרבים" של הקבוצה, אם־כי לא ביציבות הדרושה. החסימה, משחק ההגנה ו„סרבים" הם החלקים הפחות טובים שלו. רונן צירין, בריא־הגוף, מנחית בעיקר מהאמצע אם־כי רק בכדורים פשוטים יחסית. גדי הלפרין (34) היה מחליף טוב ברגע ששלמה צפריר לא תיפקד כראוי.

אליעזר כגן שיחק היטב ולשם זה אני מניח לקחו אותו לרמת־אביב. הוא השחקן היחיד בקבוצה ש„הסרבים" שלו מקשים על היריב וכשרמת־אביב חוסמת לרוב זה בעמדות שלו למעלה. כגן גם מקבל את מרבית מכות־הפתיחה.

משחק ההגנה של רמת־אביב קופא לעתיד יותר מדי.

אוהב להנחית

בניגוד לעלייה הקבועה של רמת־אביב הפועל בת־ים הינה קבוצה מתנדנדת. הבעייה העיקרית היא יחסי השחקנים והתנהגותם במגרש. כל אלה מונעים את היכולת לפתח משחק קבוצתי ברמה סבירה. בת־ים עלתה לשחק עם חמישה שחקנים בריאים ורפי רולניק הפצוע. סדק בידו נחבש באופן שלא יכול היה לכופף את המרפק, וכמובן שלא יכול היה להנחית. בכל זאת החזיקו המאמן דוד כפרי עד לקראת סיום המערכה האחרונה. כתוצאה מכך הפך צחי אלבז למנחית הראשי בבת־ים. התפקיד גדול עליו. אלבז אוהב להנחית מכל מקום. עדיין לא ראיתי שחקן המבקש להנחית כל כדור, גם כשהוא נמצא בקו שני, וטרם ראיתי מגיש כיעקב הרשקו, המגיש כל־כך הרבה כדורים לקו השני. חלק ניכר מכדורים אלה נעצר בקירות של אוסישקין... אם היה נערך סיכום סטטיסטי נדמה לי שאחוז ההצלחה של הנחתותיו של אלבז לא היה גבוה מ־50.

דווקא החלפתו של אלבז לקראת סיומה של המערכה השלישית, כשהיה בקו האחורי, איפשרה להרשקו לרכז את התקפת הקבוצה בקו הקידמי בעוד שהמחליף, צחי הרה, הצליח להציל שני כדורים קשים בהגנה. היה זה ה„פוש" שהעניק לבת־ים את המערכה.

הפועל רמת־אביב שלטה במערכה הראשונה לא מעט בזכות סידרת „סרבים" מעולה של כגן בפתיחה, וניצחה 7:15.

המערכה השנייה היתה שקולה בהרבה. בת־ים פתחה טוב כשיעקב הרשקו ניווט את מנחיתיו לתרגילים בלתי־פוסקים שחסימת רמת־אביב לא תפסה אותם. בת־ים עוד הובילה 9:11, בעזרת סרבים־הנחתה טובים של אלבז. את ההצלחות האלה הוא הרס בשתי הנחתות, אחת מהקו האחורי, שאיפשרו לרמת־אביב לנצח — 11:15. בת־ים הובילה לאורך כל המערכה השלישית. חילוף מוצלח של כפרי, כשהכניס את צחי הרה, במקום את צחי אלבז בסוף המערכה, איפשר לבת־ים לשבור את ההתנגדות מצידה השני של הרשת — 9:15.

מי שציפה להמשך ההתאוששות של בת־ים ראה את ההיפך. לאחר פתיחה מהוססת התעשתה רמת־אביב ובסידרת חסימות טובות, והנחתות, גם עם תרגילים, סיימה את המשחק — 2:15.

מצטיין אורי חבר

צרפת – שוויץ 1:2

נבחרת הכדורגל של צרפת ניצחה בטורניר המרובע בטולון, את נבחרת שוויץ — 1:2, משעריהם של פארסי בדקה ה־7 ופאריזון בעבור שתי דקות. את השער לשוויצים הבקיע מוטר בדקה ה־20.

שתי הנבחרות ביקרו בחודש שעבר בארץ. שוויץ ניצחה את ישראל - 0:2 וצרפת סיימה בתיקו 1:1.

מרוקו גברה על אוסטריה — 1:3, לאחר שפיגרה 1:0 במחצית משערו של אוגריס בדקה ה־31. את השערים למרוקו הבקיעו: לאשאבי (54) וגארף, בדקות 60 בבעיטת־11 ו־64. משחק הגמר יהיה מחר במונאקו בין צרפת ומרוקו.

★ במוקדמות אליפות אירופה בכדורסל גברה שוויץ על הונגריה — 84:93. דן שטוק־אלפר קלע 27 נקודות לשוויץ.

„שוקו" נומדר חוזר זמנית לליגה הלאומית

בית"ר ת"א תנצח בימק"א תיקו בנתניה ובכפר־סבא

מאת יצחק ויסהוף

יעקב (שוקו) נומדר, מלך־השערים של הליגה הארצית (17 שערים) וחלוץ מוליכת הטבלה, הפועל ירושלים, שיחק בעבר בקבוצות לאומיות שונות. בשבת ישוב נומדר להתמודד נגד קבוצה לאומית (מכבי ת"א) במשחקי גביע־הטוטו.

קבוצתו של יעקב נומדר, הפועל ירושלים, יחד עם הפועל חיפה, סגניתה בצמרת הארצית, שובצו להופיע יחד עם קבוצות הליגה הלאומית במפעל גביע־הטוטו.

נומדר מנסה לנחש את משחקי המחזור הראשון בגביע הטוטו.

● בית"ר ירושלים — בית"ר ת"א: בית"ר ירושלים עושה בעת האחרונה מאמצים גדולים לשוב לעצמה בליגה. בית"ר ת"א תשקיע מאמצים גדולים במפעל זה, שייתכן שהוא תפור למידותיה.
התחזית: נצחון לבית"ר ת"א.

● שמשון ת"א — מכבי חיפה: תהיה זו מהדורה חוזרת של משחק השבת בין שתי הקבוצות. שמשון, שניצחה בשבת, ייתכן שתנצח שוב וכאותה תוצאה (0:1).
התחזית: נצחון לשמשון ת"א.

● בני־יהודה — הפועל חולון: שוב שידור חוזר מהשבת. גם כאן התוצאה תהיה זהה. שתי הקבוצות שקולות ביכולתן.
התחזית: תיקו.

● מכבי פ"ת — הפועל פ"ת: דרבי, אך הבדלי הרמות בין שתי הקבוצות כל־כך ברורים, כך שאי־אפשר לטעות לגבי התוצאה. הפועל פ"ת בתנופה ותמשיך בה. מכבי פ"ת היא קבוצה ללא חוט־שידרה.
התחזית: נצחון להפועל פ"ת.

● מכבי ת"א — הפועל ירושלים: משחק מעניין ושקול. הוא יוכרע על חודו־של־שער. אנו מקווים לנצח, כמו בכל משחק מאחר שיכולתנו לא פחותה מזו של אף קבוצה לאומית.
התחזית: תיקו.

● מכבי נתניה — הפועל באר־שבע: משחק שווה־כוחות שלא יוכרע. זה שנתניה מוליכה את הטבלה לא משנה עובדה זו.
התחזית: תיקו.

● הפועל לוד — הפועל חיפה: נצחון להפועל לוד העדיפה על הפועל חיפה. נצחון לוד יעלה את מוראל שחקניה המקווים עדיין להינצל מירידה.
התחזית: נצחון להפועל לוד.

● הפועל כפר־סבא — הפועל ת"א: המשחק יהיה שקול רק בגלל ביתיות כפר־סבא. הפועל ת"א היא כיום הקבוצה מספר 1 בארץ, אך העובדה שתשחק מחוץ לביתה תאזן את הכוחות.
התחזית: תיקו.

המאמן הצעיר אברהם גרנט אופטימי:

סיכוי להפועל פ"ת לחזור לימי־הזוהר

מאת יצחק ויסהוף

„בעוד שנה תהיה להפועל פ"ת קבוצה טובה הרבה יותר מאשר כיום. בעונה הבאה נציג כדורגל אטרקטיבי ונהפוך לקבוצת־צמרת לכל דבר למשך שנים רבות. אז נתחיל לקצור את פירות העבודה הקשה שהשקענו בקבוצה בשנים האחרונות" — דברים אלו אומר אברהם גרנט, מאמנה הצעיר (32) של הפועל פ"ת, המדורגת כיום במקום השישי בטבלה.

גרנט אינו מוותר בקלות גם על העונה הנוכחית, והוא, יחד עם שחקניו שואפים קודם כל להתברג בין שמונה הקבוצות הראשונות בליגה, עובדה שתקנה להם את הזכות לשחק בפליי־אוף העליון. „אנו לא מוותרים כל־כך מהר על העונה הנוכחית. יש בקבוצה שיפור מתמיד. בשלושת המשחקים האחרונים כבשנו 9 שערים בשני משחקים (נגד בית"ר ירושלים סיימה הפועל פ"ת בתיקו 0:0). המגמה שלנו היא התקפית. הרצון להחזיר את הקהל למגרשים גדול. רק גולים ישיבו את הצופים. התברר, וזה לא סוד, שהקהל מפונק. הוא רוצה „אקשן" וכשזה ישנו לרוב במשחקים המסתיימים 2:5 או 0:4, מיפגשים בהם ניצחה הפועל פ"ת את שמשון והפועל לוד. אם מגיעים אלפים למשחק המסתיים ב־0:0, ברור שבשבוע לאחר־מכן יעשו אותם אנשים חשבון אם ללכת שוב לכדורגל. אך כאשר צופים רואים שבעה שערים ההתלבטות שלהם בשבת שלאחר־מכן קלה. הם יבואו. התיאוריה שלי אומרת שאם הקבוצה שלך כובשת יותר מאשר סופגת, תרמת לענף הכדורגל" — אומר אברהם גרנט.

להיט חדש

מעסים המאמנים שבקבוצותיהם שחקנים מוכשרים כניר לוין, רונן רבינזון, יוסי שושני, ניר אלון ואחרים. הלהיט התורן של הכדורגל הישראלי כיום הוא ניר לוין, עליו אומר גרנט: „ניר הוא אחד הטובים בארץ. זהו חלוץ היודע לכבוש שערים, בשתי רגליו וכראשו. חלוץ נייד שהגדולה שלו היא לא רק בהבקעת שערים. ניר „מבשל" גם שערים לאחרים. חלוץ בעל שיעור־קומה".

מאמן הפועל פ"ת, זו השנה השנייה ברציפות, סבור שקבוצתו היתה יכולה להיות כיום מדורגת במקום גבוה יותר מאשר המקום השישי: „יש פער בין רמת המשחק שלנו לבין מספר הנקודות שצברנו (31). חסרות לנו כיום נקודות. שיחקנו במשחקים לא מעטים היטב אך לא זכינו בנקודות. הפועל פ"ת מסוגלת לשחק טוב, אך לא לנצח, וזה חבל. אנו מגלים עדיפות על פני יריבותינו, אולם מפסידים נקודות. ברגע שנזכה גם בנקודות אלה נוכל לומר כי אנו קבוצה טובה".

גרנט סבור כי רמת הליגה העונה עדיפה על זו בשנה שעברה. „יש עליה מתמדת ברמה. הכדורגל שלנו התקדם מבחינת הכושר הגופני של השחקנים, היחס למשחק, והייתי אומר כי גם המוטיבציה עלתה. הטכניקה השתפרה ויש תקווה לעתיד ורוד".

לא להשוות עם אירופה

„הבעייה שלנו — מוסיף גרנט — שכל הזמן מנסים להשוות אותנו עם אירופה. שם יש עדיפות והיא ברורה, אבל יתכן שבסופו של דבר נלמד את הדברים החיוביים ונישם אותם אצלנו".

גרנט לא שש לדבר על קבוצות אחרות מהסיבה הפשוטה כי אינו מתמצא מה שקורה מעבר לכביש. על מכבי ת"א, אותה מנהל גיורא שפיגל, מי שהחל בבניית התשתית של הפועל פ"ת, יכול גרנט רק לציין כי „הפצועים הרבים גורמים לקבוצה להימצא היכן שהיא כיום. לגבי היתר אין לי מספיק מידע מה קורה בפנים. אני יכול לספר רק על הפועל פ"ת שהיא קבוצה מתקדמת, שעדיין לא הבטיחה לעצמה מקום בין השמונה. כשנגיע לפליי־אוף נשאף לכמה שיותר".

מאמן גרנט

זלינגר עשוי לסייע לפיב"א באפריקה

שופט הכדורסל הבין־לאומי, ברוך זלינגר, שוקל הצעה שקיבל מחברה פרטית לצאת למשך שנתיים לניגריה.

אתמול אמר זלינגר כי יקבל את ההצעה בתנאי שמשפחתו תצטרף אליו ליבשת השחורה.

השופט הבין־לאומי לא שלל את האפשרות כי ינוצל ע"י התאחדות הכדורסל בניגריה לסייע לה. כמו־כן אמר כי ישמח לפעול בכל מסגרת של פיב"א, כולל קורסים ושיפוט במשחקי אליפות היבשת.

ביה"ד המליץ למסור לבוררות את סכסוך הדרבי

מאת יצחק ויסהוף

ביה"ד העליון של איגוד הכדורסל, בראשות שופט בית־המשפט המחוזי שאול אלוני, ועורכי־הדין עובדיה רויאל ומיכה ויתקין החליט אתמול שלא לדון בתביעתה של קבוצת מכבי ת"א נגד הפועל ת"א, בעניין חלוקת הכספים ממכירת הכרטיסים בדרבי בשמינית־גמר גביע־המדינה בכדורסל, שהיה בין שתי הקבוצות.

ביה"ד החליט כי כל עוד מכבי ת"א לא מיצתה את הדין אצל הגורמים המוסמכים באיגוד הכדורסל וכל עוד גורמים אלו לא התבקשו ע"י התובעת לנהוג בהתאם לתקנון והפנייה לא נדחתה על ידם, נראה כי אין לביה"ד העליון לפסוק בתביעה זו.

ביה"ד המליץ להעביר את הנושא לבוררות למזכ"ל איגוד הכדורסל, אברהם זייף, והוא שאמור לפעול לפי תקנון משחקי הגביע והליגה ולפסוק בתביעת מכבי ת"א.

ברגר הודחה בסיבוב השני

הטניסאית הישראלית, אילנה ברגר, בת ה־20, נוצחה בסיבוב השני בטורניר וולינגטון, בירת ניו־זילנד, על־ידי אחת הטניסאיות המצטיינות של אוסטרליה, אן מינטר — 6:7, 6:1, 6:2.

ברגר, שניצחה בסיבוב הראשון את האוסטרלית קים סטאונטון 2:6, 6:4, 3:6, היוותה אגוז־קשה לאן מינטר, המדורגת בסביבות ה־30 בעולם, ובחודש שעבר הפתיעה באליפות אוסטרליה במלבורן, כשגברה על האמריקנית פאם שרייוור.

אן מינטר הצליחה להעפיל עד לשלב רבע־הגמר באליפות אוסטרליה במלבורן.

אחותה הצעירה, אליזבט, המדורגת מעליה בדירוג, העפילה גם היא לסיבוב השלישי, כשניצחה את הבריטית שרה לוסמור — 3:6, 3:6.

סכום הפרסים בטורניר זה הוא 50 אלף דולאר.

השוער הוותיק ישראל פלטה לקראת אליפות העולם:

אנו חייבים לרכוש בפורטוגל הכרטיס לדרג ב'

מאת יוסף חכם

נבחרת ישראל בכדוריד תמריא מחר למשחקי אליפות העולם, דרגה ג', שיחלו בשבת בפורטוגל. נבחרתנו תשחק בבית אחד במסגרתו עם לוכסמבורג, פורטוגל ואיטליה.

ישראל פלטה, בן ה־29, שוער הפועל פ"ת, שזו לו האליפות הרביעית, שבה הוא משתתף, מדגיש שהכנות הנבחרת שנמשכו במשך כשנתיים, בהדרכתו של המאמן הלאומי איגור ביאליק, היו יסודיות. איגוד הכדוריד עשה הכל כדי לאפשר לכדורידנים להתכונן כהלכה.

לדעתו של פלטה האימונים בחודשים האחרונים שהיו יום־יום, ושני הטורנירים הבין־לאומיים בנורבגיה ובלוכסמבורג, העניקו לשחקנים הצעירים נסיון.

החזרתם של הוותיקים בני גוז (הפועל רמת־גן) חיים צרפתי ויוסי אוסלנדר (מכבי ראשל"צ) הוסיף מאחר שנסיונם של אותם ותיקים יכול להקנות בטחון לצעירים.

— האם הנסיעות הרבות לחו"ל לא פגעו בשחקנים?

● פלטה: שלילי. היינו חייבים לנסוע לטורנירים בחו"ל. בארץ אין עם מי לשחק, והמשחקים הבין־לאומיים היוו מודל של משחקי אליפות העולם.

— מה צפוי לנו באליפות?

● פלטה: כאשר הוחלט שיעלו רק שתי נבחרות למשחקי אליפות העולם, דרגה ב', שיתקיימו בשנה הבאה בצרפת, היה ברור לנו שנצטרך להשקיע מאמץ רב.

הנבחרת החלשה בבית המוקדם שלנו היא, לדעת פלטה, נבחרתה של לוכסמבורג, ואילו נבחרות פורטוגל ואיטליה הם שוות־כוח לנבחרת ישראל. „אנו חייבים לתפוס את המקום הראשון בבית שלנו, כדי שנוכל לשחק בחצי־הגמר עם הנבחרת שתדורג במקום השני בבית ב'".

— כשוער ותיק בנבחרת, בעל 88 משחקים בין־לאומיים, האם לא קשה לך להתמודד על החולצה הלאומית עם ראשאליץ, גם לו אותו מספר הופעות בין־ארציות?

● פלטה: להיפך, אני וסאמט נמצאים ביחסים טובים מאוד. בכל נסיעה אנו מתגוררים באותו חדר. כל אחד מעודד את חברו כדי שיצליח.

פלטה מדגיש שאם הנבחרת לא תעפיל, חלילה, למשחקי דרגה ב', זה יהיה כשלון לענף אך מה שבטוח ש„אנו השחקנים, יחד עם המאמן נעשה הכל כדי לייצג את ישראל בכבוד והצלחה".

משחקי בית א'

6.2.88: איטליה — לוכסמבורג.
7.2.88: ישראל — לוכסמבורג.
8.2.88: ישראל — פורטוגל.
10.2.88: פורטוגל — איטליה.
11.2.88: איטליה — ישראל. פורטוגל — לוכסמבורג.

בבית ב' ישחקו נבחרות הולנד, תורכיה, בלגיה, אנגליה ואוסטריה.

שוער ישראל פלטה

רופאים ומדענים בחיפה: הקמת תחנת־כוח חדשה תהפוך החיים לבלתי נסבלים

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

קבוצת פרופסורים, רופאים ואנשי מדע ואקדמיה פירסמה אתמול גילוי דעת נגד הקמת תחנת כוח חדשה בחיפה. בין החתומים על גילוי הדעת, פרופסור אשר מנדלבאום ראש הפקולטה לכימיה בטכניון, מנהל מחלקה ניתוחי לב בבית החולים כרמל, ד"ר גדעון מרין, וכ־20 אנשי מדע ורפואה מהמוסדות להשכלה גבוהה ומבתי החולים בחיפה.

אנשי המדע קובעים, כי זיהום האוויר בחיפה כבר עבר את הרמה של מטרד, והגיע לרמה של מפגע. הקמתה של תחנת כוח נוספת, מוסיפה, לדבריהם, יותר חומרים רעילים באוויר, יותר חולים במחלות של דרכי הנשימה, ואיכות חיים בלתי נסבלת. לגילוי הדעת מצורף

תקציר ממחקרים הקובעים, כי תחנת הכח החדשה בעוצמה של 1100 מגאוואט תפלוט כשבעה טונות של תחמוצת הגופריה. בגלל התנאים הטופוגרפיים באזור חיפה תרד יעילות הפיזור של הארובה הגבוהה, שתתנשא לגובה 250 מטרים.

אנשי המדע גורסים עוד, כי יש לקחת בחשבון את התוכניות להתרחבותה של התעשיה הפטרוכימית, ואשר גם היא תתרום את חלקה לזיהום האוויר.

עו"ד יואב צח, תושב הקריות, פנה לרה"מ, לשרת הבריאות לשר האנרגיה ולכל ראשי הרשויות בחיפה והקריות, בדרישה לפעול ללא דיחוי להטלת הגבלות ופיקוח על המפעלים באיזור חיפה. לדבריו, באחרונה התרחשו תאונות שהיה בהן כדי לסכן אוכלוסיה גדולה באיזור חיפה והקריות, וכהן הפיצוץ בחוות המיכלים לפני מספר ימים.

בהתישבות מודאגים; השירות בשטחים הופך חלק מהצעירים ל"קרנפים"

טירוני הנח"ל שנלקחו מבסיס הטירונים, שלושה שבועות לאחר הגיוס, לתגבור כוחות צה"ל בגדה, התכנסו השבוע במרכז הארץ במסגרת "יום גרעינים" של הנח"ל, ושוחחו בעניני השטחים. הטירונים סיפרו, כי לא קיבלו כל שיחות רקע לקראת השירות בשטחים, וכי הקצינים עצמם מבולבלים מההוראות הסותרות.

אחרים מהמשתתפים באותה פגישה אמרו, כי הרגישו מבוזים בעת שירותם בשטחים: התושבים המקומיים יורקים עליהם ומקללים אותם "אנחנו יכולנו לירות רק כדורי גומי וגז או לחילופין לירות כדי להרוג. המצב לא נעים".

נח"לאים אחרים אמרו: "ישראל צריכה להיות חזקה ומדינות ערב הן שצריכות לפחד, לא יתכן שאנחנו נפחד מתושבי השטחים. אולי עדיף שישראל תישאר מדינה כובשת לעולם".

פקודות סותרות

בתנועות המיישבות המשגרות את בני הגרעינים לשירות בנח"ל מודאגים מהסחף בתפיסות הפוליטיות של בני הנוער בצבא. לדברי גורמים בהתישבות "גם חיילים שהינם בעד הידברות עם הפלשתינאים, חוזרים מהשירות בשטחים כשהם טוענים שנוכחו לדעת שאין עם מי לדבר".

טירוני הנח"ל שנדרשו גם להוראות במסגרת מדיניות "היד המרביצה" בגדה, הרגישו את הבילבול הרב, והבעיה במפגש שבין הערכים שעליהם חונכו מול המציאות הקשה.

היטיב לתאר זאת אחד הנח"לאים שאמר: "שר הבטחון נתן לנו פקודה לשבור ידיים ורגליים, אלוף הפיקוד עמרם מצנע הוציא איגרת המנחה מאוד לחיילים הקוראת לאיפוק וריסון, מפקד העוצבה בשטחים הורה לשבור ידיים ורגליים, המג"ד שלנו נתן הרצאות טובות על הצורך שלא להגרר, משום שמדובר במאבק של אנשים באנשים. ואילו המ"פ אמר מה שאמר, אז למי נשמע ומה נעשה" שאל אותו נח"לאי.

מקהלת שחורים מדרא"פ — "התקווה הטובה" תופיע ב"ווקליזה"

ממשלת דרום אפריקה התירה למקהלת שחורים להשתתף ב"ווקליזה" שתיערך בחול המועד פסח בעכו ואשר בה ישתתפו עשרות מקהלות מהארץ ומחו"ל.

כתב עת"ים מוסר, כי הוועדה המארגנת קיבלה אתמול הודעה משגרירות דרום אפריקה בישראל, על מתן אישור יציאה ללהקה לישראל.

הלהקה בת 45 זמרים וזמרות, נושאת את השם "התקווה הטובה" והיא תבוא מהעיר קייפטאון. המנצח במקהלה זו הוא שחור והם מלווים את שירתם בריקודים פולחניים.

ב"ווקליזה", שתתקיים זו הפעם השנייה בעכו, יטלו חלק 10 מקהלות מחו"ל ועשרות מקהלות מארץ. בין החוגים אשר גם להשתתף בה הזמר הפולני ליאונרד מרוז.

תקציב הווקליזה — רבע מיליון שקל, ובמהלכה יתקיימו 60 קונצרטים בארבעה ימים, כשגולת הכותרת תהיה סיום האירוע שיצויין בהופעה של אלף זמרים שישירו בחאן אל עומדאן יצירות מספר תהילים ושיר השירים.

(עתיים)

מזג אוויר

הטמפרטורות: ירושלים 10/4, רמת־הגולן 13/4, צפת 10/4, חיפה 18/9, טבריה 19/7, נצרת 14/7, עפולה 18/8, השומרון 14/6, ת"א 18/9, נמל תעופה לוד 17/8, יריחו 19/10, עזה 18/10, באר־שבע 17/6, אילת 22/11.

(עתיים)

ג'ון או איוואן

התביעה סיכמה טיעוניה

"להרשיע את דמיאניוק באחד ממעשי הרצח הגדולים ביותר נגד העם היהודי"

מאת יעקב שליש, כתב עת"ים

מדינת ישראל מבקשת להרשיע את הנאשם איוואן דמיאניוק בהשתתפות פעילה באחד ממעשי הרצח הגדולים והחמורים ביותר נגד העם היהודי — קרא פרקליט המדינה עו"ד יונה בלטמן, בסכמו אתמול את טיעוני התביעה במשפטו של ג'ון איוואן דמיאניוק בבנייני האומה בירושלים.

דברי הסיכום הוקראו בסיום 7 ימים רצופים של סיכומי התביעה, שהובאו מפי עו"ד מיכאל שקד ופרקליט המדינה בלטמן.

"אנו טוענים" — אמר בלטמן — "כי הוכחנו את כל האלמנטים הדרושים מבחינת החוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם, כוונה מצד הנאשם להשמיד את העם היהודי השמדה גמורה או חלקית. הוכחו מעשיו של איש זה, מעשים איומים שנמשכו מספר חודשים וכללו פעילות אכזרית ללא ליאות, לרבות הפעלת מנוע הגאז מתאי הגאזים וכן יוזמות אישיות שלו — לרחיצת אנשים לתוך תאי ההשמדה, והתעללות אכזרית בבודדים ועוד".

התובע ציין, כי על מנת לראות את התמונה כולה, מן הראוי למקרה בכמה דברים יסודיים: התביעה הביאה 8 עדויות של ניצולי השואה, מתוכם 3 הודעות של ניצולים שנפטרו כבר התקבלו כראיות על פי חוק עשיית דין בנאצים, כשכל אחד מהם בנפרד זיהה את הנאשם כמי שהיה שם בטרבלינקה. וראייה מכרעת נוספת שהובאה — מיסמך טרווניקי, המוכיח שחור על גבי לבן את שירותו של הנאשם כ"וכמן" שנשלח מבסיס האם הזה. מטעם הס.ס. והשלטונות הגרמניים למחנות ההשמדה באיזור. אם נשאלת השאלה "האם מסוגלים אותם ניצולים לזהות את האיש אחרי 40 שנה ויותר — הרי מצטרף אותו מיסמך ת/149 ומפליל אותו ללא ספק. וכל אלו, צריכים להביא למסקנה חד משמעית — שהנאשם היה שם.

אשר לטענת ההגנה, כי מסמך זה אינו אלא מעשה זיוף של הק.ג.ב. — טענה זו הופרכה כליל, לטענת פרקליט המדינה, אשר הוסיף, כי להפרכה זו חשיבות גדולה אף יותר מהפרכת האליבי שהשמיע הנאשם.

התובע פרקליט המדינה עו"ד יונה בלטמן התייחס באריכות לעדותו של עד ההגנה ניקולאי טולסטוי, אשר השמיע גירסתו לגבי הריפטריאציה — החזרת אזרחים רוסיים לברית המועצות אחרי המלחמה — בנסיון לערער לחלוטין את אמינותו של עד זה.

העד טולסטוי הוזמן להעיד במיוחד בנושא זה, ואילו התובע בלטמן טען, כי מומחיותו של איש זה מוטלת בספק רב. מתברר, אמר התובע, כי טולסטוי הוא סופר שכותב יוצא מן הכלל, ספריו מרשימים מאד וגם כושר הדיבור שלו, אולם אין לכל זה ולעדותו במשפט ולא כלום.

כן ציין בלטמן, כי טולסטוי הסתמך ב"מחקריו", בין היתר על ספר שנכתב על ידי אדם מסוים, לפיו מלחמת העולם השניה פרצה באשמתה של לא אחרת מאשר פולניה... האם הוא יכול להקרא עד "מומחה", ולא רק במשפט בישראל אלא אף גם בקמצ'אטקה או בכל מקום אחר בעולם — התריס התובע, בהשוותו את גירסותיו של טולסטוי לאותם "מומחים" אשר טענו כאילו השואה לא היתה כלל ועוד גירסאות דומות.

עו"ד בלטמן ציין, כי במשפט זה הופיעו מומחים שונים, בנושאי הנייר, הדיו, הדבק וכדומה, בעיקר לגבי מסמך טרווניקי, וכל עד בזה התייחס לתחום מומחיותו בלבד, וכאשר נשאל בנושאים אחרים — הוא הבהיר כי אין זה תחום שלו. זהו הדין לגבי ההיסטוריונים שהופיעו במשפט, אשר דיברו בתחום התמחותם, אך לא יעלה על הדעת שיעידו בשטחים שאינם מוכרים להם.

מדינת ישראל טרחה בשעתו לתפוש ולהביא לכאן את הפושע הנאצי אייכמן, ומיצתה עמו את הדין. מאוחר יותר, נענתה המדינה לפניית שלטונות ארה"ב להסגרתו של איוואן דמיאניוק, כדי להביאו לדין בפני בית משפט בישראל.

"עתה לאחר שחר הראיות להרשעתו גבה הולך, הנאשם לא יוכל יותר לחיות חיים שלווים ושקטים בארה"ב, לאחר שהצליח להימלט בעבר מגורלו, שכן, מאחורי איש זה מסתתרת דמותו האימתנית של איוואן האיום.

"לכן, אנו מבקשים להרשיע את הנאשם באישומים שיוחסו לו בכתב האישום" — סיים התובע.

סיכומי ההגנה יישמעו בשבוע הבא.

הטור השבועי

מדיוני מזכירות הסתדרות הגימלאים האחרונה

לאור הכרזות; הדיונים והפרסומים בדבר מצבן האקטוארי הקשה של קרנות הפנסיה, תבוטת דנה במזכירות הסתדרות הגימלאים בשבוע שעבר בנושא זה:

פתחו את הדיון הח' דב פלג, יו"ר האגף לבטחון סוציאלי והח' עמוס ערן, מנכ"ל "מבטחים". שני המרצים היו מאוחדים בדעה כי בטווח של 20 עד 25 שנה יעמדו הקרנות בהתחייבויותיהם הכספיות בהתאם לממצאי האקטוארי של ההסתדרות. במשך הזמן יהיה צורך להגדיל את ההפרשות ולעשות שינויים בגיל הפרישה כגון השוואת גיל הפרישה של נשים לגברים כדי לבסס את החשבון האקטוארי לאורך ימים. הח' פלג קבל על המגמה הקיימת במשרד האוצר להקטין את תשלומי הפנסיה למבוטחים, הן מבוטחי הקרנות והן בפנסיה תקציבית. שני המרצים חייבו את איחוד הקרנות, דבר שימנע התחרות בין הקרנות הפוגעות לעתים בחישוב האקטוארי הבריא ויביא ליתר יעילות וחסכון.

הח' א. אברהמוביץ, יו"ר הסתדרות הגימלאים סיכם את הדיון בשלוש נקודות:

1) הסתדרות הגימלאים תאבק נגד כל פגיעה ברמת הפנסיות. היא דורשת לבצע את החלטות ההסתדרות בדבר הצמדת הפנסיה לשכר הממוצע והכנסת כל רכיבי השכר לשכר הקובע לצורך גימלא.

2) הסתדרות הגימלאים רואה צורך להתאים באופן הדרגתי את שעורי ההפרשות לפנסיה לרמה המקובלת באירופה.

3) העלאת גיל הפרישה לגברים ונשים היא צורך חברתי ואנושי, לאור העלאת תוחלת החיים ותפקודו של המועמד לפרישה, היא תרומה כלכלית למען קיומו של הפנסיונר ברמה נאותה. היא תרומה למשק הישראלי בהתחשב עם תקופות גיוס ומלואים לתקופות יחסית ארוכות המפחיתות את הכח היצרני במשק.

בדיון השתתפו החח' ז. ברומברג, ד"ר קשיפוב, אורי אלפרט ונוספים.

* * *

מצוי השתיקה

טכס חתימת מסקנות הועדה המשותפת לנושא מצוי השתיקה למסיונרים התקציביים שעמד להתקיים בשבוע שעבר, נדחה ויתקיים השבוע ביום ה'. הדחייה נגרמה בגלל התאמות חשבונאיות של הדירוגים האקדמאים לאחר סיום התשבוץ של הדירוג האחיד.

* * *

האגף לאיגוד מקצועי

מודיע כי לא חלו שינויים בתוספת היוקר והושג הסכם שלא להוריד את גובה הקיצבה עם "הבטחת הכנסה" תוך הורדה שחלה בשכר הממוצע במשק אליה קיצבה זו צמודה. קיצבת הבטוח הלאומי זו ששולמה לגימלאים (הרגילה וזו שעם "הבטחת הכנסה") לא השתנתה מאז נובמבר 1987.

* * *

בסניפים

חולון —
ב־28 לינואר 1988 בישיבת מועצת סניף מורחבת בהשתתפות הח' משה רינת, מזכיר מ.פ. חולון הח' א. סריג, יו"ר האגף לארגון במרכז הסתדרות הגימלאים, מסר יו"ר הסניף הח' א. גפן אינפורמציה על פעולות הסניף. בדבריו ציין חשיבותו של הקשר והפגישה המתמדת עם חמישי הגימלאים, על הצורך בטיפול בחבר הבודד והקשיש, הזקוק לעיתים לעזרה ולתמיכה בבעיותיו האישיות. פנה בקריאה בצורך במתנדבים רבים כתוספת כח לעושים במלאכה היום יומית בסניף. הח' מ. רינת בדברי ברכתו הצטרף לקריאה להתנדבות ולהזרמת כח חדש וצעיר למזכירות הסניף.

הח' א. סריג מסר על מאבקיו וטיפולו של המרכז במערכות ובגזרות חשובות המהווים איום ועלולות לפגוע קשות ברמת חייו ובאיכות החיים של כלל הגימלאים, וזאת בנוסף לפעולות חשובות במסגרות הכלכלה, התרבות וההסברה, ניב הגימלאי, הטור השבועי, הטיפול האישי ועוד ועוד.

עם סיום דברי החברים ודברי הסיכום של היו"ר, הובאה ע"י הח' מ. רינת הצעה להרכב האישי של המזכירות. את הח' א. גפן יו"ר והח' בירנשטוק, ש. בן־יהונתן, גיל, ה. גיל, ד. הררי, פלדמן ה. ופנירסקי, מ. חומסקי, ד. טל, מ. לוי, מ. מוזס, א. נחום, א. צברי, ה. רבן, א. ורונן.

אשקלון —
ב־26.1.88 התקיימה פגישת דוברי יודיש בהשתתפות הח' חיים טלמור, מזכיר הסתדרות הגימלאים. המרצה עמד על היעדים והישגים של ציבור הגימלאים, באמצעות מוסדותיו, ובמיוחד התייחס לשינויים שחלו בעקבות מסקנות ועדת פרוס, ששינסקי.

על צבור הגימלאים להיות מאוחד. המרצה הקדיש דברים ללמודים במסגרת האוני' הפתוחה. הקורסים יפתחו בתחילת מרץ. המרצים יגיעו גם לאשקלון.

הנחה את המפגש הח' רפי בלומנפלד.

קרית חיים —
בבית נגלר נערכה עצרת גימלאים. פתח י. פלג, יו"ר הסניף בסקירה על הפעילות במקום. ברכו שלמה וולק, יחזקאל וינג, לילי דרור, ויוסף בלשטיין, יו"ר גימלאי פועלי חיפה.

בדבריו עמד על הפעילות הנדרשת ופירט תכניות ציון 40 שנות המדינה, ואת דור הגימלאים הנוכחי שהוא הניח תשתית למדינה. ובירך את הסניף המקומי על ארגון העצרת בהתנדבות דובר הסתדרות הגימלאים במחוז מרכזי וולברשטיין.

סוף שבוע עם

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

לקחי המהומות:
ההפתעה והאחריות/זאב שיף
שלושת הלאווים של בן־גוריון/שבתאי טבת

נושא במוקד:
המירוץ לבית הלבן: הזינוק
יואב קרני

מי אתה ברוס דפפורט/אריה לביא

כמו ג'וק
קריאת תיגר על שיטות הלידה בישראל
רחל סער (טל־שיר)

חוב של כבוד
המגעים החשאיים של ז'בוטינסקי עם ממשלת פולין
רומן פריסטר

שטח פרטי
שוערים במגדלי דירות/אסתר והאביאן

פולש על יוזמות השלום ● א. שוויצר על המסלול הכפוי ● נחמיה שטרסלר על חקירת הבנקאים ● רן כסלו עם היועצים המשיחיים ● מרדכי ארציאלי עם הבדואים על רקע השטחים

מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● שטחים ואנשים/אורי ניר ● הארץ שלנו/מאיר שלו ● כספת/נחמיה שטרסלר ● יהודה שרוני ויונתן שרמן ● הטלוויזיה של השבוע/ הדה בושס

דלת של מערת קבורה רומית נתגלתה בתוך חומת־אבנים

מאת קובי מגדל

דלת אבן של מערת קבורה רומית, ככל הנראה מהמאה השלישית־רביעית לספירה, נתגלתה בימים אלה בשולי המושבה הגרמנית בחיפה. האבן שגודלה מטר על שמונים סנטימטרים, ומשקלה כ־200 ק"ג, הועברה למוזיאון לארכיאולוגיה ע"ש ראובן ועדית הכט שבאוניברסיטת חיפה, לצורך מחקר ומשמרת, ותוצג בקרוב לפני קהל המבקרים.

האבן נמצאה ע"י תושב חיפה אהרון דגן, סמוך למקום עבודתו, כשהיא משובצת בתוך חומת אבנים בשדה פתוח. גדר האבנים הקיפה בתים שבהם גם עצים עתיקים של עצי רימון, תמר וחושחש. הדלת שנתגלתה מעוטרת בארבעה ספינים ובראשי מסמרים, ובעמוד מחורץ שבראשו כותרת. שלושה מארבעת הספינים מעוטרים בדגמים הנדסיים, ואילו הספין הרביעי מתאר חזית בנין. החוקרים סבורים איפוא כי מדובר בקבר, אם כי אין הם מוציאים מכלל אפשרות שמדובר גם במקדש.

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 מחוק התכנון והבניה — בקשה למתן הקלה

בהתאם לסעיפים 150-146 מחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 6% לתוספת בניה בבנין על חלקה 223 בגוש 3700 רח' גוש עציון, רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 56% במקום 50% המותרים, והקלה של 10% בקו בנין אחורי. כך שקו הבנין האחורי יהיה 5.4 מ' במקום 6.0 מ' המותרים.
למתן הקלה של 8.5% לתוספת בניה בבנין על חלקה 745 בגוש 3701 רח' הנרקיס 52, רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 58.5% במקום 50% המותרים.
למתן הקלה של 6% לתוספת בניה בבנין על חלקה 241 בגוש 3700 רח' בר־אילן, רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 56% במקום 50% המותרים, והקלה 10% לקו בנין צדדי ואחורי כך שקו הבנין הצדדי יגיע ל־3.60 מ' במקום 4.0 מ' המותרים וקו בנין אחורי יגיע ל־5.4 מ' במקום 6.0 מ' המותרים.
למתן הקלה של 8% לתוספת בניה בבנין על חלקה 149 בגוש 3701 רח' ארלוזורוב, רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ 23% במקום 15% המותרים, והקלה בקו בנין צדדי, כך שקו הבנין יהיה 3.60 מ' במקום 4.0 המותרים. הקלה בקו בנין קדמי בהתאם לקו הבנין של רוב הבניינים ברחוב.
כל המעוניין יוכל לעיין בתכנית הבניה, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.
יחזקאל הרמלך, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, רחובות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
עיר אילת
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בנין ערים מקומית אילת בקשת למתן היתר לשימוש חורג מת.ב.ע. מסומנת מס' 18/135/03/2 לתקופה של 5 שנים.
מהות הבקשה:
א) הפיכת שטח מסחרי קיים לאכסניה.
ב) תוספת למבנה קיים בשטח כולל של 33.80 מ"ר.
שם המבקש: אלי מנדרוסי ורון משה.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מענין החריגה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.
רפי הוכמן, יו"ר הועדה.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
"מבוא העמקים"
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס' 136/87, מוגש ע"י מר ראמי אחמד עתאמלה מישוב ריינה, גוש 17519 חלקה 34.
מהות ההקלה: תשריט וחלוקה לא בהתאם לתכנית מתאר ריינה.
את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 2/5 נצרת עילית, תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
ישראל קניג, יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
"מבוא העמקים"
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס' 54/87, מוגש ע"י עלי חלף דראושה, מישוב איכסאל, גוש 16903 חלקה 57.
מהות ההקלה: שטח בניה מעל המותר.
את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 2/5 נצרת עילית, תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
ישראל קניג, יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה מרחב רמת־השרון
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965, שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מרחב רמת־השרון בגוש 6418, חלקה 315, ברחוב הורדים 15, המסומנת כאזור מגורים ג', בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בנייה / קווי בנייה בבית מגורים בן 3 קומות מעל לקומת עמודים מפולשת והכולל 9 יח' דיור.
ההקלה המבוקשת באחוזי בנייה מגיעה ל־6%, בקווי בנייה צדדיים של 10%.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / אישור, ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותבאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
מ. ורבין — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה, מרחב רמת־השרון

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב
הרצליה
הודעות לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
נמסרה בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה ע"י פיינברג מיכה, כתובתו: דרך השרות, בקשה למתן הקלה לקרקע שבכפר שמריהו, רחוב דרך השרות 26, גוש 6665 חלקה 402, ומהות ההקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, רוחבה הקלה של כ־21 מ"ר מעל ה־350 מ"ר, המאושרים בהיתר בניה.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית, ברחוב סוקולוב 10 הרצליה, בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל, יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרד הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ת.ב. 1010
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 131 בגוש 6021, רח' הארז מס' 5 חולון, הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 1% משטח המגרש 577/2 בקומה אחת בלבד.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' 1.
את התכנית אפשר לראות במשרד הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
עו"ד ח. שרון, ראש העיר, ויו"ר הועדה לתכנון ולבניה חולון

חוק תכנון ובניה תשכ"ה
מרחב תכנון מקומי
ירוחם
הודעה בדבר אישור שינוי תוכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תוכנית מפורטת הנקראת מס' 101/03/26 שינוי מס' 32 לתוכנית מפורטת.
עיקרי הוראות השינוי — לקבוע יעודים, אחוזי בניה, קוי בנין כמפורט בטבלת יעודים שימושים כמפורט לתוכנית זו. ואלה הם השטחים והחלקות הכלולים בתוכנית: שטח התוכנית 9.200 דונם, גוש 39538, חלקות 35—32, 4—1 ירוחם.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3065 מיום 21.6.84 עמוד 2714, השינוי האמור שבה הועדה המחוזית אישרה אותם ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרד הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירוחם, כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
שלום דניאן, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

תן טרמפ לחייל

טלוויזיה

(ב) בתוכניות מיוחדות לקוויי שמיעה 08.00 עד כאן – חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 מושגים ביהדות הנענו למצוות (כ). 08.40 ראשית הקריאה כלי סודות ביניים חידה. 09.00 גיאוגרפיה של א"י מני הארץ בצל היות (כ). 09.28 מדעי הטבע (ו' ט') רביית האמנון. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 בבית של פיסטוק שמוטק. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת (ו' ה') אלענוה ד'איעה. 11.30 אנגלית ה'. 12.00 מדעי הטבע (על יסודי) הורמונים ועצבים. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 הסטוריה מתולדות ישראל הכתובת על הקיר. 13.30 אתמול במשפט דמיאניוק. 14.00 עד כאן – חדשות קול ישראל. 14.05 כלי סודות צ' (כ'). 14.30 קשר משפחתי שידור חוזר מ"ב 1.2 (כ). 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת כושר. 15.55 חידה יומית נושאת פרסים בנושא פרחי בר בישראל. 16.00 זהו זה שידור ח'. 17.00 ערב חדש מנחה אילנה דיין. 17.30 דוביכסת לי (פרק אחרון). 18.30 סדרת דרמה חדשה, "דייויד קופרפילד" על־פי ספרו של צ'ארלס דיקנס. 18.25 "הגיע זמן לשון" פינת הלשון של אבשלום קור מיוחדת לט"ו בשבט. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 "למשפחה" (ערבית). 19.00 "מבט" תכנית דיון בענייני אקטואליה (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "בית דין לילי". הפרק השני "מאק וקורליו שוב ביחד". 21.55 סרט תעודה "אנסים" טיפול פסיכיאטרי בבית־החולים בסרט שחורים, עדויות וצילומים אותנטיים מן הטיפול, שחלקו פגישות מזעזעות בין האנסים לבין הנשים. סרט קשה לצפייה. 22.50 "מבזק" שם הפרק "המשרת" סאטירה מפורסמת ספר השופט שערוריות על כמה מתושביה של עיירת קטנה, היא נהפכת למטרה לכרוזריירי. 23.35 "הגיע זמן לשון" פינת הלשון של אבשלום קור עוסקת ב"הנעשי" לכריאותי". חדשות הלילה.

ערוץ 2

08.30 – משפט דמיאניוק שידור ישיר. 18.30 – "קימבה האריה הלבן". 19.00 – "האותות" פרק תשיעי. 19.50 – "בקרוב בערוץ 2". 20.00 – תקציר משפט דמיאניוק. 20.30 – "אומנות באמריקה". שלושה אומני "פופ ארט" רוי ליכטנשטיין, אנדי וורהול וג'קי גולדשטיין. 21.00 – מים באשראות סרט תיעודי על בעיית מחסור המים בישראל. 21.30 – טופ 2: בוב דילן, "ראשים מדברים", בון ג'ובי.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 "צלילי בוקר". 07.09 "באמנות נינוחה" ולדימיראריו הפתיחה "מדה של סונטה". שופן וריאציות על אריה מ"דון ג'ובאני" של מוצרט; פרוקופייב קטע קונצרטי אופוס 154, ביזה "הערה מארל" 2 סוויטות. ביזה סוויטה רומא. 09.00 "קונצרט בוקר" צ'ייקובסקי "רומיאו ויוליה", פאנטזיה סימפונית (תז. בוסטון/סי' קלין רייזשר); פרוקופייב: "רומיאו ויוליה", מוסיקה לבלט (תז. קליבלנד/יואל לוי) ברליוז "רומיאו ויוליה" (ב. פסבנדר/ נ. גדה/ ג. שירלי־קווירק, מקהלה ותזמורת של רדיו אוסטריה/ ל. גרדלי). 11.57 "פינת השיר" משירי עוזי רבין. 12.00 הסרטיה: מוצרט: סונטה בלה מינור (אלפרד ברנדל) דבוראק: סונטינה בסול מז'ור, לכינור ופסנתר (נורה ויידמן/ אירנה אדלשטיין) שוברט: סונטה בלה מינור (כרמן אורן). 13.05 "באמנות נינוחה" בטיבו סימפוניה מס' 5 ברה מז'ור (הסימפוניה מכורסט/ר. הוגסון) גלזאנוב: קונצרטו בלה מז'ור לגיטרה ולה. (ו. רוסרה/ אקדמיה סנט־מרטין) ג. מירנדה מתוך אופרה של יוהן טרנס לשמיניה כלי נשיפה (מולני כלי הנשיפה מלונדון) מנדלסון סימפוניה מס' 3 בלה מינור "הסקוטית" (תז. הסימפ. שיקגו/ ג. שולטי). 15.00 "מנגנים מוסיקליים". 16.00 "אנתולוגיה" שמואל מנגן/ צלה גלילה ריבנר/ סטאנלי מוצרט סונטה במי מינור, ק. 304 (במסגר לכינור. שומאן ארנץ ואלגרו, אופוס 70 מסימון פרק מתוך "רביקויה" לפר הומה עשק סונטה בלה מגהי. 17.30 "קשת של צלילים". 18.00 "אנתולוגיה בצלילי המוסיקה הכלית כרונולוגית של תקופת הבארוק המוקדם. 19.00 "מוסיקה קלאסית קלה". 20.05 "אינטרלוד". 20.27 "פינת השיר". 20.30 "אופרה" פרוקופייב "מלאך האש". 22.00 "רוד הזהב" אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות. המוסיקה שאוספה נרבוצה שירי לנגרינה (סטפנו דן מכורי); אופנבאך, מתוך "סיפורי הופמן".

רשת א'

07.30 "רדיו־יקל". 08.05 "השגה מתונה". 08.27 משפט דמיאניוק, שידור ישיר מ"בנייני האומה" בירושלים. 15.00 "ראש צעיר" מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 "האוניברסיטה המשודרת" "ברסתית לפקודים" שיעור מס' 48 (ש"ח). 16.00 א"י — חדשות. 16.05 "ארץ לא נודעת" פריחת השקיר. ג'גינן פרחי הבר. 17.00 חדשות ותכנית באנגלית. 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 18.05 מנחת ערב. 19.05 סיכום המשפט היומי. 19.30 שידורים לעולם. 23.05 "יש לי חלום" עם יובב כץ. הזמנה ד"ר אביטל לוי והפסיכולוג מוטי גלרון.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "עושים עניין". 09.05 "ביקור בית" עם רבקה מיכאלי. 10.05 "כל צבעי הרשת" עם עמיקם רוטמן. 12.10 "אלה־ראלף" ב"כית" עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום" / חדשות ופזמונים. 14.08 "לראות או לא לראות" יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 "בת צחוק". 15.05 "שירים ושיעורים". 15.55 "קראתי ספר" קוראים ממליצים. 16.05 "יומן כלכלה". 16.30 "על מספרים ואנשים" מגזין המשק והחברה. 17.05 "רגעי קסם". 18.08 "ורקור" עם יצחק גולן. 18.45 היום בספורט. 19.00 "היום והזה". 18.35 שירים עבריים. 22.05 "הלילה החמישי" עם אלעזר שטורם. 00.15 "להיות בחלום" / שירים לסיומו של יום.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — מלכותו של הורדוס — הורדוס בצילו של אנטוניוס. 06.30 "פוקחים עין". 07.07 "שבע אפס שבע" עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אילת בוקר" עם אלי ישראלי. 10.05 "עשו" שירים עבריים. 11.05 "נכון לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 "דו רה יומי" 40. 13.55 "לאחור" סיפור היום בתש"ח. עם דודו דיין. 14.05 "פגישה יומית" עם יצחק בקנר. 15.05 "שירים לתג" עם ארז טל. 16.05 "ארבע אחרי הצהריים". 16.54 "באומן מילולי" פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "שעה קלה על כלכלה". 18.45 חמש עשרה קטנות. 19.05 "תעשה משודר" מגזין גלי־צה"ל לעניני צבא ובטחון. 19.50 פינת חמה לליבי. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 "בעיקר מוסיקה" המכללה המוסיקלית המשודרת של גלי־צה"ל. פרופ' אבל ארליך מגיש הרצאה בנושא "הרהורים על מלודיה". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת מלכותו של הורדוס — הורדוס בצילו של אנטוניוס. מרצה: פרופ' מנחם שטרן. 22.05 "על הרבש ועל הכינאקר". 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה עם ירון וילנסקי. 23.55 "שיחת הצות" עם יהונתן ומתרגם ספרים. 00.05 צופרי לילה. 02.05 צלילי בוקר.

— שידורי צה"ל 2 —

19.05 "רדיו רדיו" עם יואב קוטנר. 20.05 "צ'פ" תכנית יומית לחיילים עם אברי גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 "המסקת עשר" עם מיכל ניב. 23.05 "קול הג'אז חוזר" עם רני קיסל.

רשת ג'

07.07 "שיר בבוקר בבוקר" שירים עבריים. 09.05 "מה, כבר תשע?" עם אבי אתגר. 10.05 "רבדים טובים" עם שמירה אימבר. 11.05 "שכעים מי יודע?" 12.05 "אהבה ומוסיקה" עם יוסי סיאס. 13.05 "רק כימי חול" עם מנחם פרי. 14.05 "לי ולך" שיר וברכה. 15.05 "חדש, חדיש ומחודש" עם שוש עטרי. 16.05 "הצגה יומית" — עם יקיר אביב. 18.05 "קליטר" — שבועון פופ.

20.05 "קו ההתחלה" תקליטי שורים ראשונים. 21.05 "מופע רוק". 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30

אסתר: שחיתות בגדול 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: המאבק לחיים 9.30 ,7.15 ,3
בן־יהודה: חיזור גורלי 9.30,7.00 ,4.30
גת: הקיסר האחרון 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: מסורף עלייך 9.30 ,7.00
דקל: חשוד 9.30 ,7.00 ,5
דרייב אין: ספורט הדמים 7.45
חן: ריקוד מושחת 9.30 ,7.15 ,5
לימור: חרשה ללא מוצא 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: סגור
פאר: יופיו של החטא 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: חיי כלב 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רב־חן:
חן 1: מעקב צמוד 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: יום במלכודת 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.45 ,7.40 ,4 ,2 ,11
חן 4: הנסיכה מבברלי הילס 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: חנות מעבר לשינה 9.40 ,7.30 ,5 ,2 ,11
שחף: עכבר הבארים 9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: השוטר מלוס אנג'לס 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: אריה 9.35 ,7.00 ,4.30
לב 1: נערות עובדות 10.00 ,7 ,5 ,2
לב 2: טמפוטו 9.50 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 3: המשפחה 10.00 ,8 ,5 ,2
לב 4: מגדל הדבורים 10.00 ,7.50 ,5 ,2

רמת־גן
ארמון: מעקב צמוד 9.30 ,6.40 ,4
לילי: יופיו של החטא 9.30 ,7.15
רב־גן:
גן 1: ריקוד מושחת 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: יום במלכודת 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: עכבר הבארים 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ללא מוצא 9.15 ,6.15

ירושלים
אדיסון: השוטר מלוס אנג'לס 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: יום במלכודת 9.15 ,4.30
רון: תל־אביב—ברלין 9.00 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
שים פס על פס 18.00
ריקוד לוהטים 20.00
חנה ואחותיה 21.45
רוחבות לוהטים 24.00
כפיר: חיזור גורלי 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: הקיסר האחרון 9.15 ,7 ,4.30
מישאל: עכבר הבארים 9.00 ,7.00
סמדר: מלאכים בשמי ברלין 9.15 ,7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אורין:
אור 1: הצייד 9.15 ,7.15 ,4.30
אור 2: זעקת העשרים 9.30 ,7.00 ,4.30
אור 3: מלון הוד השיטות
אור 4: יופיו החטא [illegible],7.40 ,4.30
אור 5: הקיסר האחרון [illegible],7.00 ,4.30
עדן: אבא גנוב [illegible],7.40 ,4.30
תיאטרון ירושלים: [illegible],7 ,4.30
מאנון + ז'אן דה פלורט [illegible],10.45

חיפה
אורה: ריקוד מושחת [illegible],7.40 ,4.30
חן: יום במלכודת [illegible],7.00 ,4.30
עצמון 1: ללא מוצא [illegible],7.00 ,4.30
עצמון 2: שגעון בחלל [illegible],7.00 ,4.30
עצמון 3: הבלתי משוחדים [illegible],7.00 ,4.30
רון: חיזור גורלי [illegible],6.30 ,4
אורלי: טמפוטו [illegible],6.45
קרן אור המחודש:
יופיו של החטא [illegible],7.00
מאה: מעקב ושני [illegible],7.30 ,5.00

נתניה
שרון: ללא מוצא [illegible],7 ,5

חולון
סביון: חיזור גורלי [illegible],7.15 ,5
מגדל: מעקב צמוד [illegible],6.00
ארמון: לאבד הבתולים [illegible],7.30 ,5

בת־ים
עצמאות: ריקוד מושחת [illegible],7.15 ,5

הרצליה
חיכל: השוטר מלוס־אנג'לס [illegible],7.15 ,5.00

פתח־תקוה
היכל 1: חיזור גורלי [illegible],7.15 ,5
היכל 2: ללא מוצא [illegible],7.15 ,5.00
היכל 3: ריקוד מושחת [illegible],7.15

עפולה
מטרופולין: המשפחה [illegible]

ראשון־לציון
רון 1: חיזור גורלי [illegible],7.30
רון 2: שגעון בחלל [illegible],7.30

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
היום יום ה', 4.2
בית־ספר לנשים: 20.30
אילוף הסוררת: 17.30, 20.30
מירלה אפרת –
בכרמיאל: 21.00
אנשים קשים –
בתיאטרון ירושלים: 20.30

צוותא — לתרבות מתקדמת
יום ה' 4.2 בשעה 20.30
שנג'ר

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מור — הגיבה רייק 20.
חולון
אורון — הופין 62.
עין יהב — עין יהב 2.
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, המ"צ 28.
נתניה
קופ"ח לאומית — סמילנסקי 9.
פתח־תקוה
קופ"ח — חיים עוזר.
רמת־גן
רמת־גן — ביאליק 51.
תל־אביב
שלמה המלך — שלמה המלך 78.
השל"ה, קופ"ח — השל"ה 7.
חיפה
חניתה — חניתה 32.
רעננה־כ"ס
סופר פארם — אוסטשינסקי 3, כ"ס.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בית לניאדו נמצא בתורנות למקרים ראשים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ — ילדים, עיניים. ביקור חולים — פנימית, א.א.ג. שערי צדק — נשים, כירורגית, אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית
תשובה: יממה: מידע טלפוני בימים א'–ה' ב': 08.00–20.00, בימי ו' 08.00–15.00 טלפונים: 03-433500, 03-433500
יד מיד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנער במצוקה
ירושלים – 02-243858
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04-922222
קו פתוח לחולים במצוקה
בימי ב' ו־ה' — טל. 228752
קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער (24 שעות) 03-5221680

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של הקופות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת ובחגים בין השעות 18.00—24.00, בשבתות ובחגים 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' [illegible]. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ימי שבת שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בטלפון בלבד.
רייננברג סנטר שער 3 ליד המוזיאון קומה א' טל' 285822, 294869

מרכז מידע לתרופות ורעלים
לרעלנה ואיתור הסרה, טל' 03-532432 בימים א'–ה' בשעות 21.00—17.00

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-34316
מילון מוזרזים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 40.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, הרצליה, בת־ים, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5811111, רקלה — 101, טל' 921222, [illegible] טל' [illegible] 065-53534, [illegible] טל' 101, נהריה — טל' 04-921401, [illegible] טל' 04-623333, [illegible] טל' 3611111, באר־שבע — טל' [illegible], שח"ל ב[illegible] טל' 03-624267.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים:
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 16.00

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30

מחיפה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'–ה': [illegible], 6.30, 8.05, [illegible], 18.30

קמב"ץ חטיבת הנח"ל הורשע בהתרשלות ב„ליל הגילשונים"

סרן עומר בן־אליעזר, קמב"ץ חטיבת הנח"ל שהודח מתפקידו והועמד למשפט בעקבות „ליל הגילשונים", הורשע אתמול על־פי הודאתו בעבירה של התרשלות במילוי תפקידו.

במשפטו, שנפתח אתמול, הגיעו התביעה והסניגוריה לעיסקת טיעון, לפיה יודה בן־אליעזר באשמה זו, ואילו התביעה תמחוק מכתב־האישום עבירה של התנהגות שאינה הולמת קצין במעמדו.

משפטו של סרן בן־אליעזר נערך בדלתיים סגורות ואילו גזר־הדין יינתן בפומבי ביום ה' הבא. באותו יום גם ייפתחו הדיונים במשפטו של הש.ג. רוני אלמוג.

סרן בן־אליעזר, שהיה המפקד האחראי של מחנה חטיבת הנח"ל בעת שהותקף ע"י המחבל ב„ליל הגילשונים", הואשם בכך שלא דאג לקיים במחנה מסדרי כוננות לאחר שהוזהרו לו על סכנת חדירת הגלשן, לא תיגבר את השמירה במחנה ואף לא דאג ליידע על כך את החיילים במחנה, כולל את הש.ג. רב"ט רוני אלמוג.

ראשיתו של הדיון, שנערך בפני הרכב של שלושה שופטים בראשות אב בית־הדין, אל"מ צבי גורפינקל, נערכה בדלתיים פתוחות והצדדים העלו את טיעוניהם לגבי פומביות הדיון בשלב הקראת כתב־האישום. התובע הצבאי הראשי, אל"מ אורי שוהם, טען בפני בית־הדין, כי בפניו מונח צו של אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, המורה כי על המשפט להיערך בדלתיים סגורות. הוא גם ציין, כי הבג"ץ דחה את העתירה לקיים את הדיון בדלתיים פתוחות, ותבע לסגור את הדלתיים בטרם הקראת כתב־האישום והצגת הנאשמים.

סניגורו של סרן בן־אליעזר, הסניגור הצבאי הראשי, סא"ל מנחם פינקלשטיין, וסניגורו של אלמוג, עו"ד אברהם אורן, טענו, כי הצו של אלוף הפיקוד הוא אבסורדי, מכיוון ששמותיהם וצילומיהם של הנאשמים פורסמו בכל כלי־התקשורת, כמו גם עיקריהם של כתב־האישום. הם טענו, כי בשלב זה, לאחר הפירסומים המזיקים נגד לקוחותיהם, היו אלה יכולים להצביע על נתונים להגנתם, אולם דווקא בשלב כזה הוציא אלוף הפיקוד את הצו.

אב בית־הדין הרגיש, כי ההכרעות וגזרי־הדין במשפטם של השניים יהיו פומביים. עם זאת אמר, לאחר התייעצות עם יתר שני השופטים, כי הדיונים המשפטיים עצמם ייערכו בדלתיים סגורות. הוא הוסיף, כי ראוי היה שההחלטה על פומביות הדיון תינתן ע"י בית־המשפט.

(עתי"ם)

טלקס

● מפ"ם: ארנונה רק בגובה תוספת היוקר

מפ"ם קוראת לחבריה ברשויות המקומיות להיאבק על העלאת הארנונה רק לפי גובה תוספת היוקר שקיבלו העובדים בשנה שחלפה ולא לפי עליית המדד באותה שנה – שכן קדמו להעלאת הארנונה הנוכחית מספר העלאות המהוות נטל רב על האזרח.

החלטה זו היא אחת משורה של החלטות שקיבלה מזכירות המחל־קה המוניציפלית של מפ"ם בראשותו של יוסי מרציאנו, שדנה במדיניות המיסוי. המזכירות קוראת לרשויות המקומיות לעשות לחלוקה חדשה ושונה של אזורי המגורים ברשויות ולקבוע קריטריונים לארנונה המתאימים לרמת השירותים ולרמה הסוציו־אקונומית של האוכלוסיה.

אשר שילוני

● מסיבת פרידה ליו"ר „אחיעזר"

„כוסית לחיים" הורמה בבית הקיבוץ הארצי לכבודו של מנהל קרן „חבצלת", אריה הררי, שבמשך 3 שנים התנדב לחיות יו"ר אגודת „אחיעזר" – אגודה לעזרה הדדית של יוצאי ותיקי תנועת „השומר הצעיר". הררי חוזר לקיבוצו עין החורש ובמקומו נכנס אריה גינת מנהל קרן „חבצלת".

את הישיבה החגיגית הינחה מאיר גלברד, המנהל בהתנדבות את האגודה זה 15 שנה.

דברי הערכה חמים למתנדב שחוזר לקבוצו השמיעו אריה גינת ושייקה גורן מטעם מרכז מפ"ם ואברהם כהן, חבר הנהלת „אחיעזר".

אשר שילוני

החשוד הנוסף בפרשת הרצח הכפול:

אני כפתתי את הנרצחים ולוגסי שיסף גרונם בסכין

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

פרטים מזעזעים על רצח מנהל הסופרמרקט בירושלים וקצין הבטחון של חרושת נגרלו אתמול בבית־משפט השלום בירושלים בעת הארכת מעצרו של החשוד הנוסף בפרשה, מחלוף בן־חיים בן 43, תושב שכונת הקטמונים בירושלים.

מחלוף בן־חיים הודה במעורבותו ברצח הכפול ושלשום בערב שיחזר את התרחשות הרצח בסופרמרקט.

הוא סיפר, כי הגיע לבניין ה־משביר יחד עם פרוספר לוגסי, ה־עצור בידי המשטרה זה שבועות אחדים, במגמה לבצע שוד מזויין. השניים מצאו בחנות הריקה שבקומת הקרקע את מנהל הסניף רפי ויצמן וקצין הבטחון זכריה מימוני. פרוספר לוגסי איים באקדח שנשא ברשיון מאז שהיה קצין בטחון של המשביר, ושותפו כפת את השניים. לדבריו היה זה פרוספר לוגסי שנטל את סכין הקצבים מדלפק הבשר ושיסף את גרונם של שני הכפותים.

פרוספר לוגסי פוטר מעבודתו במשביר ולדברי בן־חיים הוא היה אחוז רגשי נקם כאשר נלכדו מנהל הסניף וקצין הבטחון שלו בידיו. ברשותו היה מפתח תואם של הכספת ולאחר חיסול עדי הראייה פתחו אותה השניים ורוקנו את תוכנה.

נשיא בית־משפט השלום, השופט שמחה אהרון, האריך את מעצרו של מחלוף בן־חיים ב־15 יום.

צוות החקירה של מיחלק הפשעים החמורים במשטרת ירושלים, שפיענח את הרצח הכפול, עומד להגיש בימים הקרובים את כל חומר החקירה לידי פרקליטות המחוז לשם הכנת כתב־אישום.

אב שתרם כליה לבנו ניסה להתאבד לאחר שנודע לו על מותו

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

אלברט ספאסימרוב בן 50 מטירת הכרמל, שתרם אחת מכליותיו לבנו, ניסה לשים קץ לחייו ונפצע קשה אתמול לאחר שנודע לו על מות בנו בבית־החולים.

יצחק ספאסימרוב בן ה־20, שעבר לפני שנה ניתוח השתלת כליה אשר נתרמה על־ידי אביו, הובא אתמול בבוקר לבית־חולים „הכרמל" והרופאים קבעו את מותו.

בבית־החולים התחוללה מהומה כאשר המשפחה התנגדה לנתיחת הגופה על מנת לקבוע את סיבת המוות ובית־החולים חזר בו מכוונתו לבצע את הנתיחה.

בני המשפחה קיבלו אישור קבורה ועשו דרכם לביתם כששוטר נילווה אל האב שהיה נרגש במיוחד.

כשהגיעו בני המשפחה לביתם שלף לפתע האב אקדח וירה יריה אחת באוויר ויריה נוספת בראשו.

הוא הועבר במצב אנוש לבית־החולים רמב"ם שם נותח. מצבו ממשיך להיות אנוש.

תושב באר־שבע התאבד בבית־חולים

שמעון בן־נעים בן 63 מבאר־שבע התאבד אתמול בירייה בראשו לאחר שהגיע לפנות בוקר למרכז הרפואי „סורוקה" בעיר ואיבחנו אצלו הפרעות בפעולת הלב. הוא התאבד לאחר שנאמר לו, כי עליו להתאשפז.

כתב עתי"ם מציין, שהיה זה מקרה ההתאבדות השלישי השבוע של אנשים מבוגרים בבאר־שבע.

גופת המנוח הועברה לנתיחה במכון לרפואה משפטית באבו־כביר.

(עתי"ם)

● 31 נשים מערד סיימו ל־אחרונה קורס קצינות הג"א, שב־מהלכו גם הוכשרו לטפל ולהכין את תושבי שכונות המגורים שלהם לשעת חירום.

● דרוזים אוהדי ישראל בגולן והמועצה הדרוזית־יהודית, פנו לראש הממשלה יצחק שמיר וביקשו למנות שר שיטפל בבעיות הדרוזים אוהדי ישראל ולהורות לפקידי המינהל לסייע להם באופן מיוחד ברמת־הגולן.

מחר ב"על המשמר" ובמוספו השבועי חותם

המוסף לשבת

- שיחה עם שר־המשפטים שריר – מאת בצלאל עמיקם
- שולץ והישראלים – מאת צבי טימור
- אבו־תור עכשיו – מאת עמירם כהן
- יחדות פולין ואנחנו – מאת יוסף שמי
- טורים ומדורים – מאת יעל לוטן, יהודה להב, יוסף מונדי, עמירם כהן, מוטי בסוק

„חותם"

- אין אלה ואין צעקה, סיור בחאן־יונס עם יחידת צה"ל – מאת גוגה קוגן
- בוולפסון מרימים ידיים, כתבנו שהה יומיים בבי"ח וולפסון – מאת משה שדות
- גלי צה"ל כל הזמן, התחנה הצבאית
- תמונת מצב – מאת עודד שלומות
- „אדומי העור" ריסנו את „סייחי הפרא" ה„סופרבול" שנערך השבוע – מאת שלמה גלזר
- אפר ואבק, תקליט חדש – מאת עופר ניר
- הקשר הרוסי, „עיניים שחורות", סרט חדש – מאת יעל ישראל
- ספי העמלקי, ראיון עם ספי בן־יוסף – מאת אלישבע איילון
- מדורים וטורים: עודד ליפשיץ; ישראל זמיר; זאב צחור; חנה איש־הורביץ; אלי חכתן; ג'גון; דינה גורן; אהוד בן־עזר; שמואל בונים; יעקב רבי
- חלו חותם
- שלום בית – מאת חיה יוסף
- כל יום

ספרות

- מכות מצרים ומכות ישראל – מאת יעקב רבי
- גלגולו של רעיון – מאת א.ב. יפה
- שאלות נשיות – מאת מרים איתן
- העבר וזכר הדימונים (על שירתה של רבקה מרים) – מאת לאה שניר

בפלילים

שנתיים מאסר ל־2 נשים ששדדו עולה מאתיופיה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שני נשים מחיפה, דין סאוסן (25) ויפה אבן־צור (27) נידונו אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה לשנתיים מאסר בפועל ולשנה מאסר על תנאי לאחר שהורשעו בשוד עולה מאתיופיה.

התובעת, עו"ד גליה טלבצקי מפרקליטות מחוז חיפה, טענה כי באוקטובר 87 תקפו הנאשמות את יוסף עזיזה בן 20 בעת שהמתין ליד תחנת אוטובוס בחיפה. הן הטיחו בו מלות עלבון, כגון „כושי, למה אתה עומד כאן?" ולאחר מכן תקפו אותו בסיוע גבר אחר, פצעו אותו בראשו ושדדו ממנו תיק שהכיל 400 דולר.

השופט חנוך שילוני ציין בהחלטתו, כי שתי הנאשמות שקעו עמוק בחברה עבריינית ו„הטלת מאסר בפועל עשויה לגרום להן לשקוע ולהעמידן במצב שיהרהרו על עתידן".

הזמר משה גיאת ירצה מאסר בעבודת שירות

הזמר משה גיאת נידון אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב לשישה חודשי מאסר בפועל ולקנס כספי של 15,000 ש"ח, לאחר שהורשע בהשמטת הכנסות בדו"ח למס הכנסה. השופט פסק, כי את עונש המאסר ירצה גיאת בעבודות שירות.

בכתב־האישום נגד הזמר נטען, כי ב־1985 דיווח גיאת על הכנסות בסך 7,620,722 שקלים ישנים והשמיט, במזיד, סכום נוסף בסך 2,408,000 שקלים ישנים. כמו־כן, מצויין בכתב־האישום, לא דיווח גיאת על תקבולים בסך 26,408,000 שקלים ישנים, אותם קיבל ב־1984 ו־1985.

השופט י. בראו"ן ציין בהחלטתו, כי יש „לשים אחת ולתמיד קץ על מצחם של אלה המרמים את אוצר המדינה ומתעשרים על חשבון הכלל".

(עתי"ם)

הנר שהשאירו הפורצים כילה את בית־הכנסת

6 ספרי תורה נשרפו כמעט כליל בדליקה שפרצה בבית־הכנסת „בית־אל" בשכונת שמשון באשקלון. בית־הכנסת, שהיה בצריף אזבסטו, נשרף כליל, על תכולתו. האש פרצה שלשום, בשעה 10 בלילה, כאשר איש לא היה בבית־הכנסת.

חוקרי מכבי האש סבורים, כי הדליקה בבית־הכנסת נגרמה על־ידי פורצים שנטשו בבית־הכנסת נר בוער.

במהלך החקירה הסתבר שתשע קופות צדקה נגנבו מן המקום ואלה נתגלו מאוחר יותר ריקות בחצר בית־הספר הסמוך לבית־הכנסת.

חושדים כי הפורצים פרצו לבית הכנסת בשעות הערב, האירו עם נר כדי למצוא את הקופות ונמלטו דרך החלון, תוך שהם משאירים את הנר הבוער.

הנר הבוער גרם לדליקה שכילתה את בית הכנסת וספרי הקודש.

לצביקה, למשפחה ולקיבוץ בית זרע
אתכם באבלכם על מות
ערן
צוות התעשיה ובית נטור

למשפחת שחר ולקיבוץ העוגן
משתתפים באבלכם הכבד על מות
יוסף ז"ל
בית מטעלי חפן

למשפחת שחר ולקיבוץ העוגן
אתכם באבלכם הכבד במות
יוסף שחר ז"ל
מכפרית קיבוץ כפר־עזה

למשפחת שחר ולקיבוץ העוגן
משתתפים באבלכם הכבד על מותו של
יוסף שחר ז"ל
תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ

לצבי ומשפחת שחר למפעל העוגנפלסט ולקיבוץ העוגן
השתתפותנו הכנה באבלכם על מות
יוסף שחר ז"ל
סולבור ניו־יורק אינק.

סיגריות מתוצרת חוץ מוזלות החל מהיום

שרי התעשיה והמסחר והאוצר חתמו אתמול על צו מחירים מירביים לסיגריות מיובאות וסיגריות מקומיות.

עם תיקון תחשיב מס קניה והורדת המכס על הסיגריות מיבוא, שנעשה בעקבות פניית משרד התעשיה והמסחר אל משרד האוצר, מתבקשת הורדת מחירי סיגריות מיובאות, וסיגריות מקומיות בקטגוריות שמחירים עד היום היה מעל שקל אחד.

דובר משרד התעשיה והמסחר הדגיש, כי החל מהיום יש למכור את כל הסיגריות במחיר החדש, כולל המלאים גם אם נרכשו במחיר הישן.

להלן המחירים החדשים: „שייק, סוראן 0.90, קאנסס, גולדקוסט 1.50, קרוון אי 1.80, פיטר סטיובסנון 2.00, דנהייל, רוטמנס אינט רויאלס, סנט מוריץ קרטיה, מור 2.60, קנט, מרלבורו, צסטרפילד, פרלמנט, איב, ל.מ. לארק 2.20, לאקי סטרייק 1.40, קמל, ווינסטון, סלם רוטמנס (80) 2.30, איב סן לורן 3.10, מונטה קרלו, ברודווי 80, מתוצר „רובק" 1.10 ברודווי 100, טיים 100, מונטנה, תוצרת „רובק" 1.15.

19 ילדים הורעלו מדליפת גז בדימונה

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

19 ילדים בגילאי 9־11 הורעלו אתמול מגז בדימונה.

אתמול בשעות אחר הצהריים יצאו התלמידים מבית־ספרם אל המתנ"ס כדי לצפות בהצגה. בדרך הציף אותם לפתע ענן גז וגרם להם צריבות בעיניים, בפה ובגרון. הילדים החלו לבכות, להשתנק ולהשתעל ונתקפו בהקאות.

עוברים ושבים יחד עם עובדי מד"א פינו אותם במהירות לתחנת מד"א הקרובה. מד"א פנתה לקבלת הנחיות מן המרכז לרעלים בחיפה, וטיפלה בתלמידים. 17 מהם נשלחו מיד לבתיהם לאחר שקיבלו טיפול, ושניים אחרים נשלחו למרפאה המקומית לקבלת טיפול נוסף ולמעקב.

לפי שעה לא ידוע מקור הגז והמשטרה פתחה בחקירה. אחת הסברות האפשריות שמדובר בהשלכת רימון גז.

הסכם על פיצויי השחיקה לגימלאים ייחתם היום

מאת אבשלום קווה, כתבנו לענייני עבודה

ועדה משותפת להסתדרות ולממשלה תתכנס הבוקר בתל־אביב במגמה להגיע לסיכום בנושא פיצויי השחיקה לגימלאים בשירות המדינה. הוועדה הוקמה עם חתימת הסכמי מסגרת בשירות הציבורי. מטעם ההסתדרות השתתף במשא ומתן הממושך סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי אפרים זילוני, את הממשלה ייצג דוד מליבוביץ מנציבות שירות המדינה.

ההסכם, האמור להיחתם הבוקר לאחר דחיות רבות, יחול על גימלאי עובדי המדינה, עובדים בדירוג האחיד, מהנדסים, אקדמאים במדעי החברה והרוח, טכנאים והנדסאים בשירות הציבורי. ההסכם יכלול רק את פיצויי השחיקה. לגבי יתר הנושאים, כגון הכללת רכיבים והצמדת הפנסיה ולגבי יתר המגזרים ימשך המשא ומתן בין הצדדים.

שחל: האחריות לדליקה מוטלת על חברות הגז

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

שר האנרגיה משה שחל תולה את הקולר בחברות הגז ורואה בהן את האחראיות לדליקת הענק שפרצה במפרץ חיפה.

שחל טוען כי במשך חודשים עיכבו את יישום ההמלצות בעניין אתר קרית אתא ובכך נטלו על עצמן החברות סיכון גדול ומיותר. משרד האנרגיה התריע על הליקויים הבטיחותיים, אך למעשה הוא משולל כל סמכויות לאכיפת הנוהל. „האחריות בנושא מוטלת על חברות הגז בהיותן הבעלים של המיתקן", אמר שחל בתשובה לשאילתה של אורה נמיר (מערך).

יאיר צבן (מפ"ם) אמר כי מדובר לא רק באתר הספציפי אלא באיזור רווי מוקדי סיכון המוניים. הוא ביקש לדעת בסמכותו של מי להעמיד למשפט את המעורבים מכך. שחל מסר כי החומר הוגש לעיריית קרית אתא והשאלה כולה נמצאת בבירור משפטי. הוא הדגיש לדעתו כי יש לתרגל את העובדים אחת לשלושה חודשים כדי שידעו איך לפעול במקרה תקלה, כפי שנהוג במהנדס המלאיבי.

שמונה מסורבי עלייה הגיעו אתמול מבריה"מ

מאת יוסף גלילי כתב „על המשמר"

„אף פעם לא אבדה תקוותי להגיע לישראל. שמורה בליבי פינה חמה לכל האנשים והאירגונים בארץ ובעולם שעודדו ועשו למען עליית משפחתנו העולה. שמחתנו מהולה בעצב על מסורבי עלייה רבים שנישארו בבריה"מ. אני מבטיחה שאמשיך את המאבק למענם כפי שנאבקו למעננו" — אמרה יהודית רטנר־ביאלי, מראשי ועד „נשים נגד סירוב מוסקווה" — במסיבת עיתונאים שערכה המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ אתמול בשדה התעופה בן־גוריון, לשמונה העולים החדשים בני משפחות רטנר־ביאלי ושלמסון.

ההתרגשות הגיעה לשיאה בפגישה של האם, קציעה רטנר בת ה־82, עם בני המשפחה.

יהודית רטנר, שביתה היה פתוח להתכנסויות של יהודי רוסיה ומקום מפגש למשלחות מישראל, ביקשה להודות לכל הגורמים בארץ, לקיבוץ בית קמה ולחבר הכנסת [illegible] שאימצו את המשפחות וקיימו קשר רצוף עמן במשך.

מפלגת הפועלים המאוחדת – המרכז

ישיבת מזכירות מפ"ם

תתקיים ביום רביעי, 10.2.88, בשעה 16.00

על סדר היום:
● גמר הדיון המדיני
● הרחבת הוועדה המכינה לוועידה

החברים מתבקשים להבטיח השתתפותם

מצב חירום בבתי החולים הממשלתיים

העובדים השובתים דורשים מהמשפחות לפנות החולים

מלאי הכביסה אזל ● חשש מהתפרצות זיהומים ● מחסור חמור בציוד רפואי חיוני ● שיעור התפוסה ירד ל־50 אחוז ● רופאי המדינה דחו הצעת האוצר ● ניסים וקיסר – ל„פגישת הצלה" היום

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר", וסוכנות עתי"ם

המצב בבתי־החולים הממ־שלתיים מחריף בשל שביתת עובדי המינהל והמשק הנכנסת היום ליומה השישי ובמשרד־הבריאות חוששים כי הוועד הארצי עלול לאבד את השליטה במצב והוועדים המקומיים יח־ריפו את השביתה.

יו"ר ועד עובדי המינהל והמשק, משה אבגושי פנה למשפחות החולים בבקשה לפנות את המאושפזים ב־בתי־החולים משום שנשקפת סכנה לחייהם.

מטה החירום של משרד־הבריאות קרא אמש לכל משפחות החולים המאושפזים בבתי החולים הממשלתיים לבוא מיד לבתי־החולים ולהביא כביסה נקיה לחולים.

מלאי הכביסה בכל בתי החולים אזל, ומאמצי משרד הבריאות שנעשו במשך היום כדי לשכנע את מטה השביתה לפנות עשרות טונות כביסה מזוהמת הנערמת בבתי החולים עלו בתוהו.

רופאים רבים הביעו חשש מהתפרצות זיהומים עקב־אי־החלפת סדינים.

מדיווחים שהגיעו במשך היום למטה החירום במשרד הבריאות עולה תמונה עגומה של מצב חירום. במספר בתי החולים נעלו חברי הועד מחסני ציוד ובמחלקות האיש־פוז שורר מחסור חמור בציוד רפואי חיוני ובציוד סטרילי.

מנהלי בתי החולים הפסיכיאט־ריים „באר־יעקב" ו„שער מנשה" התריעו מפני חשש של התפרצויות זעם אלימות מצד חולים המאושפזים במחלקות סגורות ואינם זוכים לטיפול נאות. הרופאים דיווחו על תופעות של אי שקט בקרב חולים.

במספר גדול של בתי־חולים קיימת בעיה של פינוי אשפה, ובחלק אחר ניווקו לחלוטין כמויות כביסה המוטלות בבוץ ובגשם מספר ימים.

שיעור התפוסה בבתי החולים הממשלתיים הכללים ירד ביממה האחרונה ל־50 אחוז. בבתי־החולים הפסיכיטריים והגריאטרים לא ניתן היה לשחרר חולים ומצבם קשה במיוחד.

היום, אמורה להתקיים פגישה בין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לבין שר האוצר משה ניסים. בפגישה ינסו למצוא פתרון למשבר הקשה הפוקד את מערכת הבריאות. במשרד־הבריאות סבורים, כי רק התערבות נמרצת של ראש הממשלה עשויה להביא לתפנית ולסיום השביתה.

הוועד הארצי של אירגון רופאי המדינה דחה אתמול, אחרי דיון ארוך, את המסמך שמסר האוצר בתום ישיבת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת כיסוד למו"מ.

הוועד הארצי של אירגון רופאי המדינה אומר, כי המסמך הוא ריק מתוכן, אינו מתייחס לביצוע העבודה הנוספת במשמרת שנייה, אינו מציע פתרון אמיתי בזמן ריאלי ומקדם למעשה את הרפואה השחורה.

הוועד הארצי מוכן להיכנס למו"מ ולהפסיק את העיצומים עם תחילת המו"מ.

האוצר החליט לעקל כספים ולסגור קווי אשראי לקופ"ח

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד האוצר החליט להביא להסלמה נוספת בעימות בינו לבין קופת־חולים הכללית בהודיעו אתמול על סגירת קווי אשראי ועיקול כספים שנועדו לקופת־החולים.

בהודעה רשמית שפורסמה אתמול הודיע האוצר, שסגן החשב הכללי, יצחק גנור, פנה למוסד לביטוח לאומי בבקשה להעביר לקופת האוצר עשרות מיליוני שקלים מתוך כספי המס המקביל אשר מגיעים לקופ"ח של ההסתדרות הכללית.

האוצר ציין, שבניגוד להסכם בין קופ"ח, ההסתדרות והממשלה, אין קופ"ח מעבירה לממשלה תמורה עבור קניית שירותי אישפוז בהיקף של עשרות מיליוני שקלים, ואי־העברת התשלומים תרמה לא מעט ליצירת המשבר הכספי הנוכחי בתקציבי בתי־החולים הממשל־תיים.

משרד־האוצר ציין בהודעתו, כי קופ"ח לא עמדה גם בסעיף נוסף בהסכם, שלפיו עליה למכור נכסים בשווי של 50 מיליון דולר עד ל־29.2.88. כנגד התחייבות זו נתנה הממשלה לקופ"ח היתר לקבלת אשראי בבנקים בסכום זהה. האוצר הודיע אתמול לקופ"ח, כי היתר האשראי לא יחודש מעבר למועד הנקוב בהסכם. עוד האשים האוצר את קופ"ח שהיא לא קיימה את חלקה בהסכם בתחומים נוספים, ביניהם צמצום מצבת העובדים ב־525 משרות.

דובר קופ"ח אמר בתגובה, שלטענות האוצר אין שחר וכי הן חלק ממזימה חדשה שפתח האוצר נגד קופ"ח במטרה ברורה ובנסיון נוסף למנוע ולבלום את ביצוע הניתוחים הנוספים בבתי־החולים של קופ"ח. לפני ימים אחדים טען האוצר כי ההסכם של קופ"ח עם הרופאים הוא בלתי חוקי אולם עתה, משהסתבר שההסכם כשר למהדרין, החליט האוצר לנסות ולבלום אותו בשיטות הכספית ולשם כך העלה שורה של טענות שווא שאין להן בסיס, כאילו קופ"ח היא שחייבת לאוצר כסף, בעוד שהאוצר הוא שהקטין השתתפותו בתקציב קופ"ח מ־20.7 אחוז בעבר ל־2 אחוזים בלבד כיום.

צוקר: עיריית תל־אביב העניקה תוספת שכר לבכירים ללא אישור

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

עיריית ת"א העניקה תוספות שכר בשיעורים שבין 20 ל־50 אחוז לאחדים מנושאי התפקידים הבכירים בעירייה ללא אישור מועצת העיר כמתחייב מפקודת העיריות. כך טוען חבר מועצת העיר אריה צוקר.

בשאילתה שהופנה לראש העיר, שלמה להט, מציין צוקר, כי בדק את הנושא בעקבות הפרסומים האחרונים על תוספות השכר שהוענקו לבכירים בעירייה כגון מנכ"ל העירייה, מזכיר העיר, הגזבר, מבקר העירייה ומהנדס העיר, ולמיטב ידיעתו לא הובאה לאישור המועצה כל הצעה להעלות את משכורתם של הבכירים.

בפנייתו מבקש צוקר מראש העיר להמציא פרטים מלאים על משכורותם של הבכירים וההטבות ה־נלוות להן ועל התוספות שקיבלו.

בנושא אחר דורש צוקר מלהט, כי העירייה וחברת נתיבי איילון יעשו למען הקמתם של מחסומי רעש אקוסטיים באזורי המגורים של שכונת עזרא, שכונת התקווה ויד אליהו הסמוכים לכביש איילון. לטענתו נחשפים תושבי שכונות אלו במשך כל שעות היום לרעש ה־מכוניות החולפות בכביש העוקף, שעוצמתו נאמדת ב־80 דציבל. לטענתו, ניתן לבנות מחסומי רעש אקוסטיים שיפחיתו את עוצמת הרעש בכ־40% אחוז.

צוקר מזכיר, כי בעבר כבר עשתה חברת נתיבי איילון להקטנת ה־רעשים הנגרמים מכלי הרכב ה־עוברים בכביש בעקבות יוזמה של תושבי שכונת בבלי.

בתגובה נמסר אמש מלשכת דובר העירייה, כי ראש העיר שלמה להט פנה לא מכבר למנכ"ל נתיבי איילון, רני הולצמן, וביקשו לבדוק את נושא הקמתו של מחסום רעש אקוסטי באזורים אלה וכי הנושא נמצא כעת בבחינה.

דובר העירייה, בני כהן, ציין, כי בעת בנייתו של הכביש ביקשה העירייה להקים מחסום מסוג זה, ואולם לדבריו היו אלה התושבים ש־הפגינו נגד הקמתו של קיר חוצץ בטענה כי העירייה מבקשת להסתיר אותם מעיני הנוהגים בכביש.

באשר לשכרם של הבכירים ב־עירייה אמר כהן, כי הנושא נמצא כעת בבדיקה על־ידי יועצה המשפטי של העירייה.

בתגובה ראשונה על הפרשיות בביהמ"ש

נשיא בית־המשפט העליון: אין להשתתף בחריצת דין מראש

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

„המערכת השיפוטית היא יציבה, חזקה ואמינה ותגבר על כל התקלות, הכשלונות והמהמורות. חובה להפיק לקחים, לתקן כל הטעון תיקון ללא עיכובים מיותרים, אך יש לעשות זאת בהשקט ובביטחה. מערכת השיפוט איננה בעין הערבה המכופפת כותרתו אלא בעין אלון עמוק שורשים, יציב וחזק".

כך אמר אמש נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, בהתייחסות ראשונה על האירועים והאחרונים שהתרחשו במערכת המשפט.

בכינוס של לשכת עורכי־הדין במלון מוריה בים המלח אמר השופט שמגר: „אין מערכת שהיא נטולת פגמים וכשלונות. מידת חומרתו של כל עניין נמדדת על־פי היקף התקלה והכשלון, על־פי יכולת התגובה של המערכת, על־פי כושר ההתנערות והיציאה מחדש אל דרך המלך ועל־פי הכושר להמשיך במילוי התפקיד."

השופט שמגר אמר, כי „רגישותה של רשות שלטונית אל התקלות המתגלות בתוכה הם אות וסימן טובים, אולם אסור להיתפס לבהלה ולאובדן דרך ואין מקום לאמץ אמות מידה שאותן שוללים בכל מקרה אחר. קרי, אין להשתתף בחריצת הדין מראש, ואין למנוע בירור הוגן ועינייני. הזכות לבירור ענייני והוגן שמורה לכל אדם המובא לדין. לכן אני מבכר תגובה עניינית ומבוקרת, בדרך הקבועה בחוק, בלי להיגרר להכללות סתמיות ובלי שהבהלה תקנה לעצמה ישיבה בקרבנו."

יבואן כוח־אדם: חטפו לי 50 עובדים זרים

מאת כתבנו לענייני עבודה

מנכ"ל חברת „או.אר.אס.", גבי סבג, התלונן אתמול, כי כ־50 עובדים זרים אשר הובאו ארצה על־ידי חברתו, העוסקת במתן שירותי כוח אדם, נחטפו בשבועות האחרונים על־ידי חברות וגופים כלכליים, הנתקלים בקשיים נוכח המחסור ההולך וגובר בעובדים.

חברת „או.אר.אס.", „ייבאה" לארץ כאלף עובדים ברשיונות. לטענתו, הצליחו מספר גורמים לפתות עובדים זרים, בעיקר בתחומי המתכת והטקסטיל, „תמורת תוספת של דולר". לדבריו, עובד מקצועי משתכר ארבעה דולר עבור שעת עבודה ולא מקצועי שלושה דולר.

סבג פנה אתמול אל מנכ"ל משרד־הפנים, אריה דרעי, בדרישה לבדוק את המתרחש, כדי למנוע הישנות מקרים מעין אלה.